

If P&C Insurance AS

Aastaruanne
2023

Aastaruanne 2023

Ärinimi:	If P&C Insurance AS
Registrikood:	10100168
Aadress:	Lõõtsa 8a, 11415 Tallinn
Telefon:	+372 777 1211
E-post:	info@if.ee
Veebileht:	if.ee
Põhitegevusala:	kahjukindlustusteenuste osutamine
Majandusaasta algus:	1. jaanuar 2023
Majandusaasta lõpp:	31. detsember 2023
Juhatuse esimees:	Andris Morozovs
Audiitor:	Deloitte Audit Eesti AS

Sisukord

Tegevusaruanne	4
Viie aasta kokkuvõte	7
Raamatupidamise aastaaruanne	9
Kasumiaruanne	9
Muu koondkasumiaruanne	9
Finantsseisundi aruanne	10
Rahavoogude aruanne	11
Omakapitali muutuste aruanne	12
Raamatupidamise aastaaruande lisad	13
Olulised arvestuspõhimõtted	13
Raamatupidamise aruannet mõjutavad olulised hinnangud ja otsused	19
Informatsioon seotud osapoolte kohta	19
Riskid ja riskijuhtimine	20
Kasumiaruande lisad	34
Finantsseisundi aruande lisad	39
Muud lisad	52
Allkirjad	56
Sõltumatu vandeaudiitori aruanne	57
Kasumi jaotamise ettepanek	62

Tegevusaruanne

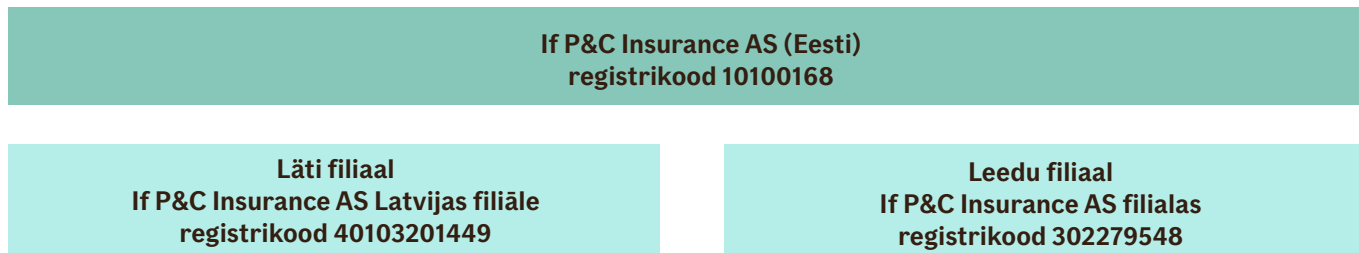
Organisatsioon

If P&C Insurance AS (edaspidi "ettevõtte" või "If") kuulub täielikult Põhjamaade juhtivale kahjukindlustusgrupile If P&C Insurance Holding Ltd (publ), mille omanik on Helsingi börsil noteeritud Soome ettevõtte Sampo plc. Sampo grupi moodustavad emaettevõtte Sampo plc ning selle tütaretttevõtted If P&C, Hastings ja Topdanmark.

If on pakkunud kahjukindlustust Baltimaade turul nii era- kui ka äriklientidele alates 1992. aastast. Ifil on Baltimaades ligikaudu 370 000 klienti ning Eestis on If üks juhtivaid kahjukindlustust. Ifi tooted hõlmavad vara-, vastutus-, sõiduki-, liiklus-, mere-, transpordi- ning õnnetusjuhtumi- ja tervisekindlustust.

Ettevõtte on registreeritud Eestis ning tegutseb filiaalide kaudu ka Lätis ja Leedus. Ettevõtte praegune struktuur võimaldab tõhusat tegevust kogu Balti regioonis. Osa äriefunktsioone on kolme riigi peale ühised.

Ettevõtte struktuur

Olulised sündmused ja mõjud aasta jooksul

Viimase kolme-nelja aasta jooksul on Balti riikide majanduses olnud märkimisväärselt volatiilsed olud. Perioodi algul puhkes koroonapandeemia, millele lisandusid hiljem geopoliitiline ebakindlus, tähelepanuväärne inflatsioonimäärade kõikumine, keskpankade algatatud intressimäärade tõstmine ja mitmesugused muud majandussündmused, mis on mõjutanud kindlustus-turgu negatiivselt. Lisaks on märgatavalt suurenenud nii loodusõnnetuste kui ka äärmuslike ilmastikuolude sagedus ja raskusaste. Kindlustussektoris toimuvad olulised muutused, kusjuures üha suurem roll on tehnoloogial ja andmeanalüüsil.

If keskendub edasistele investeeringutele digitaliseerimisse, andmepõhistesse uuendustesse ja automatiseerimisse, seades samas prioriteediks kliendikesksuse, et kindlustada oma positsiooni juhtiva digitaalse kindlustus- ja abistavate teenuste pakujana. Meie strateegia hõlmab pühendunud ja paindliku organisatsiooni kasvatamist, mis on üles ehitatud väärtusvoogudega kooskõlastatud valdkonnaüleste rühmade ümber, koos tugeva rõhuasetusega standardiseerimisele, mis annab meile võimaluse kindlustada digitaalses ökosüsteemides strateegilised positsioonid.

Pärast põhjalikke ettevalmistusi, sisemisi kohandusi ja nii aktuaarsete kui ka finantsaruandluse protsesside täiustamisi, on If rakendanud alates 2023. aastast tõhusalt uusi rahvusvahelisi finantsaruandluse standardeid IFRS 17 kindlustuslepingute kohta ja IFRS 9 finantsinstrumentide kohta.

Muudatused arvestuspõhimõtetes

Alates 1. jaanuarist 2023 on esimest korda rakendatud rahvusvahelisi finantsaruandluse standardeid IFRS 17 „Kindlustuslepingud“ ja IFRS 9 „Finantsinstrumendid“ ning see on kaasa toonud ettevõttele olulise muudatuse. 2022. aasta võrdlusandmed on ümber arvestatud IFRS 17 alusel, kuid mitte IFRS 9 alusel. Peamised rakendatud arvestuspõhimõtted on esitatud lisas 1 ja ülemineku mõju lisas 20.

Tulud ja finantsseisund

Tulemused

Kindlustustegevuse tulemus suurenes 28,1 miljoni euroni (2022. aastal 17,7 miljonit eurot) ja kombineeritud suhtarv paranes ning ulatus 87,2%ni (2022. aastal 90,5%). Neto finantstulemus oli 18,4 miljonit eurot (2022. aastal 8,3 miljonit eurot). Aasta maksustamiseelne kasum oli 46,6 miljonit eurot (2022. aastal 26,0 miljonit eurot).

Kindlustusmaksed

Tulu kindlustustegevusest moodustas 223,0 miljonit eurot (2022. aastal 188,8 miljonit eurot), millest kindlustusmaksed (bruto) moodustasid 238,0 miljonit eurot (2022. aastal 205,7 miljonit eurot). Kogutud kindlustusmaksete (bruto) kasv oli 16%, mis tulenes peamiselt kindlustusmaksete suurenemisest, olemasolevate klientide lepingute kõrgest pikendamismäärast ja klientide arvu suurenemisest. Head kasvu näitasid kõik riigid.

Kahjunõuded

Esinenud kahjunõuded netona edasikindlustusest suurenes 138,2 miljoni euroni (2022. aastal 122,0 miljonit eurot). Kahjusuhe oli 63,5% (2022. aastal 66,1%), sealhulgas varasemate aastate arengu positiivne mõju 4,9% (2022. aastal positiivne 7,6%). Muutus

oli peamiselt tingitud suurtest kahjunõuetest ja rasketest ilmastikutingimustest. 31. detsembri seisuga suurenes rahuldamata kahjunõuete kohustus 15 miljoni euro võrra ja jõudis 162,8 miljoni euroni (2022. aastal 147,8 miljonit eurot). Rahuldamata nõuete vara oli 7,0 miljonit eurot (2022. aastal 5,9 miljonit eurot). Perioodi jooksul toimus 1,1 miljoni euro suurune kasv.

Tegevuskulud

Tegevuskulud moodustasid 51,5 miljonit eurot (2022. aastal 45,0 miljonit eurot). Nende kulude kasv oli 14%. Kulude suhtarv paranes 23,7%ni (2022. aastal 24,4%).

Tulemused kvartalite kaupa ja täisaastad

Tuhandetes eurodes	2023 4. kvartal	2023 3. kvartal	2023 2. kvartal	2023 1. kvartal	2023 jaan-dets	2022 jaan-dets
Tulu kindlustustegevusest	59 213	57 823	54 742	51 246	223 024	188 769
Edasikindlustusmaksete kulu	-1 179	-1 422	-1 243	-1 420	-5 264	-4 153
Kulud kindlustustegevusest, esinenud kahjunõuded	-36 619	-34 994	-33 920	-33 653	-139 185	-123 059
<i>sh kahjukäsitluskulud</i>	<i>-1 630</i>	<i>-1 577</i>	<i>-1 509</i>	<i>-1 332</i>	<i>-6 047</i>	<i>-5 337</i>
Kulud kindlustustegevusest, tegevuskulud	-14 148	-13 120	-12 430	-11 824	-51 524	-45 006
Esinenud kahjunõuded, edasikindlustuse osa	331	979	-74	-221	1 015	1 103
Kindlustustegevuse tulemus	7 599	9 266	7 075	4 128	28 066	17 654
Muu tulu	13	20	22	22	77	77
Tulem investeerimistegevusest	13 099	3 596	2 379	4 151	23 226	3 371
Kindlustuse finantstulu või -kulu (-)	-3 771	701	-193	-1 521	-4 783	4 921
Tulem finantstegevusest	9 328	4 297	2 187	2 630	18 443	8 292
Maksueelne tulem	16 940	13 583	9 283	6 780	46 586	26 023
Kahju suhtarv ¹⁾	62,5%	60,3%	63,5%	68,0%	63,5%	66,1%
Kulu suhtarv ²⁾	24,4%	23,3%	23,3%	23,7%	23,7%	24,3%
Kombineeritud suhtarv ³⁾	86,9%	83,6%	86,8%	91,7%	87,2%	90,4%
Investeerimistegevuse kogutootlus ⁴⁾	4,0%	1,1%	0,8%	1,3%	7,3%	-8,8%

¹⁾ esinenud kahjunõuded, netona edasikindlustusest jagatud tuluga kindlustusmaksetest netona edasikindlustusest
²⁾ kulud kindlustustegevusest, tegevuskulud jagatud tuluga kindlustusmaksetest netona edasikindlustusest
³⁾ kahju suhtarv pluss kulu suhtarv
⁴⁾ tulem investeerimistegevusest jagatud finantsinvesteeringute kaalutud keskmise mahuga aruandeperioodil (aastapõhine)

Tulem finantstegevusest

Tulem finantstegevusest oli 18,4 miljonit eurot (2022. aastal 8,3 miljonit eurot), mis koosneb investeerimistulemusest ja kindlustuse finantstuludest või -kuludest (neto).

Investeerimistulemus oli 23,2 miljonit eurot (2022. aastal 3,4 miljonit eurot, kuid kogutulu, mis sisaldas õiglase väärtuse muutusi muus koondkasumis, oli negatiivne -22,0 miljonit eurot). See vastas 7,3% suurusele investeeringute kogutootlusele (2022. aastal negatiivne -8,8%), mis tulenes teise poolaasta tugevast fikseeritud tuluga portfelist, mis investeeritakse järk-järgult kõrgema intressimääraga. Investeeringute jaotus on jäänud stabiilseks, fikseeritud tulumääraga väärtpaperid moodustasid 100% (2022. aastal 100%) kogu investeerimisvaradest. Perioodi lõpus oli fikseeritud tootlusega varade kestus 2,7 (2022. aastal 2,8). Kindlustuse finantstulud või -kulud, neto oli negatiivne 4,8 miljonit eurot (2022. aastal positiivne 4,9 miljonit eurot) ja sisaldas diskontomäärade muutuste mõju, mis oli negatiivne 1,4 miljonit eurot (2022. aastal positiivne 7,9 miljonit eurot), ning intressikulu (tühistamine), mis oli negatiivne -3,7 miljonit eurot (2022. aastal negatiivne -0,2 miljonit eurot).

2023. aasta tootlused on olnud korralikud ja meie investeerimisfookus jääb muutumatuks. Keskendume endiselt Euroopa fikseeritud intressimääraga investeerimisjärgu võlakirjadele ning plaanime tähtaeguvatest võlakirjadest laekuvad vahendid reinvesteerida keskmise tähtajaga instrumentidesse, kuid mõnel juhul oodatakse paremaid võimalusi.

Maksukulu ja puhaskasum

Aasta efektiivne maksumäär oli 16% (2022. aastal 18,7%). Maksukulude kogusummast moodustasid jooksivad maksukulud 7,4 miljonit eurot (2022. aastal 4,3 miljonit eurot) ja edasilükkunud maksukulud 0,1 miljonit eurot (2022. aastal 0,5 miljonit eurot). Aasta puhaskasum oli 39,1 miljonit eurot (2022. aastal 21,2 miljonit eurot).

Töötajad

Töötajate arv suurenes aasta jooksul ja oli aasta lõpus 602 täistööajale taandatud töötajat (2022: 577). Aasta jooksul oli töötajate keskmine arv 591 täistööajale taandatud töötajat (2022: 565), kellest 67% (2022: 67%) olid naised.

Aasta jooksul värbas If ligikaudu 86 töötajat (2022: 105), et asendada pensionile jäänud või ettevõttest lahkunud inimesi ja lisada organisatsiooni uusi pädevusi.

Meie töötajad ja nende panus on Ifi konkurentsieelise saavutamiseks kõige tähtsamad. Ettevõtte edu sõltub täielikult töötajatest, kes pakuvad klientidega suheldes alati tippasemel professionaalseid kindlustusteenuseid. If panustab märkimisväärselt ettevõttekultuuri arendamisse, talentide leidmisse ja inimeste kaasamisse, et kujundada töökeskkond, mis toetab ühtaegu suurepäraseid tulemusi ja töötajate heaolu. Ettevõtte tulemuslikkuse ja väärtuse loomise seisukohalt on ülimalt oluline tagada, et head inimesed soovivad Ifiga liituda, Ifi jääda ja anda endast parima, et aidata ettevõttel saavutada oma eesmärgi. Lisaks on suurepäraseid inimesed, tugev ettevõttekultuur ja esmaklassiline töökeskkond, kus töötajad saavad mõjutada oma kasvuvõimalusi, äärmiselt tähtsad uute inimeste kaasamiseks. Toetav ja inspireeriv ettevõttekultuur koos võimega kohaneda turumuutustega on parim viis tagada, et ehitame üles vastupidava organisatsiooni, kus inimesed panustavad südamega ja mis on jätkuvalt esirinnas.

Ifi kultuuri "the One If" tugevdamine

Ifi edu sõltub suurepärasest ettevõttekultuurist ja töötajate kaasamisest. See eeldab tervislikku ja turvalist töökeskkonda kõigile töötajatele, sealhulgas nii füüsilist ohutust, mis on seotud ergonoomika ja funktsionaalsete tööruumidega, kui ka psühholoogilist turvalisust, mille eelduseks on mõistlik töökoormus, hea juhtimine, arenguvõimalused ning täisleppimatus diskrimineerimise ja ahistamisega. Hea töökeskkonna ja ettevõttekultuuri aluseks on selgelt määratletud ja kõigile teadaolevad eesmärgid ja väärtused ning meie nägemus saada kõige hoolivamaks kindlustusseltsiks. Tugev ettevõttekultuur on oluline ka selleks, et kõita ja hoida õigeid töötajaid.

Suurepärase juhtimise arendamine

Kvaliteetne juhtimine on Ifi jätkuva edu oluliseks aluseks. Juhtidel on märkimisväärne roll töökeskkonna pideval täiustamisel ja tugeva kultuuri kujundamisel. Ifi juhtimiskompassi põhimõtete järgimine võimaldab kõigil juhtidel oma meeskondi paremini toetada ja motiveerida. 2023.aastal osalesid kõik Ifi juhid Ifi juhtimiskompassi programmis, mis toetab juhtimisega seotud isikliku arengu teekonda.

Inimeste ja oskuste kindlustamine tulevikuks

Kuna Ifi konkurentsieeliseks on kompetentsed ja pühendunud töötajad, on kõigile töötajatele kõrged ootused ja neilt eeldatakse pingutamist selle nimel, et olla oma valdkonnas parimate oskuste ja teadmistega spetsialist. Lisaks Ifi-poolsetele algatustele töötajate pädevuse järjekindlaks suurendamiseks julgustatakse iga töötajat võtma vastutust oma tööülesannete järjest parema täitmise ja professionaalse arengu eest.

Majandustegevus

If pakub nii era- kui ka äriklientidele täielikku kahjukindlustustoodete valikut. Pakume teenuseid digitaalsete kanalite ja telefoni teel, kuid kliente teenindatakse ka tugeva maaklerite ja partnerite võrgustiku abil. If on praegu Baltimaade kahjukindlustuse pakkujate seas suuruselt neljas.

2023. aastal jätkas If erinevates kanalites oma nähtavuse suurendamist. Märkimisväärne saavutus oli digitaalse klienditeeninduse suur hüpe, mida iseloomustas Ifi uuendatud mobiilirakenduse kasutuselevõtt Lätis, Eestis ja esimest korda ka Leedus. Rakendus If Mobile Baltics abil pääseb lihtsasti – ainult mõne sekundiga ja ühekordse isikutuvastusega – oma lehekülgedele ja selle teenustele. Uuendatud rakendus sisaldab näiteks arveid ja nõudeid, kuid ka lisateenuseid tervisekindlustuse klientidele. If keskendus endiselt kasutajasõbralike toodete ja teenuste arendamisele ning uuendustele, et muuta klienditeenindus võimalikult sujuvaks ja asjakohaseks. Seetõttu uuendas If 2023. aasta jooksul kaskokindlustustoodet unikaalsete ja eksklusiivsete funktsioonidega, tänu millele me Baltimaades turul eristume. Konkreetselt käsitlesid need uuendused kõiki elektrisõidukitega seotud riske, pakkudes elektrisõidukite omanikele igakülgset kaitset. Strateegiline B2B-kampaania „Igal ettevõttel on oma Achilleuse kand“ aitas kaasa turunägemuse säilitamisele ja pälvis tunnustuse BalticBest Awardsil, saades pronksauhinna trükiste/väliskunsti kategoorias. If keskendub endiselt püüdlusele, et tema kliendid oleksid kõige rahulolevamad. Uuringufirma Dive Baltimaades tehtud uuring näitas, et Ifi teenindus on kindlustusandjate seas üks parimaid, saavutades Leedus teise ning Eestis ja Lätis kolmanda koha. Oleme uhked veel ühe välise tunnustuse üle, kui If pälvis Leedus soliidse tunnustuse: juhtiv kohalik majandusajakiri valis Ifi 2023. aastal finantssektori liidrite hulka ja kindlustusseltside seas esikohale.

Püüeldes selle poole, et ettevõttel oleksid kõige kaasatumad töötajad, korraldati aasta jooksul Baltimaades mitmesuguseid ettevõttesisesi tegevusi: vaimse tervise ning mitmekesisuse ja kaasamise nädalad, jätkusuutlikkuse päev, kaks iga-aastast pidustust kõigile töötajatele ja pidulik novembrikuu, mille eesmärk on tunnustada aasta suurimaid saavutusi ja parimaid töötajaid.

Saame uhkust tunda annetamise ja vabatahtliku tegevuse üle. Klientidele ja partneritele jõulukinkide tegemise asemel teeb If igal aastal head, annetades organisatsioonidele, kes aitavad suurendada turvalisust kogu ühiskonnas. Sel aastal oli ka töötajate kingituste eelarve pühendatud annetamisele. Kogu Baltikumis tehti annetusi mitmesugustele organisatsioonidele, sealhulgas lemmikloomade varjupaikadele, päästetöötajatele, vähivahendite ja organisatsioonidele, mis tegelevad kadunud inimeste otsimise, kiusamisvaba kooli edendamise ja Ukraina ja päästetöötajate toetamisega.

Väljavaade

Balti riikide majanduse ning vara- ja kahjukindlustusturu tulevikuprognosis 2024. aastaks on ebakindel. Ebakindlust põhjustavad geopoliitilised pinged, laienevad sõjalised konfliktid, rahvusvahelise kaubandusega seotud suurenevad riskid ja kulud, intressimäärade kõikumine, inflatsioonisurve ja mitmesugused muud majanduslikud muutujad. Arvestades volatiilset majanduskeskkonda, on vaja hinnakujundusstrateegiaid sageli ümber hinnata ja kohendada, et säilitada riskijuhtimise ja

kliendiväärtuse vaheline õrn tasakaal. Lisaks on oodata, et palgainflatsioon püsib kõrgel tasemel, kuna kvalifitseeritud töajõu nappus suureneb, mis on tingitud rahvastiku vähenemisest, ühiskonna vananemisest ja tööandjate suurenenud piiriülesest tööhõivest kõrgemate kuludega ELi riikidest.

Dünaamiline majanduskeskkond rõhutab vajadust hinnastrateegiaid pidevalt hinnata ja kohendada, et vähendada tõhusalt riske ja pakkuda klientidele parimat väärtust. Prognoositakse, et poliiside ja klientide arv kasvab 2024. aastal mõeldukalt. Võib eeldada, et aja jooksul hakkab turumaht taas kasvama majanduskasvust mõnevõrra kiiremas tempos, kuna tarbimine, investeringud ja kauplemismahud suurenevad ning suureneb ka teadlikkus kindlustamise olulisusest.

Samal ajal on märgatav suundumus keskkonnasõbralike ja sotsiaalselt vastutustundlike toodete poole, mis muutuvad tarbijate eelistustes üha olulisemaks. Keskendumine säästvale tarbimisele leiab vastukaja laiemas üldsuses ja kujundab inimeste otsuseid. Ifil on hea positsioon, et selliste turu arengumuutustega kohaneda.

2024. aastaks prognoosime, et Ifi Baltimaades kogutud kindlustusmaksed kasvavad ja kasvutempo vastab turu kasvule. If on valmis tagama äritegevuse jätkuvuse ja kvaliteetse klienditeeninduse taset.

Olulised arvestuspõhimõtted

Ettevõtte on koostanud raamatupidamise aastaaruande kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega (IFRS, IAS, standardite tõlgendamise alalise komisjoni (SIC) tõlgendused ja rahvusvaheliste finantsaruandlus-standardite tõlgendamise komitee (IFRIC) tõlgendused), mille on vastu võtnud Euroopa Liit. 2023. majandusaastal on esimest korda rakendatud raamatupidamisstandardeid IFRS 17 „Kindlustuslepingud“ ja IFRS 9 „Finantsinstrumendid“, mis on avaldanud ettevõtte finantsaruannetele olulist mõju.

Solventsus, finantsriskide juhtimise eesmärgid ja poliitika

Kindlustus on reguleeritud äritegevus, mille puhul kehtivad kogu Euroopa Liitu hõlmavad kapitalinõuete ja vaba kapitali arvutamise eeskirjad. Ettevõtetel on regulatiivsed solventsuskapitalinõuded ja ta kasutab solventsuskapitalinõude arvutamiseks standardvalemite. Ettevõtte avaldab igal aastal põhjaliku solventsuse ja finantsseisundi aruande, mis on kättesaadav ettevõtte veebilehel if.ee.

Ettevõtte kindlustustegevuse tuum on riski ülekandmine kindlustatud klientidelt kindlustusandjale. Ettevõtte tulemus sõltub nii kindlustusteenuse tulemusest kui ka netofinantstulemusest.

Ettevõtte riskijuhtimise peamised eesmärgid on tagada piisav tulu võetud riskide eest ning tagada, et hinnakujundusotsustes ja muudes äriotsustes arvestatakse riskidega.

See nõuab riskide nõuetekohast tuvastamist ja jälgimist. Riske, riskidele avatust ja riskijuhtimist on kirjeldatud lisan 4.

Jätkusuutlikkuse aruanne

Emaettevõtte If P&C Insurance Holding Ltd (publ), reg-nr 556241-7559, mille peakontor asub Rootsis Solnas, on koostanud jätkusuutlikkuse aruande „If Sustainability Report 2023“. See hõlmab emaettevõtet ja tütarettevõtteid ning on kättesaadav veebilehel if.se. Seepärast ei ole If P&C Insurance AS eraldi jätkusuutlikkuse aruannet koostanud.

Viie aasta kokkuvõte					
Tuhandetes eurodes	2023	2022	2021	2020	2019
Kasumiaruanne (2022-2023) ^{6,7)}					
Tulu kindlustustegevusest	223 024	188 769			
Edasikindlustusmaksete kulu	-5 264	-4 153			
Kulud kindlustustegevusest, esinenud kahjunõuded	-139 185	-123 059			
<i>sh kahjukäsitluskulu</i>	-6 047	-5 337			
Kulud kindlustustegevusest, tegevuskulud	-51 524	-45 006			
Esinenud kahjunõuded, edasikindlustuse osa	1 015	1 103			
Kindlustustegevuse tulemus	28 066	17 654			
Muu tulu	77	77			
Tulem investeerimistegevusest	23 226	3 371			
Kindlustuse finantstulu või -kulu (-)	-4 783	4 921			
Tulem finantstegevusest	18 443	8 292			
Maksueelne tulem	46 586	26 023			
Tulumaks	-7 467	-4 865			
Aruandeperioodi puhaskasum	39 119	21 158			

Viie aasta kokkuvõte, jätkub

Tuhandetes eurodes	2023	2022	2021	2020	2019
Kasumiaruanne (2019-2021) ^{6,7)}					
Kogutud kindlustusmaksed, netona edasikindlustusest			164 243	148 733	146 209
Tulu kindlustusmaksetest, netona edasikindlustusest			156 062	147 101	145 070
Esinenud kahjunõuded, netona edasikindlustusest			-97 405	-91 297	-89 832
<i>sh kahjukäsitluskulud</i>			-4 681	-4 476	-4 482
Tegevuskulud, edasikindlustuse komisjonitasud ja muu tulu			-39 109	-37 094	-36 917
Tehniline tulek kahjukindlustusest			19 548	18 710	18 321
Tulek investeerimistegevusest			2 521	2 252	2 334
Maksueelne tulek			22 069	20 962	20 655
Tulumaks			-3 899	-4 360	-766
Aruandeaasta puhaskasum			18 170	16 602	19 889
Finantsseisundi aruanne, 31. detsember ^{6,7)}					
Varad					
Raha ja raha ekvivalendid	29 610	42 425	78 327	52 880	17 968
Investeeringuvarad	338 984	300 170	276 198	296 496	318 436
Edasikindlustuse varad/Edasikindlustuse osa tehnilistest eraldistest	5 695	5 002	6 260	5 786	5 114
Nõuded	2 875	3 256	36 267	31 178	30 311
Muud varad, viitlaekumised ja ettemakstud kulud	4 976	5 545	8 280	7 251	8 671
Edasilükkunud tulumaksu vara	-	140	-	-	-
Varad kokku	382 140	356 538	405 332	393 591	380 500
Kohustised, eraldised ja omakapital					
Kohustised	17 109	12 037	11 176	10 423	10 127
Edasilükkunud tulumaksu kohustis	21	189	40	75	83
Viitvõlad ja ettemakstud tulud	8 182	7 334	7 847	6 708	6 039
Kindlustustegevuse kohustised / Tehnilised provisjonid	208 936	189 105	208 616	196 144	183 292
Omakapital	147 892	147 873	177 653	180 241	180 959
Kohustised, eraldised ja omakapital kokku	382 140	356 538	405 332	393 591	380 500
Olulised finantsnäitajad, kahjukindlustustegevusest ⁶⁾					
Kahju suhtarv ¹⁾	63,5%	66,1%	62,4%	62,1%	61,9%
Kulu suhtarv ²⁾	23,7%	24,3%	25,1%	25,2%	25,5%
Kombineeritud suhtarv ³⁾	87,2%	90,4%	87,5%	87,3%	87,4%
Kogutud kindlustusmaksed, bruto	238 028	205 709	168 756	152 243	149 046
Olulised näitajad, varahaldusest ⁷⁾					
Investeeringutegevuse kogutootlus ^{4,8)}	7,3%	-8,8%	0,0%	1,4%	2,2%
Muud olulised näitajad ^{6,7)}					
Omakapitali tootlus ⁵⁾	26,5%	-4,6%	10,2%	9,2%	11,0%

¹⁾ esinenud kahjunõuded, netona edasikindlustusest jagatud tuluga kindlustusmaksetest netona edasikindlustusest

²⁾ kulud kindlustustegevusest, tegevuskulud jagatud tuluga kindlustusmaksetest netona edasikindlustusest

³⁾ kahju suhtarv pluss kulu suhtarv

⁴⁾ tulek investeerimistegevusest jagatud finantsinvesteeringute kaalutud keskmise mahuga aruandeperioodil (aastapõhine)

⁵⁾ kogu koondkasum jagatud omavahendite keskmise mahuga aruandeperioodil

⁶⁾ Alates 1. jaanuarist 2023 rakendab If uut standardit IFRS 17 "Kindlustuslepingud", mille kohaselt on kõik 2022. aasta näitajad ümber arvutatud vastavalt nende põhimõtetele. 2019-2021 esitatud arvud on muutumatud, mis tähendab, et need on esitatud vastavalt varem rakendatud arvestus-põhimõtetele.

⁷⁾ Alates 1. jaanuarist 2023 rakendab If uut standardit IFRS 9 "Finantsinstrumendid", mille kohaselt 2022. aasta näitajad ei ole ümber arvutatud. 2019-2022 aastate numbrid on muutumatud, mis tähendab, et need on esitatud vastavalt varem rakendatud arvestuspõhimõtetele.

⁸⁾ 2023. aasta investeeringu kogutootlus koosneb Investeeringutegevuse tulemist. 2022. aasta ja varasemate perioodide kohta koosneb see investeeringutegevuse tulemist ja mõjudest, mis on esitatud muus koondkasumis (Müügivalmis finantsvarade ümberhindamine ja kasumiaruandesse ümberliigitatud müügivalmis finantsvarade väärtuse muutused).

Raamatupidamise aastaaruanne

Kasumiaruanne

Tuhandetes eurodes	Lisa	2023	2022
Tulu kindlustustegevusest	16	223 024	188 769
Edasikindlustusmaksete kulu	16	-5 264	-4 153
Kulud kindlustustegevusest			
Esinenud kahjunõuded	5	-139 185	-123 059
Tegevuskulud	6	-51 524	-45 006
Kokku		27 051	16 551
Esinenud kahjunõuded, edasikindlustuse osa	5	1 015	1 103
Kindlustustegevuse tulem		28 066	17 654
Muu tulu		77	77
Muud teenused kokku		77	77
Tulem investeerimistegevusest	10	23 226	3 371
Kindlustuse finantstulud või -kulud, netona			
Kindlustuslepingud	16	-4 936	5 158
Edasikindlustuslepingud	16	153	-237
Kokku		-4 783	4 921
Tulem finantstegevusest		18 443	8 292
Maksueelne kasum		46 586	26 023
Tulumaks	11	-7 467	-4 865
Aruandeaasta puhaskasum		39 119	21 158

Muu koondkasumiaruanne

Tuhandetes eurodes	Lisa	2023	2022
Aruandeaasta puhaskasum		39 119	21 158
Muu koondkasum			
<i>Muu koondkasum, mida võib tulevikus teatud tingimustel liigitada kasumiks või kahjumiks</i>			
Müügivalmis finantsvarade väärtuse muutus, mis liigitakse ümber kasumiaruandesse		-	-28 721
Aruandeaasta koondkasum kokku		39 119	-7 563

Finantsseisundi aruanne

Tuhandetes eurodes	Lisa	31.12.23	31.12.22 ¹⁾	01.01.22 ¹⁾
Varad				
Raha ja pangasaldod		29 610	42 425	78 327
Finantsinvesteeringud	12	338 984	300 170	276 198
Nõuded	13	2 875	3 256	2 878
Ettemakstud kulud ja viitlaekumised		933	1 017	665
Edasikindlustuse varad		5 695	5 002	5 304
Tuleviku väljamaksete vara	16	-1 336	-931	-8
Rahuldamata nõuete vara	16	7 031	5 933	5 312
Investeering tütarettevõttesse		-	88	88
Muud varad		4 043	4 440	3 641
Materiaalne põhivara	14	4 043	4 440	3 641
Edasilükkunud tulumaksu vara	17	-	140	525
Varad kokku		382 140	356 538	367 626
Kohustised, eraldised ja omakapital				
Kohustised		17 109	12 037	11 419
Muud kohustised	15	13 779	8 226	7 948
Rendikohustised	15	3 330	3 811	3 471
Edasilükkunud tulumaksu kohustis	17	21	189	40
Viitvõlad ja ettemakstud tulud	18	8 182	7 334	6 308
Kindlustustegevuse kohustised		208 936	189 105	176 322
Tuleviku väljamaksete kohustis ja sõlmimisega seotud rahavood	16	46 108	41 315	34 499
Rahuldamata nõuete kohustis	16	162 828	147 790	141 823
Omakapital	19	147 892	147 873	173 537
Aktsiakapital	19	6 391	6 391	6 391
Aažio	19	3 679	3 679	3 679
Kohustuslik reservkapital	19	2 362	2 362	2 362
Õiglase väärtuse reserv	20	-	-24 011	4 710
Jaotamata kasum	19	96 341	138 294	138 225
Aruandeaasta kasum		39 119	21 158	18 170
Kohustised, eraldised ja omakapital kokku		382 140	356 538	367 626

¹⁾ 2022. aasta alg- ja lõppsaldo on korrigeeritud seoses IFRS17 Kindlustuslepingud rakendamisega. Lisainformatsiooni saamiseks vt lisa 20.

Rahavoogude aruanne

Tuhandetes eurodes	Lisa	2023	2022
RAHAVOOD ÄRITEGEVUSEST			
Rahavood kindlustustegevusest			
Laekunud kindlustusmaksed		230 813	196 197
Tasutud edasikindlustusmaksed		-5 134	-4 412
Makstud kahjud		-128 729	-112 616
Laekunud kahjud edasikindlustusest		60	629
Tegevuskulud		-50 224	-44 114
		46 786	35 684
Rahavood varahaldusest			
Laekunud intressid		5 965	3 040
Makstud intressid		-54	-192
Investeeringud võlakirjadesse ja muudesse intressikandvatesse väärtpaberitesse		-62 139	-116 846
Laekumised võlakirjade ja muude intressikandvate väärtpaberite müügist		39 889	65 035
		-16 339	-48 963
Makstud tulumaks	11	-4 229	-3 538
		-4 229	-3 538
RAHAVOOD INVESTEERIMISTEGEVUSEST			
Laekunud dividendid	10	1 050	-
Laekunud tütarettevõtte müügist		5	-
		1 055	-
RAHAVOOD FINANTSEERIMISTEGEVUSEST			
Makstud dividendid	19	-39 100	-18 100
Rendikohustiste tagasimaksed		-988	-985
		-40 088	-19 085
Rahavoogude muutus aastas		-12 815	-35 902
Raha ja pangasaldod			
Raha ja pangasaldod 1. jaanuaril		42 425	78 327
Rahavoogude muutus		-12 815	-35 902
Raha ja pangasaldod 31. detsembril		29 610	42 425

Omakapitali muutuste aruanne

Tuhandetes eurodes	Piiratud omakapital			Piiramata omakapital			Omakapital kokku
	Aksia kapital	Aažio	Kohustuslik reserv-kapital	Õiglase väärtuse reserv ³⁾	Jaotamata kasum	Aruan-deaasta puhas kasum	
Omakapital 2022. aasta alguses	6 391	3 679	2 362	4 710	160 511	-	177 653
Arvestuspõhimõtete muudatuste mõju (IFRS 17) ¹⁾	-	-	-	-	-4 116	-	-4 116
Korrigeeritud omakapital 01.01.2022	6 391	3 679	2 362	4 710	156 395	-	173 537
Koondkasum kokku	-	-	-	-28 721	-	21 158	-7 563
Makstud dividendid ²⁾	-	-	-	-	-18 100	-	-18 100
Omakapital 2022. aasta lõpus	6 391	3 679	2 362	-24 011	138 294	21 158	147 873
Omakapital 2023. aasta alguses	6 391	3 679	2 362	-24 011	159 452	-	147 873
Arvestuspõhimõtete muudatuste mõju (IFRS 9) ¹⁾³⁾	-	-	-	24 011	-24 011	-	-
Korrigeeritud omakapital 01.01.2023	6 391	3 679	2 362	-	135 441	-	147 873
Koondkasum kokku	-	-	-	-	-	39 119	39 119
Makstud dividendid ²⁾	-	-	-	-	-39 100	-	-39 100
Omakapital 2023. aasta lõpus	6 391	3 679	2 362	-	96 341	39 119	147 892

¹⁾ Lisateave lisas 20 "2023. aastast rakendatavate muudetud arvestuspõhimõtete mõjud seoses üleminekuga (IFRS 17 and IFRS 9)"

²⁾ Lisateave lisas 19 "Omakapital"

³⁾ Õiglase väärtuse reserv enne arvestuspõhimõtete muudatust (IFRS 9) vastas täielikult müügil valmis finantsvarade väärtuse muutusele

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1. Olulised arvestuspõhimõtted

Ettevõtte andmed

Kindlustusselts If P&C Insurance AS (registrikood: 10100168), asukohaga Lõotsa 8a, Tallinn (Eesti Vabariik), koosneb Eesti ettevõttest ning selle filiaalidest Lätis ja Leedus (edaspidi ka „ettevõtte“).

If P&C Insurance AS-i põhitegevus on kahjukindlustusteenuste osutamine. Ettevõtte peamisi tegevusvaldkondi kirjeldatakse tegevusaruandes.

Ettevõtte raamatupidamise aruanne 31. detsembril 2023 lõppenud aasta kohta kiideti avaldamiseks heaks juhatuse 11. märtsil 2024 tehtud otsusega.

Koostamise alused

If P&C Insurance AS-i 2023. aasta raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega (IFRS ja IAS) ning rahvusvaheliste finantsaruandluse standardite tõlgendamise komitee (IFRIC) ja standardite tõlgendamise alalise komisjoni (SIC) välja antud tõlgendustega, nagu Euroopa Liit on need vastu võtnud.

Raamatupidamise aastaaruanne on esitatud tuhandetes eurodes, kui ei ole märgitud teisiti. Aastaaruande tabelite ja aruannete kogusummad ei pruugi ümardamise tõttu alati ühilduda. Eesmärk on, et iga kirje vastaks allikale, ja seetõttu võivad kogusummades tekkida ümardamisest tingitud erinevused.

Eesti Vabariigi äriseadustiku kohaselt kinnitab juhatuse koostatud ja nõukogu heaks kiidetud majandusaasta aruande, mis sisaldab ka raamatupidamise aastaaruannet, aktsionäride üldkoosolek.

Vaatamata sellele, et kuni tütarettevõtte Support Services AS müüginä 30. septembril 2023 moodustas ettevõtte koos nimetatud tütarettevõttega konsolideerimisgrupi, otsustas ettevõtte konsolideeritud aruannet mitte koostada, vaid esitada vastavalt IFRS 10-le ainult konsolideerimata raamatupidamise aastaaruande.

Ettevõtte on If P&C Insurance Holding Ltd (publ) ainuomanduses olev tütarettevõtte, kelle emaettevõtte koostab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande, mis vastab rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditele (IFRS), nagu Euroopa Liit on need vastu võtnud, ja mis on avalikult kättesaadav. Emaettevõtte konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on avalikustatud veebilehel www.sampo.com alajaotuses „Annual report“.

Raamatupidamise aastaaruandes on esitatud andmed Eesti kindlustusettevõtte ning tema Läti ja Leedu filiaalide kohta. Filiaalid on ettevõtte nimel teenuste osutamiseks loodud äriüksused. Filiaal ei ole iseseisev juriidiline isik ja selle tegevusest tulenevate kohustuste eest vastutab ettevõtte. Filiaalid kasutavad olulises osas samu arvestuspõhimõtteid, mida kasutab ettevõtte. Kõik Eesti ettevõtte ning Läti ja Leedu filiaalide omavahelised saldod ja tehingud ning realiseerimata kasumid ja kahjumid elimineeritakse täies ulatuses.

Ettevõtte on koostanud rahavoogude aruande otsesel meetodil, avalikustades peamised brutolaekumiste ja -maksete liigid. Rahavood on liigitatud äri-, investeerimis- ja finantseerimistegevuse järgi.

Teave uute ja muudetud rahvusvaheliste finantsaruandlusestandardite kohta

Raamatupidamise aastaaruanne koostatakse järjepidevuse ja võrreldavuse põhimõtete alusel, mis tähendab, et ettevõtte kasutab järjepidevalt samu arvestuspõhimõtteid ja esitusviisi.

Arvestuspõhimõtteid ja esitusviisi muudetakse üksnes juhul, kui seda nõuavad uued või muudetud rahvusvahelised finantsaruandluse standardid (IFRS) EL poolt vastu võetud ja nende tõlgendused või kui uus raamatupidamis põhimõtte ja/või esitusviis annab objektiivsena ülevaate ettevõtte finantsseisundist, finantstulemustest ja rahavoogudest.

Uute ja/või muudetud rahvusvaheliste finantsaruandluse standardite (IFRS) ja rahvusvaheliste finantsaruandlusstandardite tõlgendamise komitee (IFRIC) tõlgenduste rakendamine

Käesolevale aruandeperioodile kohaldusid järgmised Rahvusvaheliste Raamatupidamisstandardite Nõukogu (IASB) välja antud ja EL poolt vastu võetud standardite muudatused ning üks uus IFRSi standard:

- IFRS 17 „Kindlustuslepingud“, kaasa arvatud IFRS 17 muudatused, mis anti välja juunis 2020 ja detsembris 2021
- IAS 1 muudatused – „Arvestusmeetodite avalikustamine“
- IAS 8 muudatused – „Arvestushinnangute mõiste“
- IAS 12 muudatused – „Edasilükkunud tulumaks, mis on seotud ühest tehingust tulenevate varade ja kohustistega“
- IAS 12 muudatused – „Rahvusvaheline maksureform – teise samba näidiseeskirjad“.

2023. aastal rakendas ettevõtte neid rahvusvaheliste finantsaruandluse standardite muudatusi, mille on välja andnud Rahvusvaheliste Raamatupidamisstandardite Nõukogu (IASB) ja vastu võtnud EL, mis olid 1. jaanuaril 2023 või hiljem algavate aruandeperioodide jaoks kohustuslikud. Nende kasutuselevõtt ei avaldanud olulist mõju käesolevas raamatupidamise

aastaaruandes avalikustatud andmetele ega summadele. Erandiks on uus standard IFRS 17 „Kindlustuslepingud“, mille mõju on täpsemalt kirjeldatud järgmises peatükis „Muudatused arvestuspõhimõtetes ja avalikustamises“.

Uued standardid ja tõlgendused, mis on avaldatud, kuid pole veel jõustunud

Järgmised IASB välja antud ja ELi poolt vastu võetud standardid ei olnud veel aruandeperioodil jõustunud:

- IFRS 16 muudatused – „Rendikohustus müügi ja tagasirendi korral“ (jõustuvad 1. jaanuaril 2024 või hiljem algavate aruandeperioodide suhtes)
- IAS 1 muudatused – „Kohustiste liigitamine lühi- või pikaajaliseks“ ja „Eritingimustega pikaajalised kohustised“ (jõustuvad 1. jaanuaril 2024 või hiljem algavate aruandeperioodide suhtes)

Praegusel hinnangul ei avalda uued rahvusvahelised finantsaruandluse standardid, mis on avaldatud, kuid pole veel jõustunud, ega standardid, mis ei ole ettevõttele veel kohustuslikud, esmakordsel rakendamisel ettevõtte raamatupidamise aruandele tõenäoliselt olulist mõju.

Muudatused arvestuspõhimõtetes ja avalikustamises

If on rakendanud finantsaruandluse standardeid IFRS 17 „Kindlustuslepingud“ ja IFRS 9 „Finantsinstrumendid“ alates 1. jaanuarist 2023. IFRS 17 „Kindlustuslepingud“, mis asendas standardi IFRS 4 „Kindlustuslepingud“, sisaldab kindlustuslepingute mõõtmise ja kajastamise täielikku raamistikku. Ettevõtte hinnangul saab kogu kindlustustegevuse kajastamisel kohaldada kindlustusmaksete meetodit ning uuele standardile üleminekul oli võimalik kasutada täielikult tagasiulatuvat lähenemist koos korrigeeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisega võrdlusaasta 2022 kohta. Standardi IFRS 17 rakendamisel oli märkimisväärne mõju raamatupidamise aruande esitusviisile – kasumiaruandesse lisandusid uued read ning finantsseisundi aruande varade ja kohustiste väärtus vähenes, kuna nii kindlustusmaksetega seotud nõuded kui ka kapitaliseeritud sõlmimisväljaminekud liigitati varadest ümber kindlustuskohustisteks. Standardis määratletud kindlustuslepingute finantstulud ja kulud esitatakse täielikult kasumiaruandes ning seega ei kasutata lubatud võimalust esitada need muus koondkasumis.

IFRS 9 „Finantsinstrumendid“, mis asendas standardi IAS 39 „Finantsinstrumendid: kajastamine ja mõõtmine“, muutis finantsvarade liigitamise ja mõõtmise põhimõtteid ja kehtestades uue väärtuse languse mudeli, mis põhineb eeldataval, mitte tekkinud krediidikahjul. IFRS 9 rakendamine ei avaldanud olulist mõju ettevõtte finantsseisundi aruandele, kuna põhiosa finantsvaradest mõõdeti juba varem õiglasel väärtusel. Üleminekul standardile IFRS 9 liigitati põhiosa võlainstrumentidest ärimudeli hinnangu alusel mõõdetavaks õiglasel väärtusel muutustega läbi kasumiaruande. Sellest tulenevalt kajastatakse õiglase väärtuse muutusi IFRS 9 kohaselt erinevalt varasematest arvestuspõhimõtetest kasumiaruandes. Ettevõttel ei ole korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetavaid finantsvarasid ja üleminekul ei kajastatud eeldatavat krediidikahju. Finantskohustiste kajastamine ja mõõtmine ei muutunud. 2022. aasta võrdlusandmeid ei korrigeeritud.

Täiendav teave standarditele IFRS 17 ja IFRS 9 ülemineku kohta on esitatud lisas 20.

Välisvaluutas tehingud

Raamatupidamise aastaaruanne esitatakse eurodes, mis on ettevõtte arvestus- ja esitusvaluuta. Välisvaluutatehingud arvestatakse ümber eurodesse Euroopa Keskpannga vahetuskursside alusel.

Finantsseisundi aruande kirjete suhtes rakendatavad arvestuspõhimõtted

Raha ja pangasaldod

Raha ja raha ekvivalendid koosnevad pangakontodel olevast rahast. Pangakontodel on kindlustustegevusega seotud ja varahaldusele üle kantud vahendid, mida ei ole investeeritud investeerimisvarasse. Eeldatavat krediidikahju ei ole kajastatud, sest raha ja raha ekvivalendid on väga lühikese tähtajaga või makstakse välja nõudmisel. Seetõttu oleks võimalik kahjusumma ebaoluline.

Finantsinvesteeringud

Finantsvara või -kohustist kajastatakse finantsseisundi aruandes siis, kui ettevõttest saab finantsinstrumendi lepinguliste tingimuste osapool. Finantsvara kajastamine finantsseisundi aruandes lõpetatakse, kui lepingus sätestatud õigused realiseeritakse või aeguvad või kui vara üleandmise tagajärjel ei tulene ettevõttele sellest varast enam olulisi riske ega kasu ning ettevõtte kaotab kontrolli vara üle. Finantskohustise kajastamine finantsseisundi aruandes lõpetatakse, kui lepingus sisalduv kohustus on täidetud, tühistatud või muul viisil lõpetatud. Lisaks lõpetatakse finantsvara või -kohustise kajastamine juhul, kui finantsvara või -kohustise lepingutingimusi on oluliselt muudetud.

Raha- ja kapitalituru instrumentide oste ja müüke hetketurul kajastatakse finantsseisundi aruandes tehingupäeval. Tehingupäeva ja maksekuupäeva vahelisel ajal kajastatakse vastaspoolega seotud kohustis või nõue brutosummas kirjel „Tagatised ja väärtpaberiarveldusnõuded“ või „Muud kohustised“.

Võlainstrumendid (võlakirjad ja muud intressikandvad väärtpaberid) liigitatakse lähtudes varade haldamise ärimudelidest ja vara lepingulistest tingimustest. Ärimudel kajastab seda, kuidas ettevõtte haldab finantsvarade portfelle ärieesmärkide saavutamiseks ja rahavoogude genereerimiseks.

Portfelli ärimudeli kindlaksmääramisel võetakse arvesse järgmisi tegureid: kuidas finantsvarade tulemuslikkust hinnatakse ja kuidas sellest juhtkonnale aru antakse, kuidas riske hinnatakse ja juhitakse, kuidas rahavooge on varem kogutud ja kuidas tasud on seotud tulemuslikkusega.

Võlainstumendid liigitatakse mõõdetavaks õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande, kui ärimudeli kohaselt juhitakse ja hinnatakse varasid õiglase väärtuse alusel või hoitakse kauplemiseesmärgil või ka juhul, kui lepingupõhised rahavood ei koosne üksnes põhiosa ja tasumata põhiosalt arvestatud intressi maksetest, st ei ole kooskõlas tavapärase laenuandmisega.

Muud finantsinvesteeringud koosnevad peamiselt võlakirjadest ja muudest intressikandvatest väärtpaperitest.

Võlakirjad ja muud intressikandvad väärtpaperid

Ettevõtte on pikaajaline investeerimisstrateegia võlakirjade ja muude intressikandvate väärtpaperite puhul, kus hindamise põhiprioriteet ja fookus baseerub instrumentide õiglasel väärtusel. Juhtkond hindab portfelli vähemalt kord nädalas, et otsustada, milliseid meetmeid tuleb rakendada seoses instrumentide müügi või hoidmisega. Otsused põhinevad instrumentide õiglastel väärtustel ja kõige ajakohasemal kättesaadaval turuteabel. Need meetmed on kooskõlas ärimudeliga, mille kohaselt hinnatakse portfelli tulemuslikkust õiglase väärtuse alusel. Lisaks põhineb investeerimisportfelli haldamise eest varahaldurile makstav tasu portfelli turuväärtusel. Seetõttu liigitatakse võlakirjad ja muud intressikandvad väärtpaperid õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande hinnatavaks, kuna ärimudel kajastab varade haldamist ja hindamist õiglase väärtuse alusel. Instrumendid kajastatakse algselt ja neid hinnatakse hiljem õiglasel väärtuses. Tehingukulud, mis on otseselt seotud varade emiteerimise või omandamisega, kajastatakse kuluna kasumiaruandes.

Nõuded

Nõuded on kajastatud eeldatavalt laekuvates summades.

Materiaalne põhivara

Materiaalne põhivara hõlmab masinaid ja seadmeid ning seda mõõdetakse algselt soetusmaksumuses. Soetusmaksumus sisaldab lisaks ostuhinnale ka soetamisega otseselt seotud kulusid. Masinad ja seadmed kajastatakse algses soetusmaksumuses, millest on maha arvatud lineaarsel meetodil arvestatud akumuleeritud kulum. Märgitud mahaarvamised põhinevad algsel soetusmaksumusel ja eeldataval kasulikul elueal.

Amortisatsiooni periood	
Kontorimööbel ja -inventar	5-6 aastat
Arvutitehnika	3 aastat
Sõidua autod	5 aastat
Muu põhivara	5-6 aastat

Ettevõtte kajastab kasutusõiguse alusel kasutatavaid varasid standardi IFRS 16 „Rendiarvestus“ rakendusalasel kuuluvate oluliste rendilepingute puhul. If hindab olulisust ettevõttepõhiselt, mis muu hulgas tähendab seda, et ettevõtte kasutab kaht standardis sätestatud erandit. Soetusmaksumus vastab summale, mis on võrdne rendikohustistega ja enne rendiperioodi algust tehtud rendi ettemaksetega.

Kasutusõiguse alusel kasutatava vara amortisatsiooni arvestatakse lineaarsel meetodil rendiperioodi algusest kuni vara kasulik eluea lõpuni, milleks loetakse eeldatava rendiperioodi lõpp. Kasutusõiguse alusel kasutatava vara raamatupidamisväärtust korrigeeritakse rendikohustise teatavate ümberhindlustega.

Kui aruandekuupäeval on märke sellest, et ettevõtte poolt omatava või kasutusõiguse alusel kasutatava materiaalse põhivara raamatupidamisväärtus võib olla kõrgem kui selle kaetav väärtus, siis hinnatakse vara kaetavat väärtust. Kaetav väärtus on kas vara neto realiseerimisväärtus või kasutusväärtus, sõltuvalt sellest, kumb on kõrgem. Kui määratud kaetav väärtus on madalam kui raamatupidamisväärtus, siis vähendatakse vara raamatupidamisväärtust selle kaetava väärtuseni.

Kui kaetav väärtus hiljem tõuseb, võib ettevõtte varem kajastatud allahindluse tühistada.

Kohustised kindlustuslepingutest ja edasikindlustuse varad

Kohustised kindlustuslepingutest koosnevad tuleviku väljamaksete kohustisest ja kindlustuslepingute sõlmimisega seotud rahavoo varast ning rahuldamata nõuete kohustisest. Edasikindlustuse lepingutega seotud edasikindlustuse varad koosnevad tuleviku väljamaksete varast ning rahuldamata nõuete varast.

Tuleviku väljamaksete kohustis on seotud kohustusega uurida ja rahuldada kehtivaid nõudeid, mis on seotud kindlustusjuhtumitega, mis pole veel toimunud. Kohustis koosneb laekunud kindlustusmaksete sellest osast, mis on seotud pärast aruandekuupäeva osutatavate kindlustusteenustega (st kindlustuskaitse aegumata osaga), mida on korrigeeritud kindlustuslepingute sõlmimisega seotud rahavoogudega.

Rahuldamata nõuete kohustis on seotud kohustusega uurida ja rahuldada kehtivaid nõudeid, mis on seotud juba toimunud kindlustusjuhtumitega. Kohustis moodustatakse kõigi esinenud kahjunõuete, sh esinenud, kuid lfile veel teatamata kahjunõuete, eeldatavate tulevaste maksete katteks. Mõõtmismeetodite ja -sisendite kohta vt täpsemalt lisa 16.

Mõõtmismudel

If rakendab kogu kindlustustegevuse kajastamisel kindlustusmaksete meetodit, kuna enamiku kindlustus- ja edasikindlustuslepingute kindlustuskaitseperiood on kuni üks aasta ning pikemaajalised lepingud vastavad meetodi rakendamise kriteeriumide.

Agregeerituse tase

Kindlustuslepingute portfelliid koosnevad sarnaste riskidega lepingutest, mida hallatakse koos. Ettevõtte on portfelliid kindlaks määranud riigi ja toote kombinatsiooni alusel. Seejärel on portfelliid jagatud kahte gruppi – kahjulikud lepingud ja kõik ülejäänud lepingud (kasumlikud lepingud). Kuna rakendatakse kindlustusmaksete meetodit, eeldatakse, et lepingugrupid ei ole kahjulikud, v.a juhul, kui faktid ja asjaolud sellele osutavad. Kahjulike lepingute gruppide kindlaksmääramiseks on kasutatud planeerimisprotsessi käigus kindlustusteenuste tulemi kohta saadud sisemist juhtimisteavet. Kindlaks on tehtud väga piiratud arv potentsiaalselt kahjulike lepingute grupe.

Kindlustus- ja edasikindlustuslepingute portfelliide raamatupidamisväärtus määrab, kas need esitatakse finantsseisundi aruandes varade või kohustistena.

Tuleviku väljamaksete kohustis ja kindlustuslepingute sõlmimisega seotud rahavoo vara

Kindlustuslepingute grupi esmasel kajastamisel võrdub tuleviku väljamaksete kohustise raamatupidamisväärtus saadud kindlustusmaksetega, millest on maha arvatud kindlustuslepingute sõlmimisega seoses makstud rahavood. Pärast esmast kajastamist vähendatakse kohustise raamatupidamisväärtust, arvates maha aruandeperioodil osutatud teenuste eest saadud kindlustustegevuse tulu. Laekumised jaotatakse enamiku toodete puhul perioodidele vastavalt aja möödumisele, st pro rata temporis meetodil. Seega jäävad kõik kindlustusmaksete laekumised, mis on seotud pärast aruandekuupäeva osutatavate kindlustusteenustega, selle kohustise koosseisu. Pärast esmast kajastamist suurendatakse raamatupidamisväärtust täiendavalt saadud kindlustusmaksete võrra, millest on maha arvatud kindlustuslepingute sõlmimisega seoses makstud rahavood. Kindlustuslepingute sõlmimisega seotud rahavood, mis tuleviku väljamaksete kohustisest maha arvatakse, hõlmavad vahendustasusid (välised) ja müügiüksuste tööjõukulusid (sisemised). Kindlustuslepingute sõlmimisega seotud rahavood ajatatakse lepingute kindlustuskaitse perioodile, mille pikkuseks on enamasti üks aasta. Kõik kindlustuslepingute sõlmimisega seoses makstud rahavood, mis on seotud veel kajastamata kindlustuslepingute grupiga, esitatakse eraldiseisva kindlustuslepingute sõlmimisega seotud rahavoo varana, mis sisaldub sellega seotud portfelli raamatupidamislikus koguväärtuses.

Kahjulike lepingute gruppide puhul on kahjumikomponent osa tuleviku väljamaksete kohustisest, kusjuures kahjumikomponent on üldise mõõtmismudeli ja kindlustusmaksete meetodi alusel arvestatud kohustise vahe.

Tuleviku väljamaksete kohustise raamatupidamisväärtust ei diskonteerita, kuna teenuste osutamise ja sellega seotud kindlustusmaksete maksetähtpäeva vaheline aeg ei ole tavaliselt pikem kui aasta.

Rahuldamata nõuete kohustis

Rahuldamata nõuete kohustis moodustatakse kõigi esinenud kahjunõuete, sh esinenud, kuid lfile veel teatamata kahjunõuete, eeldatavate tulevaste maksete ja kõigi kahjukäsitluskulude katteks. Hinnanguliste tulevaste rahavoogude (parima hinnangu) arvutamiseks vara- ja õnnetusjuhtumikindlustuse otsekindlustuse ning edasikindlustuse puhul kasutatakse nii nõuete individuaalset hindamist kui ka statistilisi meetodeid.

Sageli kasutatakse nende kahe meetodi kombinatsiooni, mis tähendab, et suuri nõudeid hinnatakse individuaalselt, samal ajal kui väikesi nõudeid ja esinenud, kuid teatamata nõudeid arvutatakse statistiliste meetodite abil.

Lisaks parimale hinnangule sisaldab rahuldamata nõuete kohustis selgelt määratletud mittefinantsriski marginaali (riskimarginaali), mis peegeldab rahavoogude suuruse ja ajastuse mittefinantsriskist tingitud ebakindlust. Nii parim hinnang kui ka riskimarginaal diskonteeritakse nüüdisväärtusesse, kasutades kindlustusmatemaatilisi standardmeetodeid ja kohaldades turupõhiseid tulukõveraid, mis leitakse riskivaba määra ja mittelikviidsupremia alusel eurodes.

Edasikindlustuse varad

Sõlmitud edasikindlustuslepingute mõõtmisel kohaldatakse samasuguseid arvestuspõhimõtteid nagu väljastatud kindlustuslepingute mõõtmisel. Rahuldamata nõuete vara puhul võetakse arvesse ka edasikindlustuslepingu väljastaja (edasikindlustusandja) poolt lepingu täitmatajätmise riski mõju.

Rendikohustised

Esmasel kajastamisel mõõdetakse rendikohustisi fikseeritud rendimaksete ja teatud lepingukohaste muutuvate rendimaksete (mida ei maksta rendiperioodi alguses) nüüdisväärtuses, mida diskonteeritakse alternatiivse laenuintressimääraga. Edaspidi kajastatakse rendikohustisi nende korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades sisemise intressimäära meetodit. Rendikohustisi hinnatakse ümber, kui muutub sellega seotud hinnang või muudetakse rendilepingut. Rendikohustisi kajastatakse kirjel „Muud kohustised“.

Rendiperioodi määratletakse eeldatava rendiperioodina. See hõlmab rendilepingute katkestamatut perioodi, mida korrigeeritakse võimaliku pikendamise või lõpetamise perioodidega, mille kasutamises ettevõtte on piisavalt kindel.

Ettevõtte on otsustanud mitte kajastada kasutusõiguse alusel kasutatavaid varasid ja rendikohustisi, mis on seotud lühiajaliste või väikese väärtusega vara rendilepingutega. Nimetatud rendilepingutega seotud rendimakseid kajastab ettevõtte kuluna lineaarselt rendiperioodi jooksul.

Kasumiaruande kirjete suhtes rakendatavad arvestuspõhimõtted

Kasumiaruandes esitatakse eraldi kindlustustegevuse tulemus ja tulem finantstegevusest. Finantstegevuse tulem sisaldab varahalduse tulemit ning väljastatud kindlustuslepingute ja sõlmitud edasikindlustuslepingutega seotud diskonteerimise mõjude muutusi.

Kindlustustegevuse tulemis sisalduvad kirjed on seotud ettevõtte kui kindlustusandja tegevusega, st kindlustusrisi üleandmisega vastavalt standardi IFRS 17 „Kindlustuslepingud“ määratlusele. Sõlmitud edasikindlustuslepingutega seotud tulud ja kulud ning väljastatud kindlustuslepingutega seotud tulud ja kulud esitatakse eraldi.

Lepingud, millega ei kaasne märkimisväärse kindlustusrisi üleandmist, on seotud muude tegevustega. Neid kajastatakse kooskõlas standardi IFRS 15 „Kliendilepingutest saadav müügitulu“ nõuetega ning neid esitatakse „Muude teenuste“ tulemi koosseisus. See hõlmab ka kõiki selgesti eristatavaid ning kindlustuslepingutest eraldatud mittekindlustusteenuseid. Seisuga 31. detsember 2023 ettevõttel niisuguseid teenuseid ei olnud.

Tulu kindlustustegevusest

Tulu kindlustustegevusest hõlmab väljateenitud osa tasust, mida If saab kindlustusvõtjalt vastutasuks kindlustusrisi ülemineku eest (kindlustuslepingu alusel osutatavate teenuste eest).

Aruandeperioodil kajastatud tulu kindlustustegevusest põhineb laekunud ja eeldatavalt laekuvatel kindlustusmaksetel, mis on jaotatud lineaarselt, st aja möödumise alusel, kindlustuslepingu tähtajale.

Tuleviku väljamaksete kohustist vähendatakse samas summas kindlustusmaksete tuluga.

Edasikindlustusmaksete kulu

Edasikindlustuslepingutega seotud edasikindlustusmaksete kulud kajastatakse sarnaselt kindlustustegevuse tuluga ning need hõlmavad Ifi aruandeperioodil tehtud kindlustusmakseid edasikindlustuslepingute alusel osutatud teenuste eest. Edasikindlustusmaksete kulud vähendatakse saadud komisjonitasude võrra.

Kulud kindlustustegevusest

Kulud kindlustustegevusest hõlmavad nii esinenud kahjunõudeid kui ka tegevuskulusid.

Esinenud kahjunõuded. Aruandeperioodil esinenud kahjunõuete kogusumma sisaldab aruandeperioodi jooksul tehtud kahjunõuete väljamakseid ja rahuldamata nõuete kohustise muutusi. Rahuldamata nõuete kohustise muutus hõlmab diskonteerimata parima hinnangu muutusi, diskonteeritud riskimarginaali ja diskonteerimise mõju muutust, mis tuleneb selle aluseks oleva parima hinnangu või maksemustrite muutustest. Esinenud kahjunõuded sisaldavad ka kahjukäsitluskulusid ja kahjumikomponendi muutusi.

Tegevuskulud. Kindlustustegevuse tulemis sisalduvad tegevuskulud on seotud kindlustuslepingute käsitlemise halduskuludega ning kindlustuslepingute sõlmimisega seotud rahavoogude ja muude müügifunktsioonile jaotatud kuludega. Kindlustuslepingute sõlmimisega seotud rahavood ajatatakse tuleviku väljamaksete kohustise kaudu ja kajastatakse kasumiaruandes lepingute kindlustuskaitse perioodi jooksul.

Tegevuskulude kogusumma hõlmab kõiki otseseid ja kaudseid kulusid, mis lisaks kindlustustegevuse tulemis sisalduvatele tegevuskuludele on samuti jaotatud ka kasumiaruande ridadele „Esinenud kahjunõuded“, „Muud kulud“ ja „Tulem investeerimistegevusest“.

Edasikindlustuse osa esinenud kahjunõuetes

Edasikindlustuse osa esinenud kahjunõuetes esitatakse järjepidevalt kirjetes „Kulud kindlustustegevusest, esinenud kahjunõuded“ ning see hõlmab ka vastaspoole lepingu täitmata jätmise riski muutusi.

Muu tulu

Muu tulu sisaldab tulu osutatud teenustelt, millega ei kaasne märkimisväärse kindlustusrisi üleandmist. See tulu on peamiselt seotud teiste osapoolte nimel osutatavate teenustega, nagu kindlustuslepingute haldamine, kahjunõuete käsitlemine jms.

Investeerimistegevuse tulem

Investeerimistegevuse tulem hõlmab otsesest investeerimistulu, väärtuse muutusi ja halduskulusid. Otsene investeerimistulu sisaldab peamiselt investeringute intressitulu, mis on kajastatud sisemise intressimäära meetodil, kus omandamisest tulenevad juurde-/allahindlused jaotatakse vara järelejäanud kasulikule elueale. Väärtuse muutused hõlmavad peamiselt investeerimisvarade realiseerimata ja realiseeritud väärtuse muutusi, aga ka eeldatava krediidikahju katteks moodustatud allahindluse muutusi (kui see on asjakohane). Väärtuse muutustes sisaldub ka ettevõtte kasum või kahjum valuutakursi muutustest.

Varahaldusega seotud halduskulud kajastatakse portfelli haldamisega seotud kuludes.

Kindlustuse finantstulu või -kulu

Kindlustuse/edasikindlustuse finantstulud ja -kulud sisaldavad rahuldamata nõuete kohustise/vara muutusi, mis on seotud intressimäärade ja intressikulu/-tulu (diskonteerimise tühistamine) muutustest tingitud diskonteerimise mõju muutusega.

Diskonteerimise mõju muutuse eri komponendid arvutatakse aasta alguse algsaldo ja intressimäärade suhtes. Riskimarginaaliga seotud diskonteerimise mõju kogumuutus esitatakse kindlustustegevuse kuludes. Kuna tulevikus on annuiteetide indekseerimine seotud ametliku indeksiga, nagu THL, peetakse indekseerimise muutuste mõju samuti finantsriskiks ja see esitatakse kindlustuse finantstuludes või kuludes. Võimalust esitada diskonteerimise mõju muutused muus koondkasumis ei ole kasutatud.

Maksud

Ettevõtte arvestab tulumaksukulu kooskõlas standardiga IAS 12 „Tulumaks“, mille kohaselt arvestatakse nii tasumisele kuuluvat aruandeperioodi kui ka edasilükkunud tulumaksu.

Tasumisele kuuluv tulumaks. Iga üksuse tasumisele kuuluvat tulumaksu arvestatakse eraldi kooskõlas vastava riigi maksuseadustega. Ettevõtte välismaiste filiaalide tulu maksustatakse nende asukohariigi seaduste kohaselt. Eestis on ettevõtte tulumaksumäär 20% (2022: 20%) ja seda tuleb tasuda ainult sellelt kasumilt, mida filiaalides ei ole maksustatud, ja ainult siis, kui kasumit jaotatakse (dividende makstakse), ja äritegevusega mitteseotud kuludelt.

Eestis rakendub regulaarselt makstavale dividendile madalam maksumäär 14% (14/86 netoväljamaksest). Madalamat maksumäära saab igal kalendriaastal rakendada dividendide ja muude kasumieraldiste väljamaksetele ulatuses, mis ei ületa viimase kolme kalendriaasta keskmist väljamakstud dividendide ning muude kasumieraldiste ja omakapitali väljamaksete summat, millelt on tasutud tulumaks.

Dividendide väljamaksmisega kaasnevat ettevõtte tulumaksu kajastatakse ettevõtte tulumaksukuluna kasumiaruandes samal perioodil, mil dividendid välja kuulutatakse.

Lätis arvestatakse ettevõtte tulumaks jaotatud kasumilt ning seda arvestatakse määraga 20/80 aktsionäridele makstavalt netosummalt, ja teatud kuludelt, mida loetakse jaotatud kasumiks, rakendades koefitsienti 0,8. Maksumäär Lätis on 20% (2022: 20%).

Kuna Läti filiaali tulemit kanti enne aruandeaasta lõppu Eesti ettevõttesse, siis ei teki ettevõtte tasandil ajutisi erinevusi, mis nõuaksid edasilükkunud maksukohustise kajastamist.

2022. aastal kandis Läti filiaal kahjumit ning sellest tulenevalt ei ole Läti filiaalis kajastatud ettevõtte tulumaksukulu ega -kohustist.

Edasilükkunud tulumaks, mis on tekkinud ajutistest erinevustest kajastatud summade ja neile vastavate tegelikult maksustatud summade vahel, kajastatakse ettevõtte aruandes. Kui majandusüksusel on kasumiaruandes kajastatavat aruandeperioodi tulu, mis kuulub maksustamisele mingil hilisemal perioodil, siis kajastab majandusüksus nii edasilükkunud tulumaksu kulu kui ka sellele vastava edasilükkunud tulumaksu kohustise. Samamoodi arvestatakse edasilükkunud tulumaksu tulu ja kajastatakse sellele vastavat edasilükkunud tulumaksu vara kuludelt, mida saab maksustamisel maha arvata alles järgmistel perioodidel. Edasilükkunud tulumaksu varasid ja kohustisi esitatakse netosummas, kui nad on seotud sama maksuhalduriga ja neid võib saldeerida. Edasikantud maksukahjumi maksumõju kajastatakse edasilükkunud tulumaksu varana, kui peetakse tõenäoliseks, et seda saab tulevikus kasutada maksustatava kasumi tasaarvestamiseks.

Leedus arvestatakse nii tasumisele kuuluvat kui ka edasilükkunud tulumaksu. Edasilükkunud tulumaks, mis on tekkinud ajutistest erinevustest raamatupidamises kajastatud summade ja neile vastavate tegelikult maksustatud summade vahel, kajastatakse ettevõtte raamatupidamise aruandes.

Üksikasjalik teave Leedu filiaali edasilükkunud tulumaksu varade ja kohustiste kohta on esitatud lisan 17. Edasilükkunud tulumaksu varasid ja kohustisi esitatakse netosummas, kui need on seotud sama maksuhalduriga ja neid võib saldeerida. Leedu filiaali ettevõtte tulumaksumäär on 15% (2022: 15%).

Maksimaalne tulumaksukohustis, mis tekiks, kui kogu vaba omakapital dividendidena välja makstaks, on avaldatud lisan 19.

Rahavoogude aruande kirjete suhtes rakendatavad arvestus- põhimõtted

Ettevõtte määratleb raha ja raha ekvivalentidena pangas asuvate tehingukontode saldot. Aasta rahavoog koosneb seega aasta jooksul toimunud raha ja raha ekvivalentide netolaekumistest ja -väljamaksetest ning finantsseisundi aruande kirje „Raha ja raha ekvivalentid“ on vastavuses ettevõtte raha ja raha ekvivalentidega.

Ettevõtte kasumiaruandes kajastuv tulu kindlustustegevusest teenitakse lepinguperioodi jooksul. Rahuldamata nõuete kohustist arvestatakse pidevalt, kasutades eeldatavate kahjunõuete statistilisi mudeleid, ja tegelik kahjunõuete reserv või annuiteet kirjendatakse kahjunõuete tekkimisel. Nõue rahuldatakse lõplikult väljamaksega kindlustusvõtjale. Kindlustuslepingust ja kahjunõudest tulenev rahavoog erineb seega oluliselt sellest, kuidas tulemust kajastatakse. Seos kasumiaruande ja rahavoogude vahel on kajastatud ettevõtte finantsseisundi aruandes, kus tekkepõhised kirjed kajastatakse peamiselt kindlustuslepingutest tulenevate kohustiste ja edasikindlustuse varade all, mis sisaldavad kindlustuslepingutega seotud tasumata summasid. Kuna kindlustustegevus on laiaulatuslik, siis suurte arvude seaduse kohaselt vähendab see raamatupidamislike ja tegelike rahavoogude vaheliste erinevuste mõju märkimisväärselt.

Rahavoogude aruandes on esitatud ettevõtte rahavood eraldi kirjetena. Selle aluseks on kasumiaruande kirjed, mis on otseselt seotud väliste maksevoogudega. Neid kirjeid korrigeeritakse finantsseisundi aruandes aruandeperioodil toimunud muutustega, mis on otseselt seotud kõnealuste kasumiaruande kirjetega.

Lisa 2 – Raamatupidamise aruannet mõjutavad olulised hinnangud ja otsustused

Raamatupidamise aastaaruande koostamine kooskõlas IFRS-iga nõuab juhatuse ja tegevjuhtkonnalt arvestuspõhimõtete rakendamist ning aruandes kajastatavate varade, kohustiste, tulude ja kulude suurust mõjutavate eelduste ja otsustuste kasutamist. Eeldused ja otsustused põhinevad kogemustel ja kindlustustegevuse tundmisel. Tegelik tulemus võib nendest otsustustest ja hinnangutest erineda.

Järgnevalt on kirjeldatud juhatuse ja tegevjuhtkonna poolt IFRS-i rakendamisel tehtud otsustusi, millel on oluline mõju 2023. aasta raamatupidamise aastaaruandele, ning hinnanguid, mis võivad põhjustada olulisi korrigeerimisi järgnevatel aastatel raamatupidamise aastaaruannetes.

Investeeringusvarad

Investeeringusvarade liigitamist ja sellega seotud ärimudeli hindamist peetakse olulisteks otsustuseks. Peaaegu kõik investeeringusvarad liigitatakse mõõdetavaks õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande. Investeeringusvarade liigitamisega seotud otsustuste kohta vt lisa 1. Kuna varade hindamine põhineb valdavalt jälgitavatel turuandmetel, usub ettevõtte, et see arvestusmeetod tagab ettevõtte investeeringusvarade sobiva esitusviisi. Mõõtmiskriteeriumid on esitatud lisa 12 (pealkirja all „Õiglasel väärtuses kajastatavad finantsinvesteeringud“).

Kohustised kindlustuslepingutest

Rahuldamata nõuete kohustis on seotud kohustusega uurida ja rahuldada kehtivaid nõudeid, mis on seotud juba toimunud kindlustusjuhtumitega. Kohustis moodustatakse kõigi esinenud kahjunõuete, sh esinenud, kuid Ifile veel teatamata kahjunõuete, eeldatavate tulevaste maksete katteks.

Rahuldamata nõuete kohustist mõõdetakse statistiliste meetodite abil või nõuete individuaalse hindamise teel. Need kohustised on olulised ettevõtte aruandluses esitatud tulemuste ja finantsseisundi hindamisel, kuna igasugune kõrvalekalle tegelikest tulevastest maksetest toob kaasa eelmise aasta kahjunõuete tulemuse kajastamise tulevastel aastatel.

Tuleviku väljamaksete kohustis on seotud kohustusega uurida ja rahuldada kehtivaid nõudeid, mis on seotud kindlustusjuhtumitega, mis pole veel toimunud. If rakendab lihtsustatud mõõtmismudelit, milleks on kindlustusmaksete meetod, mille puhul hinnangute kasutamine on piiratud. Kohustis koosneb pärast aruandekuupäeva osutatavate kindlustusteenuste eest laekunud kindlustusmaksetest (st maksetest, mis on seotud kindlustuskaitse aegumata osaga), mida on korrigeeritud kindlustuslepingute sõlmimisega seotud rahavoogudega.

Kohustise muutused põhinevad enamiku toodete puhul kindlustusteenuste osutamise aja möödumisel ning ka raamatupidamisväärtus muutub koos järgnevatel perioodidel tegelike rahavoogudega. Iga kahjulike lepingute grupi kohta tuleb avalikustada kahjumikomponent.

Kahjulike gruppide kindlaksmääramine ja kahjumikomponendi arvutamine hõlmab ka hinnangute tegemist, sh tulevaste kahjunõuete seotud kulude kohta.

Täiendav teave kindlustuslepingutest tulenevate kohustiste riski kohta on toodud lisa 4. Lisateave mõõtmismeetodite ja -sisendite ning ettevõtte eelmise aasta kahjunõuete tulemuse kohta on esitatud lisa 16.

Lisa 3 – Informatsioon seotud ettevõtete kohta

Emaettevõtte ja muud grupi ettevõtted

If P&C Insurance Holding Ltd asub Stockholmis Rootsis ning on If grupi emaettevõtte. Tegemist on valdusettevõttega, mis hoiab ja haldab If grupi ettevõtete aktsiaid. Valdusettevõtte on Rootsi ettevõtete If P&C Insurance Ltd (publ) ja If Livförsäkring AB ning Eesti ettevõtte If P&C Insurance AS omanik. If P&C Insurance Ltd (publ) tegutseb Taanis, Norras, Soomes, Lätis, Leedus ja Eestis filiaalide kaudu. Lisaks Põhjamaade ja Baltimaade filiaalidele, on If P&C Insurance Ltd (publ) asutanud filiaale ka Saksamaale, Prantsusmaale, Hollandisse ja Ühendkuningriiki.

Valdusettevõtte on ka Kopenhaagenis Taanis asuva If IT Services A/S-i omanik. Selle ettevõtte ülesandeks on osta IT-teenuseid If grupi ettevõtetele Põhjamaades ja Baltikumis.

If P&C Insurance Holding Ltd on börsil noteeritud Soome ettevõtte Sampo plc 100% tütarettevõtte.

Muud seotud osapooled

Seotud osapoolteks loetakse ka ettevõtte aktsionäre, töötajaid, juhatuse ja nõukogu liikmeid, nende lähedasi pereliikmeid ja muid isikuid, kelle üle eespool märgitud isikutel on oluline mõju. Lisateave tehingute kohta juhatuse ja nõukogu liikmetega vt lisa 8.

Tuhandetes eurodes	Tulud		Kulud		Nõuded		Kohustised	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022
Edasikindlustuslepingutega seotud								
If P&C Insurance Ltd (publ)	36	53	-3 414	-2 827	-	13	-1 467	-1 277
Muude müüüdud ja ostetud teenustega seotud								
If P&C Insurance Ltd (publ)	302	238	-256	-239	-	-	-74	-67
If IT Services A/S	-	-	-712	-571	-	-	-72	-53

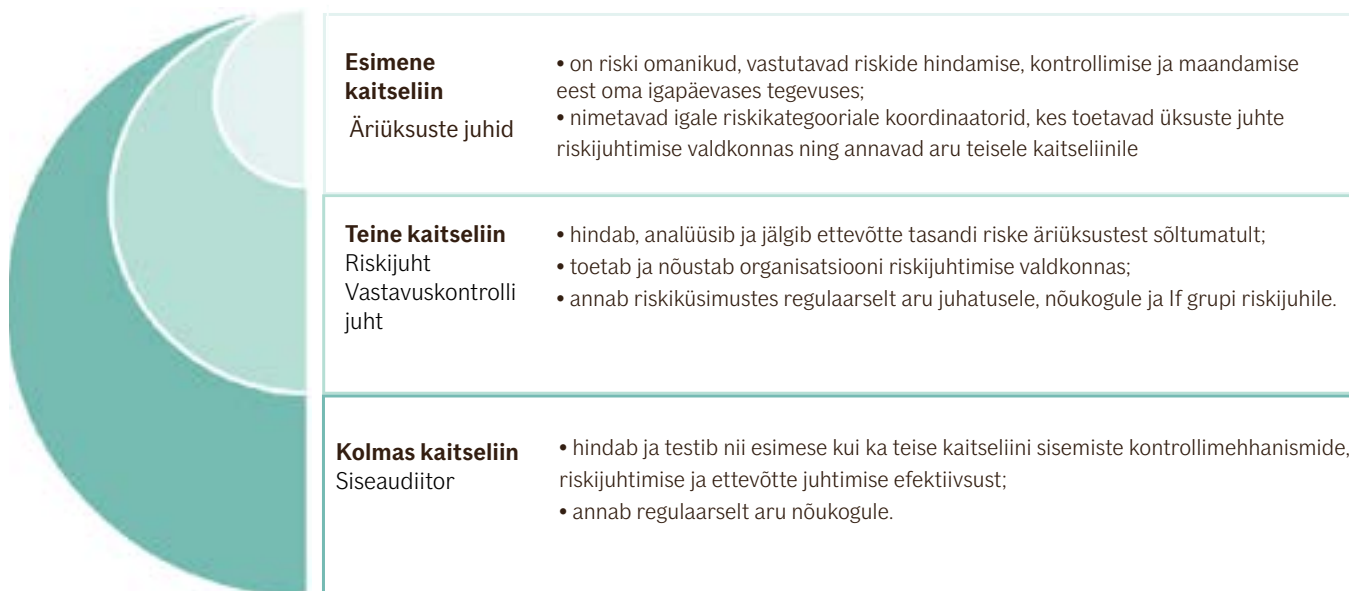
Lisa 4 – Riskid ja riskijuhtimine

Riskijuhtimissüsteem

Risk on ettevõtte äritegevuse ja tegevuskeskkonna loomulik ja oluline osa. Ettevõtte tõhusa toimimise ja stabiilsete tulemuste üheks eelduseks on kvaliteetne riskijuhtimine. Riskijuhtimissüsteemi eesmärkideks on tagada ettevõtte pikaajaline maksevõime, vähendada ootamatute finantskahjude tõenäosust ning anda sisendit äriotsuste tegemiseks, võttes arvesse mõju ettevõtte riskitasemele ja kapitalile, luues sellega lisaväärtust ettevõtte huvitatud osapooltele. Ettevõtte riskivalmiduse raamistikus on määratletud, milliseid ja kui suuri riske ettevõtte on valmis oma eesmärkide saavutamiseks võtma.

Ettevõtte riskijuhtimissüsteem hõlmab strateegiaid, protsesse ja aruandlust, mis on vajalikud selleks, et tagada ettevõtet ohustavate riskide järjepidev tuvastamine, hindamine ja mõõtmine, jälgimine, juhtimine ja aruandlus. Riskijuhtimissüsteem on osa sisekontrollisüsteemist ja aitab tagada, et kõik riskid on juhitud. Selle tõhusaks rakendamiseks kasutatakse kolme kaitseliini põhimõtet, mis lähtub COSO¹ meetodikast (joonis 1).

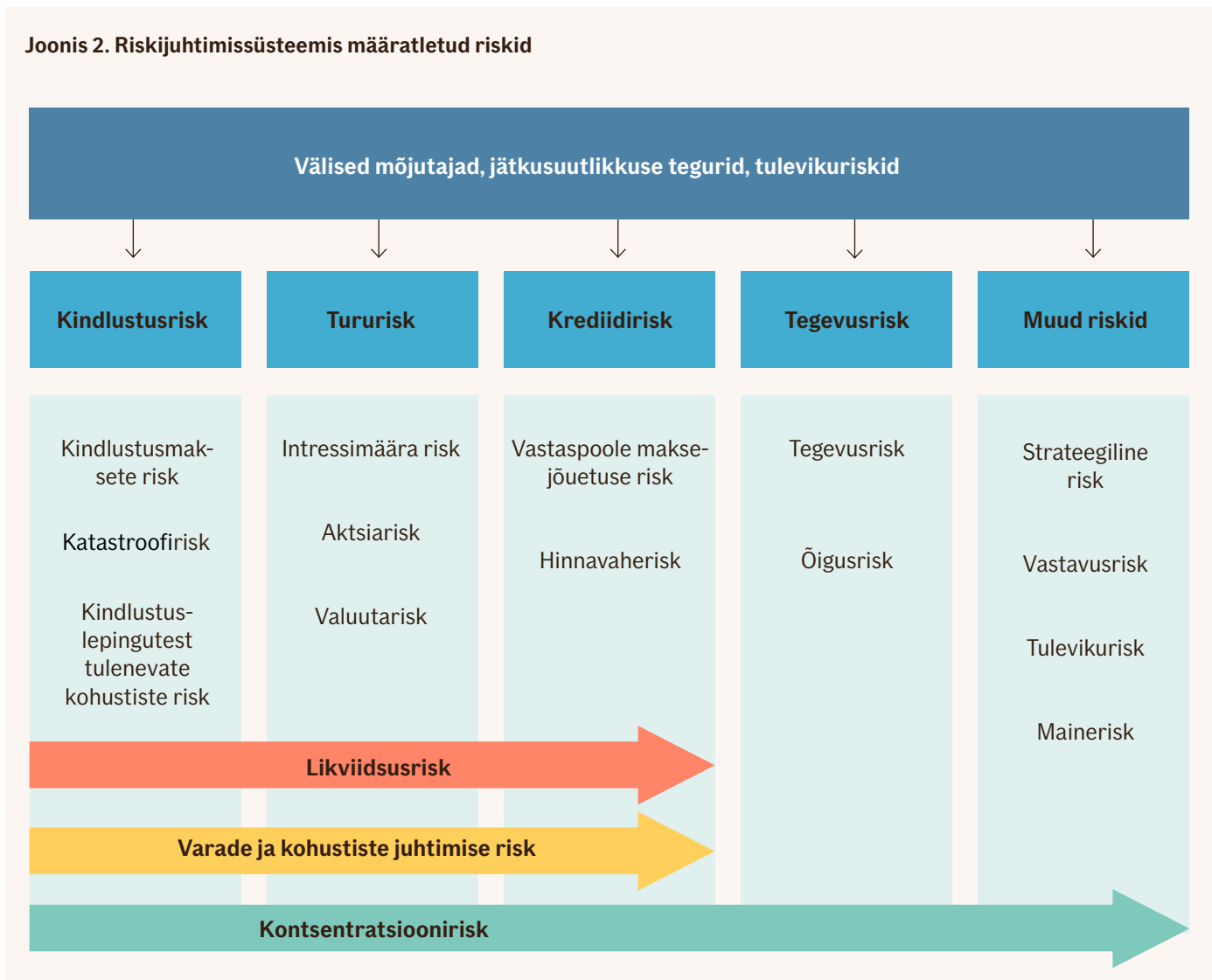
Joonis 1. Kolme kaitseliini põhimõte

¹ Treadway Komisjoni Sponsororganisatsioonide Komitee (The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission).

Ettevõtte riskijuhtimissüsteemis käsitletavat peamist riski kategooriat on kindlustus-, turu-, krediidi-, tegevus- ja muud riskid (joonis 2).

Nõukogu on kinnitanud iga riski kategooria jaoks poliitika, mis seavad piirangud ja selged piirmäärad selleks, et tagada ettevõtte riskiprofiili vastavus ettevõtte riskivalmidusele ning kapitaliseerituse tasemele.

Riskijuhtimisstrateegia

Ettevõtte riskijuhtimisstrateegia on osa ettevõtte juhtimis põhimõtetest.

Riskijuhtimisstrateegia eesmärk on tagada:

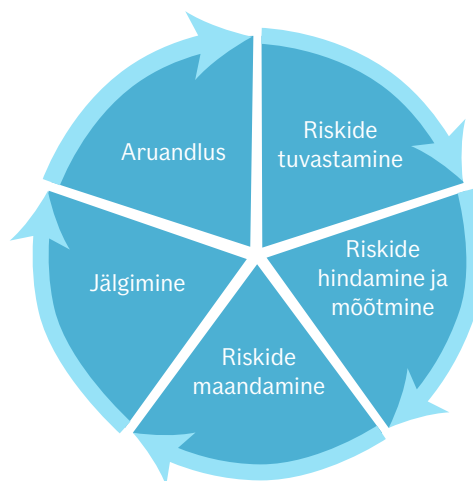
- organisatsiooni arenguks vajalik tugev juhtimiskultuur
- usaldusväärne sisekontroll- ja riskikultuur
- riskiprofiilile ja riskisule vastav kapitaliseeritus
- finantsnäitajate volatiilsuse piiramine
- finantsandmete adekvaatne haldamine
- finantsseisundit ja kapitali mõjutavate riskide väljaselgitamine, hindamine, juhtimine, jälgimine ja aruandlus
- kindlustustegevuse riskitaseme kajastamine hinnastamises
- piisav pikaajaline investeerimistulu vastavalt seatud riskivalmiduse piirmääradele
- tõhus ja toimiv aruandlus, mis vastab nii sisemistele kui välistele nõuetele
- lfi hea maine ja klientide ning teiste huvitatud osapoolte usaldus

Ettevõtte riskijuhtimisstrateegia kehtestab nõukogu ja see on kooskõlas lfi grupi riskijuhtimisstrateegiaga.

Riskijuhtimisprotsess

Riskijuhtimisprotsess koosneb viiest peamisest tegevusest: riskide tuvastamine, riskide hindamine ja mõõtmine, riskide maandamine, riskide jälgimine ja aruandlus (joonis 3). Riskide tuvastamisel ja hindamisel tuleks arvesse võtta ka jätkusuutlikkuse aspekte. Lisaks viiakse vähemalt kord aastas läbi oma riskide ja maksevõime hindamine (Own Risk and Solvency Assessment, ORSA), mis on osa ettevõtte riskijuhtimissüsteemist. Kolme aasta äriplaani põhjal analüüsitakse riskiprofiili ja kapitali omavahelisi seoseid ning hinnatakse erinevate riskistsenaariumite mõju ettevõtte riskiprofiilile ja kapitalivajadusele. Oma riskide ja maksevõime hindamise (ORSA) peamiseks eesmärgideks on tagada ettevõtte püsiv maksevõime ning äritegevuse vastavus nõukogu poolt kehtestatud riskivalmidusele.

Joonis 3. Riskijuhtimisprotsess

Riskijuhtimis- ja aruandlusstruktuur

Nõukogu

Nõukogu on juhtimisorgan, kelle ülesandeks on tagada nõuetekohane riskijuhtimissüsteem. Nõukogu sätestab riskijuhtimisstrateegia, ettevõtte riskivalmiduse ja riskide piirmäärad riskijuhtimispoliitikas. Nõukogule esitatakse igas kvartalis riskiaruanne ning äriplaani kinnitamisel võtab nõukogu arvesse oma riskide ja maksevõime hindamise (ORSA) tulemusi.

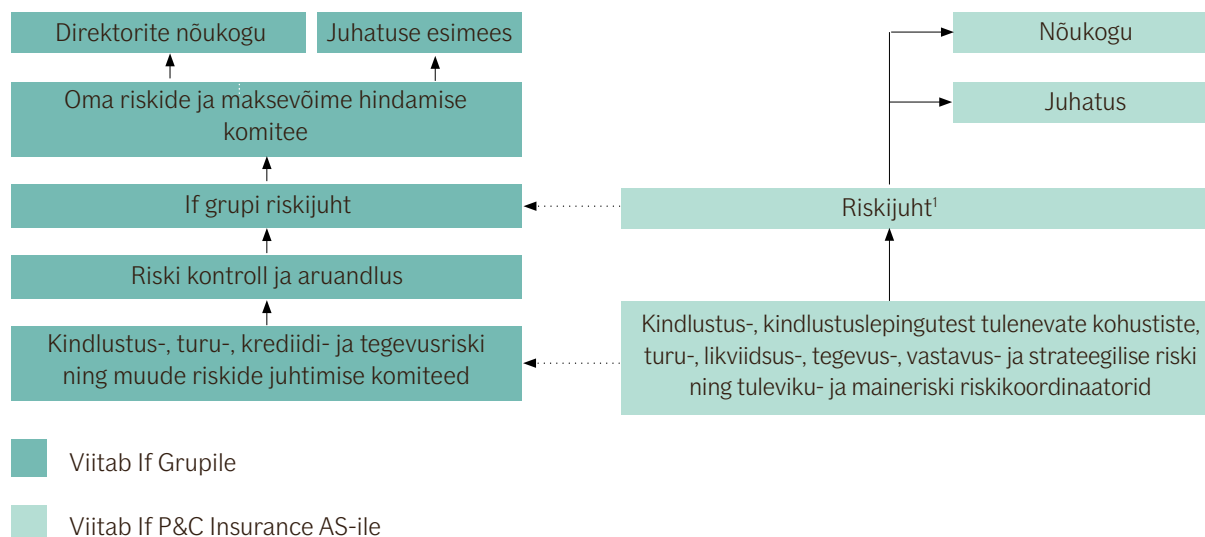
Juhatus

Riskijuhtimissüsteemi tõhusa rakendamise eest vastutab ettevõtte juhatus, kes tagab asjakohase riskijuhtimise korralduse ja edendab ettevõttes usaldusväärset riskikultuuri. Juhatus saab riskijuhilt vähemalt kord kvartalis riskiaruande, osaleb aktiivselt ettevõtte oma riskide ja maksevõime hindamise protsessis (ORSA) ning tagab riskide tõhusa juhtimise ja jälgimise.

Riskijuhtimise funktsioon

Riskijuhtimisfunktsiooni eest vastutab riskijuht. Riskijuht koordineerib riskijuhtimistegevusi juhatuse volitusel. Riskijuhtimisfunktsioon toetab riskijuhtimissüsteemi rakendamist ettevõttes.

Joonis 4. Riskijuhtimisfunktsioon ja aruandluse struktuur

¹Riskifunktsiooni eest vastutav isik

Kapitalijuhtimine

Ettevõtte pöörab suurt tähelepanu nii kapitali tõhusale kasutusele kui ka usaldusväärsele riskijuhtimisele, hoides riskide tasemele vastavat kapitaliseeritust. Sellega tagatakse, et vaba kapital ehk nõuetekohased omavahendid ületavad igal ajahetkel ettevõttesiseseid ja regulatiivseid kapitalinõudeid.

Kapitalijuhtimine on vajalik ettevõtte finantstugevuse tagamiseks, majandus- ja ärikeskkonna muutuste mõju maandamiseks ja selleks, et tagada ettevõtte väärtuse kasv ning saavutada riskijuhtimis- ja ärieesmärgid.

Ettevõtte riskiprofiili, nõutavat kapitali ja vaba kapitali ehk omavahendeid mõõdetakse ja analüüsitakse ning nende kohta antakse kord kvartalis või vajadusel sagedamini aru ettevõtte juhatusele ja nõukogule.

Kapitalipositsioon

Kapitalipositsioon on nõuetekohaste omavahendite ja nõutava kapitali vaheline suhe. Erinevate osapoolte jaoks kasutatakse ettevõttes erinevaid kapitalipositsiooni kirjeldamise mõõdikuid: välises aruandluses kasutatakse regulatiivseid kapitalimõõdikuid nagu miinimumkapitalinõue ja solventsuskapitalinõue ning sisemises aruandluses kasutatakse majandusliku kapitali mõõdikut.

2023. aastal täitis ettevõtte Solventsus II direktiivis sätestatud regulatiivset miinimumkapitalinõuet ja solventsuskapitalinõuet. See tagab klientidele jätkusuutliku teenuse ning selle, et ettevõtte suudab täita kõiki võetud kohustusi.

Riskiprofiil

Kindlustusrisk

Kindlustusrisk on risk, et ettevõtte saab kahju või ettevõtte kindlustuslepingutest tulenevate kohustiste väärtuses toimub ebasoovitav muutus, kuna hinnastamine oli ebapiisav või kindlustuslepingutest kohustiste moodustamise aluseks olevad eeldused ei olnud õiged.

Kindlustusrisk hõlmab kindlustusmaksete, katastroofi- ja kindlustuslepingute kohustiste riski.

Kindlustusmaksete risk ja katastroofirisk

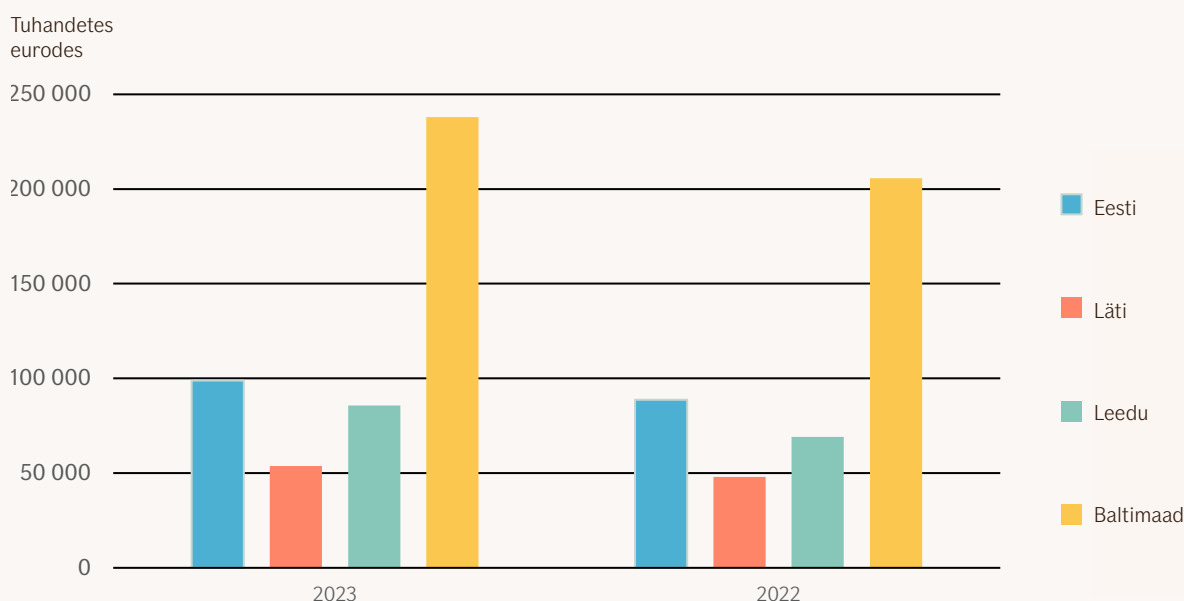
Kindlustusmaksete risk on risk, et ettevõtte saab kahju või ettevõtte kindlustuslepingutest tulenevate kohustiste väärtuses toimub ebasoovitav muutus, kuna aruandekuupäevaks toimumata kindlustusjuhtumite toimumise aeg, sagedus ja mõju kujunevad oodatust erinevaks.

Katastroofirisk on risk, et ettevõtte saab kahju või ettevõtte kindlustuslepingutest tulenevate kohustiste väärtuses toimub ebasoovitav muutus, kuna ekstreemsete või erakordsete sündmuste hinnastamiseks ja kindlustuslepingutest tulenevate kohustiste moodustamiseks kasutatud eeldustega seondub märkimisväärne määramatus.

Riskile avatus

Kahjukindlustust iseloomustavat määramatust arvestades esineb risk, et kahjud võivad kahjunõuete tõttu kujuneda eeldatust suuremaks. Seda võivad põhjustada suured tulekahjud, looduskatastroofid, nagu näiteks tugevad tormid, üleujutused, või väikese ja keskmise suurusega kahjunõuete sageduse või keskmise suuruse ootamatu suurenemine. Joonisel 5 on esitatud kogutud kindlustusmaksete (bruto) jaotumine geograafiliste piirkondade kaupa.

Joonis 5. kogutud kindlustusmaksed (bruto) geograafiliste piirkondade lõikes

Riski juhtimine ja kontrollimine

Kindlustusmaksete riski ja katastroofiriski juhtimiseks ja maandamiseks kasutab ettevõtte edasikindlustust, riskide hajutamist, riskipõhist hinnastamist ning oma strateegiale ja äriplaanile vastavat riskide valikut. Riske jälgitakse ja kontrollitakse regulaarselt. Kindlustusrisiki hindamisel ja juhtimisel lähtutakse kindlustusrisiki hindamise poliitikas sätestatud põhimõtetest ja piirangutest.

Lisaks on ettevõtte kehtestanud Baltikumi ja riigipõhised kindlustusrisiki hindamise eeskirjad, mis sisaldavad iga äriiliini jaoks detailsemaid kindlustusrisiki aktsepteerimise juhiseid ja piiranguid.

Edasikindlustusandjatele ja nende krediitdireitingutele, kontsentratsiooniriskile ning ühe edasikindlustusandja osale edasikindlustuslepingutes on sätestatud piirangud ettevõtte edasikindlustuse poliitikas. Ettevõtte on sõlminud mitteproportsionaalsed edasikindlustuslepingud kõikidele peamistele äriiliinidele omavastutusega 3,5 miljonit eurot nii üksiku kui ka katastroofijuhtumi kohta. Edasikindlustuse katte piisavust ning omavastutuse optimaalset taset analüüsitakse regulaarselt, võttes arvesse kindlustustegevuses toimunud muutusi, milleks on näiteks üksiku suure kindlustusobjekti kindlustamine, uute kindlustusteenuste pakkumine kindlustusvõtjatele ning muudatused kindlustustingimustes.

Tundlikkusanalüüs

Tabelis 1 on esitatud tundlikkusanalüüs selle kohta, kuidas kombineeritud suhtarvu, kindlustusmaksete mahu ja kahjunõuete taseme muutused mõjutavad maksustamiseelset kasumit.

Tabel 1. Kindlustusmaksete riski tundlikkusanalüüs seisuga 31. detsember 2023

Näitaja	Tuhandetes eurodes		Muutus	Mõju maksustamisele (bruto)		Mõju maksustamisele (neto)	
	Praegune tase 2023 (bruto)	Praegune tase, 2023 (neto)		2023	2022	2023	2022
	Kombineeritud suhtarv	85,5%		87,1%	+/- 2 % punkti	+/- 4 460	+/- 3 775
Tulu kindlustusmaksetest netona edasikindlustusmaksetest	223 024	217 760	+/- 2 % punkti	+/- 561	+/- 353	+/- 561	+/- 353
Esinenud kahjunõuded	139 185	138 170	+/- 2 % punkti	+/-2 784	+/- 2 461	+/-2 763	+/- 2 439

Kindlustuslepingutest kohustiste risk

Kindlustuslepingutest tulenevate kohustiste risk on risk, et ettevõtte saab kahju või ettevõtte rahuldamata nõuete kohustise väärtuses toimub ebasoovitav muutus, kuna aruandekuupäeval või enne seda toimunud kahjujuhtumite aeg ja suurus kujunevad oodatust erinevaks.

Kindlustuslepingutest kohustiste risk hõlmab korrigeerimisriski, mis on risk, et ettevõtte saab kahju või ettevõtte kindlustuslepingutest tulenevate kohustiste väärtuses toimub ebasoovitav muutus, kuna annuiteetide korrigeerimismäärade tase, suundumus või volatiilsus muutuvad õiguskeskkonna või kindlustatud isiku tervisliku seisundi muutumise tõttu. Rahuldamata nõuete kohustiste väärtusega seondub alati teatav määramatus, sest nende moodustamise aluseks on tulevikus väljamakstavate kahjunõuete suuruse ja sageduse hinnangud.

Rahuldamata nõuete kohustiste väärtuse määramatus on tavaliselt suurem uute äriiliinide puhul, mille kohta ei ole veel täielikke statistilisi andmeid, ning äriiliinide puhul, mis sisaldavad pika lahendamisaajaga kahjunõudeid. Kohustuslik liikluskindlustus ja vastutuskindlustus on ettevõtte tooted, millele on iseloomulikud pika lahendamisaajaga kahjunõuded.

Rahuldamata nõuete netokohustiste väärtust mõjutavad lisaks kindlustuslepingutest kohustiste riskiga seotud riskiteguritele ka diskontomäärade muutused. Neid tururiske on kirjeldatud intressimäära riski käsitlevates osades. Kindlustuslepingutest kohustiste risk erineb intressimäära riskist, sest see on seotud tulevaste rahavoogude suurusega, samas kui intressimäärarisk mõjutab ainult nende tulevaste rahavoogude nüüdisväärtust.

Riskile avatus

Rahuldamata nõuete netokohustiste väärtus oli 155 798 tuhat eurot (2022: 141 857 tuhat eurot) ja nende jagunemine äriiliinide lõikes on esitatud tabelis 2.

Ettevõtte rahuldamata nõuete netokohustised on suuremas osas moodustatud äriiliinidele, mille kahjuhüvitamise periood on lühike. Pika hüvitamisperioodiga kohustusliku liikluskindlustuse annuiteetide osatähtsus tuleviku väljamakseteks kohustiste kogumahas on suhteliselt väike.

Riski juhtimine ja kontrollimine

Ettevõtte juhatus võtab vastu Baltikumi kindlustuslepingutest tulenevate kohustiste moodustamise eeskirja. Ettevõtte vastutav aktuaar vastutab kindlustuslepingutest tulenevate kohustiste arvutamise eeskirja koostamise ja tutvustamise ning kohustiste taseme piisavuse hindamise eest.

Kindlustusmatemaatilised prognoosid põhinevad nende koostamise kuupäevaks teadaolevatel andmetel varasemate kahjunõuete ja riskide võtmise kohta. Kindlustuslepingutest tulenevate kohustiste arvutamisel võetakse muuhulgas arvesse kahjunõuete pikaajalisi muutusi, veel välja maksmata kahjunõudeid, muudatusi seadusandluses, kohtuotsuseid, majandusnäitajaid ja muutusi

pakutavates kindlustuskaitsetes. Kindlustuslepingutest tulenevate kohustiste moodustamisel kasutatakse tavaliselt ahel-redel (Chain Ladder) ja Bornhuetter-Fergussoni meetodit kombineerituna ootustega kahju suhtarvule.

Kohustusliku liikluskindlustuse annuiteetide arvutamisel võetakse arvesse oodatavat inflatsioonitrendi, mis on väga oluline kahjunõuete puhul, mida lahendatakse pika aja jooksul. Teistes kindlustuslepingutest tulenevate kohustistes inflatsioonimäär sisaldub erinevate statistiliste näitajate trendides.

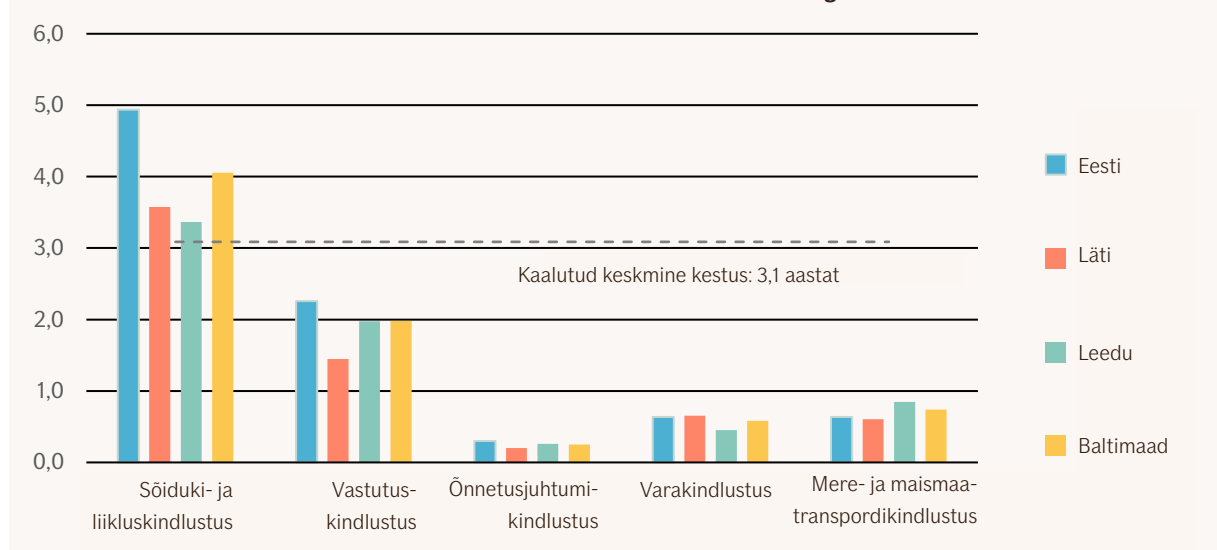
Tabel 2. Rahuldamata nõuete netokohustised äriiinide lõikes seisuga 31. detsember

Tuhandetes eurodes	2023	2022
Sõiduki- ja liikluskindlustus	104 314	91 070
- millest liikluskindlustus	90 875	79 423
Vastutuskindlustus	20 227	20 738
Õnnetusjuhtumikindlustus	2 681	2 337
Varakindlustus	25 998	25 888
Mere- ja maismaatranspordikindlustus	2 578	1 824
KOKKU	155 798	141 857

Joonisel 6 on näidatud erinevate äriiinide rahuldamata nõuete netokohustiste kestus.

Kohustiste hindamisel kasutatakse üldiselt väljakujunenud kindlustusmatemaatilisi meetodeid, millele lisanduvad prognoosid kahjunõuete arvu ja keskmiste kahjunõuete kulude kohta. Lisateavet mõõtmismeetodite ja sisendite kohta vaata lisa 16.

Joonis 6. Rahuldamata nõuete neto kohustiste kestus äriiinide lõikes seisuga 31. detsember

Tundlikkusanalüüs

Kindlustuslepingutest kohustiste riski tundlikkusanalüüs on esitatud tabelis 3, nagu ka kindlustuslepingutega seotud intressimäära risk. Mõju kajastab iga aasta 31. detsembri seisuga erinevate riskitegurite muutuste vahetut mõju kohustiste väärtustele.

Tundlikkusanalüüs on arvatud enne maksustamist. Rahuldamata nõuete netokohustuse muutus toob kaasa vastava muutuse maksueelses kasumis. Mõju kasumiaruandes esitatakse kas kindlustustegevuse tulemis või finantstegevuse tulemis.

Tabel 3. Kindlustuslepingutest kohustiste riski tundlikkusanalüüs seisuga 31. detsember

Tuhandetes eurodes Kindlustuslepingutest tule- nevate kohustiste kirje	Risk	Riskinäitaja muutus	Riik	2023 Mõju bruto	2023 Mõju neto	2022 Mõju bruto	2022 Mõju neto
Hinnangulised diskonteeritud tulevased rahavood	Inflatsiooni suurenemine	Suurenemine 1 protsendipunkti võrra	Eesti	2 650	2 626	2 740	2 716
			Läti	745	734	813	800
			Leedu	1 927	1 849	1 552	1 490
			Eesti	2 465	2 441	2 515	2 491
Diskonteeritud kindlustu- slepingutest tulenevate neto kohustised	Diskontomäära vähenemine	Vähennemine 1 protsendipunkti võrra	Läti	709	698	798	785
			Leedu	1 782	1 705	1 351	1 293
Annuiteedid ja toimunud, kuid teatamata kahjud (IBNR)	Suremuse vähenemine	Oodatava eluea suurenemine 1 aasta võrra	Eesti	90	89	88	87
			Läti	28	28	36	36
			Leedu	8	8	6	3

Finantsvarad ja -kohustised

Finantsvarade ja -kohustiste kajastamine sõltub nende liigitusest.

Tabel 4. Finantsvarade ja -kohustised

Tuhandetes eurodes	2023
Finantsvarad õiglasel väärtusel läbi kasumiaruande	338 984
Finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses ¹⁾	33 418
Finantsvarad kokku	372 402
Finantskohustised korrigeeritud soetusmaksumuses ²⁾	3 330
Finantskohustised kokku	3 330
¹⁾ Korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetuks liigitatud finantsvarad on nõuded, raha ja raha ekvivalendid ning ettemaksud.	
²⁾ Korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetuks liigitatud finantskohustised on rendikohustised.	
Tuhandetes eurodes	2022
Finantsvarad õiglasel väärtusel	
Müügivalmis finantsvarad	300 170
Finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses ¹⁾	46 698
Finantsvarad kokku	346 868
Korrigeeritud soetusmaksumuses või eeldatavalt arveldatavas summas mõõdetud finantskohustised ²⁾	3 811
Finantskohustised kokku	3 811
¹⁾ Korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetuks liigitatud finantsvarad on nõuded, raha ja raha ekvivalendid ning ettemaksud.	
²⁾ Korrigeeritud soetusmaksumuses või eeldatavalt arveldatavas summas mõõdetuks liigitatud finantskohustised on rendikohustised.	

Tururisk

Tururisk on risk, et ettevõtte saab kahju või ettevõtte finantsseisundis toimub ebasoovitav muutus, mis tuleneb otseselt või kaudselt muutustest varade, kohustiste ja finantsinstrumentide turuhindade tasemes või volatiilsuses.

Riskile avatus

Riskile avatus on peamiselt seotud finantsinstrumentide ja kindlustuslepingutega, kusjuures kindlustuslepinguid analüüsitakse ka kindlustuslepingutest kohustiste riski peatükis. Tururisk hõlmab neid riske, mis kaasnevad ettevõtte investeerimistegevusega. Ettevõtte investeerimisstrateegia on konservatiivne ja investeerimisportfell koosneb peamiselt fikseeritud tootlusega instrumentidest. Aruandlusperioodi lõpu seisuga moodustasid aktiivse varahalduse all olevad investeerimisvarad 338 984 tuhat eurot (2022: 300 170 tuhat eurot), vaata tabel 4. Ettevõtte investeerimistegevuse tootlus oli 2023. aastal 7,3% (2022: -8,8 %).

Ettevõtte peamine tururisk on intressimäära risk. Ettevõtte valuutariskid ei ole olulised ja aktsiariskid puuduvad. Tururiski kirjeldamiseks võib kasutada investeerimisvarade jaotust ja nende väärtuse tundlikkust peamiste riskitegurite muutuste suhtes. Tabelis 5 on esitatud finantsvarade õiglase väärtuse tundlikkusanalüüs erinevate turustsenaariumide korral. Mõju kajastab iga aasta 31. detsembri seisuga aluseks olevate turumuutujate muutuste vahetut mõju õiglasele väärtusele.

Riski juhtimine ja kontrollimine

Ettevõtte tururiski juhtimise alusdokumentideks on investeerimispoliitika ja Baltikumi investeerimispoliitika. Need sätestavad põhimõtted, mida tuleb järgida, näiteks mõistlikkuse põhimõtte, riskide piirmäärad ning investeerimistegevusega seotud otsustusprotsessi.

Riskide piirmäärade ning investeringute tootluse ja likviidsuse eesmärkide seadmisel võetakse arvesse ettevõtte üldist riskivalmidust ja riskitaluvust, regulatiivseid nõudeid ning rahuldamata nõuete kohustiste olemust. Tururiski jälgitakse regulaarselt ning ettevõtte nõukogule ja juhatusele esitatakse vähemalt kord kvartalis riskiaruanne, milles sisaldub ülevaade tururiskist.

Tabel 5. Finantsvarade õiglase väärtuse tundlikkusanalüüs

Tuhandetes eurodes	2023		2022	
	Intressimäär ¹⁾		Intressimäär ¹⁾	
	1 % punkti paralleelne nihe langus	1 % punkti paralleelne nihe tõus	1 % punkti paralleelne nihe langus	1 % punkti paralleelne nihe tõus
Ettevõtte investeerimiportfell seisuga 31. detsember				
Pikajalised fikseeritud intressimääraga väärtpaberid	10 213	-9 797	9 554	-9 182
Väärtuse muutus kokku	10 213	-9 797	9 554	-9 182
Mõju maksueelsele kasumile	10 213	-9 797	-	-
Mõju omakapitalile			9 554	-9 182

Inressimäära risk

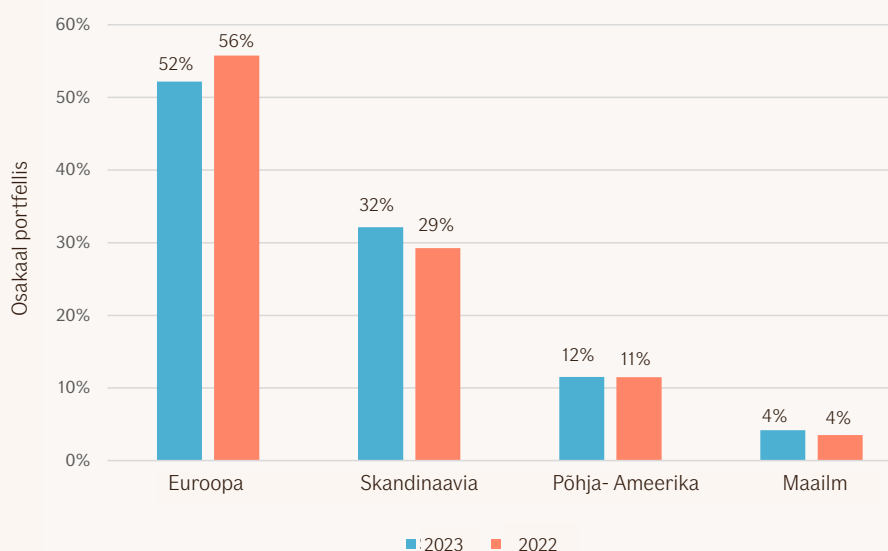
Inressimäära risk viitab sellele, et varade, kohustiste ja finantsinstrumentide väärtus on intressikõvera või intressimäära volatiilsuse muutuste suhtes tundlik.

Riskile avatus

Ettevõtte riskile avatus väljastatud kindlustuslepingute ja sõlmitud edasikindlustuslepingute intressimäärade suhtes tuleneb kindlustuslepingute kohustistest, mille puhul tulevased nõuded on diskonteeritud nüüdisväärtusesse ja mida seetõttu mõjutavad diskontomäärade muutused. Kindlustuslepingutest tulenevate kohustiste kestuse tundlikkust intressimäärade muutuste suhtes on analüüsitud joonisel 6 ja tabelis 3, mis on esitatud kindlustuslepingutest kohustiste riski käsitlevas osas. Ettevõtte finantsinstrumentidest tulenev intressimäära risk seondub peamiselt fikseeritud tulumääraga investeringutest. Fikseeritud tulumääraga investeringute keskmine kestus 2023. aasta lõpu seisuga oli 2,7 (2022: 2,8) aastat. Fikseeritud tulumääraga investeringute kestus on esitatud tabelis 6. Finantsvarade ja -kohustuste rahavood on esitatud likviidsusriski osas.

Krediidiriskiga võlakirjade ja muude intressikandvate väärtpaberite jagunemine geograafiliste piirkondade lõikes on esitatud joonisel 7.

Joonis 7. Intressikandvate väärtpaberite geograafiline jaotus

Riski juhtimine ja kontrollimine

Ettevõtte investeerimispoliitika ja Baltikumi investeerimispoliitika kohaselt tuleb investeerimisvarade valikul arvesse võtta kindlustuslepingutest kohustiste olemusest tulenevat intressimäära riski. Intressimäära riski juhtimiseks kehtestatakse piirmäärad instrumentidele, mis on intressimäära muutuse suhtes tundlikud.

Ettevõtte mõõdab ja jälgib intressimäära riski intressitundlike varade ja kohustiste vahe meetodi abil. Lisaks kasutab ettevõtte intressimäärade muutumisest tulenevate võimalike kahjude hindamiseks erinevaid intressimäära riski stsenaariume. Ettevõtte defineerib intressimäära riski kui kahju, mis võib tekkida intressikõvera 1%-lise paralleelse nihke tõttu.

Tabel 6. Fikseeritud tulumääraga investeringute kestus ja jaotus instrumentide liikide lõikes seisuga 31. detsember

Tuhandetes eurodes	2023			2022		
	Raamatu- pidamis- jääkväärtus	%	Kestus (aasta)	Raamatu- pidamis- jääkväärtus	%	Kestus (aasta)
Euro võlakirjad (v.a .Skandinaavia)	174 479	51,5%	2,6	125 047	41,6%	3,7
Scandinaavia võlakirjad	108 875	32,1%	2,8	87 827	29,3%	2,8
USA võlakirjad	39 082	11,5%	2,8	34 427	11,5%	3,0
Lühiajalised fikseeritud tulumääraga instrumendid (sh Skandinaavia)	-	-	-	40 030	13,3%	2,9
Globaalsed võlakirjad	14 158	4,2%	3,4	10 538	3,5%	3,0
EL valitsuste võlakirjad	2 392	0,7%	2,2	2 301	0,8%	3,1
KOKKU	338 984	100%	2,7	300 170	100%	2,8

Aktsiarisk

Aktsiarisk viitab sellele, et varade ja finantsinstrumentide väärtus on aktsiate turuhindade taseme või volatiilsuse muutuste suhtes tundlik.

Riskile avatus

Ettevõtte ei ole avatud aktsiariskile. Investeerimispoliitika ja Balti investeerimispoliitika kohaselt ei ole aktsiainstrumentidesse investeerimine lubatud.

2022. aasta lõpus oli ainus aktsiainvesteering - 100% osalus tütarettevõttes (Support Services AS), mis ei olnud avatud aktsiate turuhindade muutuste riskile. Tütarettevõtte müüdi 2023. aastal.

Valuutarisk

Valuutarisk viitab sellele, et varade, kohustiste ja finantsinstrumentide väärtus on valuutavahetuskursside (v.a esitusvaluuta) taseme või volatiilsuse muutuste suhtes tundlik.

Riskile avatus

Ettevõtte ei ole märkimisväärset valuutariski. Enamik ettevõtte rahuldamata nõuete eraldistest ja kõik finantsinvesteeringud on eurodes.

Krediidirisk

Krediidirisk on risk, et ettevõtte saab kahju või ettevõtte finantsseisundis toimub ebasoovitav muutus, mis tuleneb muutusest nende väärtpaberiemitentide, vastaspoolte ja võlgnike krediidivõimes, kellega ettevõtte vastaspoole maksejõuetuse riski, hinnavahe riski või kontsentratsiooniriski kaudu kokku puutub.

Hinnavahe risk viitab sellele, et varade, kohustiste ja finantsinstrumentide väärtus on tundlik muutuste suhtes, mis leiavad aset krediidi hinnavahe tasemes või volatiilsuses riskivabal intressikõveral.

Vastaspoole maksejõuetuse risk on vastaspoole kohustuste täitmata jätmisest või vastaspoole krediidikvaliteedi halvenemisest tulenev kahjurisk. Maksejõuetuse korral oleneb lõplik kahju vara väärtusest, millest on maha arvatud tagatise väärtus ja maksejõuetuse tekkimisel sisse nõutud summad.

Krediidirisk investeerimistegevustes

Ettevõtte peamine krediidirisk tuleneb investeringutest. Investeerimistegevuse krediidiriski saab mõõta kui vastaspoole maksejõuetuse riski ja hinnavahe riski. Enamikul juhtudel kajastub osa krediidiriskist juba suuremas hinnavahe ja seetõttu on vara turuväärtus madalam ka siis, kui maksejõuetust ei esine. Seega on hinnavahe sisuliselt krediidiriski turuhind.

Täiendavat riski, mis tuleneb kas varade portfelli vähesest hajutatusest või i) üksiku väärtpaberiemitendi või ii) omavahel seotud emitentide maksejõuetuse riski suurest kontsentratsioonist, mida ei hõlma hinnavahe risk ega vastaspoole risk, käsitletakse kontsentratsiooniriskina.

Riskile avatus

Ettevõtte krediidirisk tuleneb eelkõige fikseeritud tulumääraga investeringutest. Riskid sektorite, varaklasside ja reitingukategooriate lõikes on esitatud tabelis 7.

Riski juhtimine ja kontrollimine

Investeermistegevuse krediidiriski juhitakse konkreetsete piirangutega, mis on sätestatud ettevõtte investeerimispoliitikas ja Baltikumi investeerimispoliitikas. Nendes dokumentides on kehtestatud piirmäärad maksimaalsele lubatavale riskile üksiku emitendi, võlakategooria ja reitinguklassi lõikes. Hinnavaheriski piiratakse lisaks tundlikkuspiirangute kehtestamisega instrumentidele, mis on tundlikud hinnavahede muutuste suhtes.

Enne investeerimist analüüsitakse võimalikke investeringuid põhjalikult. Hinnatakse emitendi krediidivõimet ja tulevikuväljavaateid ning ka tagatist ja võimaliku investeringu struktuuri üksikasju. Hindamisel on väga olulise tähtsusega sisemised riskinäitajad, ent arvesse võetakse ka makromajanduslikku keskkonda, turu hetketrende, ettevõttevälise analüütikute hinnanguid ja reitinguagentuuride antud krediidireitinguid. Lisaks jälgitakse pidevalt portfelli tulemusi ja vastaspoolte krediidivõimet.

Portfellide krediidiriske jälgitakse ettevõtte tasandil ning neist antakse aru juhatusele ja nõukogule kord kvartalis esitatavas riskiaruandes. Krediidiriskidest antakse aru reitingute, instrumentide ja majandussektorite lõikes.

Tabel 7. Krediidirisk sektorite, varaklasside ja reitingukategooriate lõikes seisuga 31. detsember

Tuhandetes eurodes	AAA	AA+ - AA-	A+ - A-	BBB+ - BBB-	BB+ - C	Reitinguta	Kokku	Muutus võrreldes 2022. a. lõpu seisuga
Tööstus	-	-	2 118	7 086	-	5 714	14 918	2 718
Kapitalikaubad	-	-	4 494	8 774	-	981	14 249	2 797
Tarbekaubad	-	975	3 644	21 286	-	-	25 905	5 370
Energia	-	-	2 742	-	-	-	2 742	-4 215
Finantsinstitutsioonid	-	33 009	103 224	44 567	-	-	180 801	36 118
Valitsusega garanteeritud	-	2 392	-	-	-	-	2,392	91
Tervishoid	-	979	1 009	7 194	-	955	10 137	2 845
Kindlustus	-	-	972	-	-	-	972	-6 901
Meedia	-	-	-	-	-	1 995	1 995	72
Pakendamine	-	-	-	-	3 479	-	3 479	173
Kinnisvara	-	-	-	13 334	1 442	12 126	26 902	1 656
Teenused	-	-	961	13 059	-	4 218	18 238	5 719
Tehnoloogia ja elektroonika	-	972	6 548	3 025	-	981	11 526	2 520
Telekommunikatsioon	-	-	1 903	9 198	-	-	11 101	-2 111
Transport	-	-	987	-	-	-	987	17
Kommunaalteenused	-	-	-	7 667	-	3 930	11 597	-3 178
Tagatud võlakirjad	1 042	-	-	-	-	-	1 042	-4 877
Kokku	1 042	38 327	128 603	135 192	4 921	30 900	338 984	38 814
Muutus võrreldes 2022. a. lõpu seisuga	-4 877	16 063	10 343	19 575	-1 157	-1 133	38 814	

Krediidirisk kindlustustegevuses

Lisaks investeerimisvaradega kaasnevale krediidiriskile tekib krediidirisk edasikindlustusest, kuna ettevõtte kindlustab võetud riske edasikindlustusandjate juures. Edasikindlustajatega seotud krediidirisk tuleneb nõuetest edasikindlustajate vastu ja rahuldamata nõuete eraldise edasikindlustusega seotud varadest. Ettevõtte kindlustusvõtjate ja -vahendajatega seotud krediidirisk on väga väike, sest kindlustusmaksete tasumata jätmisel kindlustuspoliis üldjuhul tühistatakse ning võlahaldusprotsessi jälgitakse pidevalt.

Riskile avatus

Edasikindlustusest tulenevate nõuete jaotus on esitatud tabelis 8. Edasikindlustusest tulenevad nõuded on peamiselt AA ja A krediidireitinguga edasikindlustusandjate vastu. Reitinguta edasikindlustajate osakaal on väike peamiselt seetõttu, et varasematel aastatel juhtunud kahjud olid edasikindlustatud Eesti Liikluskindlustuse Fondi kaudu.

Tabel 8. Edasikindlustusandjatel tagasinõutavad summad

Tuhandetes eurodes Reiting (S&P)	2023	%	2022	%
AA	5 596	94,0%	1 929	37,2%
A	-	0%	2 696	52,0%
Reitinguta	356	6,0%	562	10,8%
Kokku	5 952	100%	5 186	100%

Riski juhtimine ja kontrollimine

Edasikindlustusega seotud krediidiriski piiramiseks ja juhtimiseks on ettevõttes kehtestatud edasikindlustuse poliitika, milles on sätestatud nõuded edasikindlustusandjate minimaalsele krediidireitingule ja maksimaalsed piirmäärad edasikindlustuslepingutele, mida võib ühe edasikindlustusandjaga sõlmida. Edasikindlustusandjate krediidivõime määramiseks kasutatakse reitinguagentuuride krediidireitinguid.

Tabelis 9 on esitatud lepinguliste ja fakultatiivsete edasikindlustuse preemiate jaotus reitingukategooriate kaupa.

Tabel 9 . Lepingulise ja fakultatiivsete edasikindlustuse preemiate jaotus reitingukategooriate kaupa

Tuhandetes eurodes Reiting (S&P)	2023	%	2022	%
AA	3 098	97%	2 170	95%
A	102	3%	83	4%
Reitinguta	-	0%	22	1%
Kokku	3 200	100%	2 274	100%

Likviidsuse risk

Likviidsusrisk on risk, et ettevõtte ei suuda investeringuid ja teisi varasid oma finantskohustiste tähtaegselt täitmiseks õigeaegselt realiseerida.

Riskile avatus

Tabelis 10 on esitatud rahuldamata nõuete kohustise/vara ning finantsvarade ja -kohustiste rahavoogude tähtajad. Finantsvarade ja -kohustiste kohta on esitatud nende täpsed lepingulised tähtajad. Lisaks on tabelis esitatud rahuldamata nõuete kohustise ja vara eeldatavad tuleviku rahavood, millega paratamatult kaasneb teatav määramatus.

Riski juhtimine ja kontrollimine

Kahjukindlustuses kogutakse kindlustusmakseid ette ning teave suurte kahjunõuete hüvitamise kohta on tavaliselt olemas kaua enne nende maksetähtaega. See vähendab likviidsusriski. Lisaks hoitakse investeerimisportfelli kestus lühike, et tagada investeringute likviidsus.

Likviidsuse juhtimise põhieesmärk on tagada, et ettevõtte suudab täita kõiki oma kindlustuslepingutest ja tegevusest tulenevaid kohustusi tähtaegselt. Likviidsusriski tuvastamiseks analüüsitakse regulaarselt investeerimisvarade ja rahuldamata nõuete kohustiste eeldatavaid rahavooge, võttes arvesse nii tavalisi kui ka halvenenud turutingimusi. Likviidsusriski vähendatakse investeringutega, millega saab likviidsetel turgudel vabalt kaubelda. Likviidsusriski juhtimisega tegeleb raamatupidamisosakond.

Tabel 10. Finantsvarade, kohustiste ja rahuldamata nõuete kohustise ja vara rahavoogude tähtajad

2023									
Tuhandetes eurodes	Raamatupidamis- väärtus	millest tähtajatu	millest lepingulise tähtajaga	2024	2025	2026	2027	2028- 2037	2038-
				Finantsvarad	372 402	30 543	341 859	69 884	54 126
Rahuldamata nõuete vara ¹⁾	7 031	-	7 031	3 936	1 427	700	380	532	55
Muud finantskohustused	21 982	-	21 982	-	-	-	-	-	-
Rendikohustused	3 330	-	3 330	1 052	651	662	644	408	-
Rahuldamata nõuete kohustis ja muud kindlustustegevusest kohustised ¹⁾	162 828	-	162 828	81 376	25 481	14 612	9 553	23 366	8 439

¹⁾ Rahuldamata nõuete kohustis/vara koosneb hinnanguliste tuleviku rahavoogude nüüdisväärtusest (parim hinnang).

2022									
Tuhandetes eurodes	Raamatupidamis- väärtus	millest tähtajatu	millest lepingulise tähtajaga	2023	2024	2025	2026	2027- 2036	2037-
				Finantsvarad	346 868	43,442	303 426	34 104	79 195
Rahuldamata nõuete vara ¹⁾	5 933	-	5 933	2 966	1 250	714	407	536	60
Muud finantskohustused	15 749	-	15 749	-	-	-	-	-	-
Rendikohustused	3 811	-	3 811	1 021	623	631	640	1 019	-
Rahuldamata nõuete kohustis ja muud kindlustustegevusest kohustised ¹⁾	147 790	-	147 790	72 040	22 976	13 810	8 930	21 717	8 317

¹⁾ Rahuldamata nõuete kohustis/vara koosneb hinnanguliste tuleviku rahavoogude nüüdisväärtusest (parim hinnang).

Kontsentratsioonirisk

Kontsentratsioonirisk hõlmab kõikide riskide akumulierumist, mis on seotud ühe konkreetse vastaspoole, majandussektori või geograafilise piirkonnaga ning millega võib kaasneda oluline kahju, mida ükski teine riskiliik ei hõlma.

Riskile avatus

Ettevõtte pakub kindlustusteenuseid mitmes äriiliinis kõigis kolmes Balti riigis, kus on erinev seadusandlus ja erinevad konkurentsitingimused. Seetõttu võib pidada ettevõtte kindlustusportfelli ja tegevust hajutatuks. Riskide kontsentratsiooni ettevõtte kindlustusportfellis võivad põhjustada looduskatastroofid, näiteks tormid ja üleujutused, mis mõjutavad kolme Balti riiki üheaegselt. Ettevõtte avatust sellisele riskile ning sellise riski juhtimist ja kontrollimist on detailsemalt kirjeldatud eespool, kindlustus- ja katastroofiriski käsitlevas osas.

Ettevõtte peamine kontsentratsioonirisk tuleneb investeerimistegevusest. Suurem osa investeringutest on peamiselt koondatud Skandinaavia riikide finantssektorisse.

Suurimad turu- ja krediidiriski kontsentratsioonid, mis on seotud ühe väärtpaberiemitendiga või seotud emitentide ja varaklasside rühmaga, on esitatud tabelis 11. Investeeringute kontsentratsioon tööstusharude, sektorite ja reitingute lõikes on esitatud krediidiriski käsitlevas osas tabelis 7. Investeeringute kontsentratsioon geograafiliste piirkondade lõikes on esitatud joonisel 7.

Kümne suurima edasikindluse vastaspoole rahuldamata nõuete edasikindlustusvarades oli 3 929 tuhat eurot (2022: 3 403 tuhat eurot), mis moodustab 88% (2022: 100%) rahuldamata nõuete edasikindlustusvara kogusummast. Kümnest suurimast edasikindlustuse vastaspoolest 90%-l (2022: 70%) oli reiting A või kõrgem, ülejäänutel ei olnud reitingut.

Riski juhtimine ja kontrollimine

Ettevõtte kindlustusriskide hindamise poliitikas, investeerimispoliitikas, Baltikumi investeerimispoliitikas ja edasikindlustuspoliitikas on kehtestatud piirangud riskide võtmisele ühe vastaspoole ja reitinguklassi kohta.

Tabel 11. Turu-ja krediidiriski kontsentratsioon top 10 suuremate vastaspoolte lõikes seisuga 31. detsember

Tuhandetes eurodes	2023
Danske Bank A/S	14 125
Swedbank AB	13 481
SEB	11 991
OP Yrityspankki Oyi	11 814
Handelsbanken	10 056
Societe Generale	8 064
Nykredit A/S	7 985
Tornator Oyi	7 507
Nordea Bank plc	7 377
ING Group	7 321

Kümme suurimat riski kontsentratsiooni on kokku 99 720 tuhat eurot (2022.aastal 87 188 tuhat eurot), mis moodutab 29%(2022: 29%) kõigist aktiivselt hallatavatest investeerimisvaradest.

Tegevusrisk

Tegevusrisk on risk, et ettevõtte saab kahju ebapiisavate või mittetoimivate protsesside või süsteemide, töötajate või (oodatud või ootamatute) väliste sündmuste tõttu.

Tegevusriski definitsioon hõlmab ka õigusrisiki, mis on risk, et ettevõtte saab kahju (i) kindlustusjuhtumitega mitteseotud vaidluste, (ii) lepinguliste kohustuste rikkumise või ebaseaduslike lepingute sõlmimise või (iii) intellektuaalomandi õiguste rikkumise tõttu.

Tegevusriskid esinevad kõigis organisatsiooni osades ja on äritegevuse loomulik osa. Riskide pidev hindamine on üks viis riskide maandamise taseme tasakaalustamiseks, sest kõiki tegevusriske ei ole kulutasuv kõrvaldada. Riskide omanikud on äriinide organisatsiooni juhid, kes vastutavad märkimisväärsete riskide pideva juhtimise eest vastuvõetava tasemeni oma tegevuses.

Riskile avatus

Ettevõtte igapäevane kindlustustegevus sõltub oluliselt IT-süsteemide ja taristu toimimisest. Seetõttu tuleneb ettevõtte peamine oluline tegevusrisk IT-süsteemidest ja tarkvaraarendustest. Tulenevalt ettevõtte protsesside digitaliseeritusest on ettevõtte samuti avatud küberintsidentidele.

Riski juhtimine ja kontrollimine

Ettevõtte kasutab tegevusriskide tuvastamiseks erinevaid protsesse:

- **Tegevus- ja vastavusriski hindamise protsess.** Vähemalt kaks korda aastas viib iga üksus läbi oma tegevus- ja vastavusriskide hindamise. Selle alusel hindab teine kaitseliin ettevõtte tegevusriske. Riskitaset jälgitakse pidevalt ning selle kohta antakse regulaarselt aru ettevõtte juhatusele ja nõukogule.
- **Intsidentidest teatamise protsess.** Tegevusriskidega seotud intsidentidest teavitamiseks kasutatakse veebipõhist süsteemi. Intsidente analüüsib riskifunktsioon, et selgitada välja täiendamist vajavad valdkonnad. Teavet intsidentide trendide ja olulise mõjuga intsidentide kohta esitatakse kord kvartalis riskiaruandes.
- **Talitluspidevuse juhtimine.** Äritegevuse jätkusuutlikkuse tagamiseks kasutatakse talitluspidevuse juhtimist. Talitluspidevuse teste tehakse kõigis riikides, kus ettevõtte tegutseb. Testide tulemusi või ka reaalset toimunud kriise ja ärikatkestusi analüüsitakse ning vajalikud täiendused kajastatakse talitluspidevuse ja IT taasteplaanides. Talitluspidevuse testidest ja nende tulemustest koostatakse ülevaade, mis esitatakse regulaarselt juhatusele ja nõukogule.

Peamised ettevõttesisesed tegevusriskide juhtimise juhendid on Baltikumi riskijuhtimise eeskiri, tegevusriski poliitika, turvapoliitika, Baltikumi talitluspidevuse juhtimise eeskiri, tegevuse edasiandmise poliitika ja kaebuste käsitlemise poliitika.

Muud riskid

Vastavusrisk

Vastavusrisk on õiguslike või regulatiivsete sanktsioonide, olulise rahalise kahju või maine languse risk, mis tuleneb ettevõttele kohalduvate eeskirjade ja õigusnormide mittetäitmisest.

Riski juhtimine ja kontrollimine

Ettevõtte eesmärk on kujundada kultuur, kus kõik osalevad nõuete täitmisel. Esimene kaitseliin vastutab vastavusriski eest ja juhib seda oma igapäevases tegevuses ning annab selle kohta aru teisele kaitseliinile.

Äritegevusega seotud vastavusriskid tehakse kindlaks tegevus- ja vastavusriski hindamise protsessi raames ning intsidentidest teatatakse intsidentidest teatamise protseduuri abil sarnaselt tegevusriskidele ja nendega seotud juhtumitele. Lisaks viiakse vajadusel konkreetsetes valdkondades läbi täiendavaid vastavuskontrolli protseduure.

Töötajatele korraldatakse oluliste eeskirjade ja suuniste kohta regulaarselt sisekoolitusi. Poliitika ja muud sisemised juhtimisdokumendid vaadatakse läbi ja ajakohastatakse vähemalt kord aastas.

Tuvastatud riske hinnatakse nende raskusastme alusel, võttes arvesse tõenäosust ja mõju, ning nende kohta antakse kord kvartalis aru juhatusele ja nõukogule.

Mainerisk

Mainerisk on sageli tegevus- või vastavusriski realiseerumise tagajärg ja selle all mõeldakse võimalikku kahju, mida ettevõtte kannab, kui tema maine klientide ja teiste sidusrühmade silmis langeb.

Hea maine on kindlustusseltsile elutähtis, sest usaldus on oluline tegur ettevõtte suhetes klientide, töötajate ja teiste sidusrühmadega. Ettevõtte maine määrab see, kuidas sidusrühmad tajuvad ettevõtet ja selle tegevust.

Riski juhtimine ja kontrollimine

Tegevus- ja vastavusriski hindamisel võetakse arvesse realiseerunud riski mõju mainele. Lisaks teavitavad Eesti, Läti ja Leedu kommunikatsioonijuhid vähemalt kaks korda aastas riskijuhti meediaintsidentidest. Maineriski analüüsitakse ja selle kohta antakse vähemalt kaks korda aastas koos tavapärase riskiaruandlusega aru juhatusele ja nõukogule.

Kuna tegevus- ja muud riskid võivad juhul, kui neid ei hallata õigesti, põhjustada maineriski, tegutseb kommunikatsiooniosakond pidevalt selle nimel, et teadvustada töötajatele, kui tähtis on tegevus- ja muude riskide kohane juhtimine ja mida teha võimaliku maineriski korral. Selleks et õigesti käituda, jälgitakse hoolikalt nii tava- kui ka sotsiaalmeedias ettevõtte kohta avaldatavat teavet ning klientide kaebusi.

Strateegiline risk

Strateegiline risk on risk saada kahju konkurentsikeskkonna või üdise majanduskliima muutuste või ettevõtte vähese paindlikkuse tõttu.

Riski juhtimine ja kontrollimine

Lisaks kord aastas finantsplaneerimise protsessi raames toimuvale hindamisele hinnatakse strateegilisi riske kord kvartalis. Strateegilistes riskides toimunud oluliste muutuste kohta antakse kord kvartalis aru juhatusele ja nõukogule. Strateegilisi riske ja nende maandamist jälgitakse regulaarselt. Strateegilisi riske maandatakse peamiselt riski olemusele vastavate juhtimismeetmete rakendamise abil.

Tuleviku risk

Tulevikiriskid on uued, alles ilmnevad või muutuvad riskid, mille suurust on raske määrata ja millel võib olla ettevõttele suur mõju.

Riskile avatus

Riskid, millele erilist tähelepanu pööratakse, on küberriskid, nanotehnoloogia, ebapiisav kohanemine kliimamuutustega, asjade internet, iseliikuvad sõidukid ning katkestused strateegiliselt kriitilises infrastruktuuris ja tarneahelates.

Riski juhtimine ja kontrollimine

Tulevikiriske tuvastatakse ja hinnatakse nende tõenäosuse ja mõju alusel vähemalt kaks korda aastas. Tulevikiriskide arengu jälgimine on pidev protsess. Ettevõtte jaoks kõige olulisema mõjuga riske kajastatakse regulaarses riskiaruandes kaks korda aastas.

Solventsus II

Ettevõtte riskide detailne kirjeldus vastavalt Solventsus II direktiivi nõuetele avaldatakse igal aastal solventsuse ja finantsseisundi aruandes, mis on huvitatud osapooltele kättesaadav ettevõtte veebilehel.

Kasumiaruande lisad

Lisa 5 – Esinenud kahjunõuded

Tuhandetes eurodes	2023			2022		
	Bruto	Edasi-kindlustuse osa	Neto	Bruto	Edasi-kindlustuse osa	Neto
Makstud kahjuhüvitised						
Makstud kahjud	-122 580	128	-122 452	-106 399	245	-106 154
Makstud annuiteedid	-456	-	-456	-408	-	-408
Kahjukäsitluskulud	-6 047	-	-6 047	-5 338	-	-5 338
	-129 083	128	-128 955	-112 145	245	-111 900
Rahuldamata nõuete kohustise/vara muutus						
Tuleviku rahavoogude nüüdisväärtus						
Toimunud ja teatatud kahjud	-2 579	929	-1 650	-6 227	840	-5 387
Toimunud kuid teatamata kahjud (IBNR)	-6 830	-106	-6 936	-5 036	-2	-5 038
Annuiteedid	612	-6	606	782	37	819
Kahjukäsitlus	-510	-	-510	-344	-	-344
Edasikindlustaja maksejõuetuse risk	-795	62	-733	-301	27	-274
Riskimarginaal (diskonteeritud)	-	8	8	-	-44	-44
	-10 102	887	-9 215	-11 126	858	-10 268
Muutus kahjukomponendis	-	-	-	212	-	212
Esinenud kahjunõuded kokku	-139 185	1 015	-138 170	-123 059	1 103	-121 956

Tuhandetes eurodes	2023			2022		
	Bruto	Edasi-kindlustuse osa	Neto	Bruto	Edasi-kindlustuse osa	Neto
Jooksva aasta tegevusega seotud kahjunõuded						
Makstud kahjuhüvitised	-97 078	45	-97 033	-87 693	28	-87 665
Rahuldamata nõuete kohustise / vara muutus						
Tulevaste rahavoogude nüüdisväärtus	-50 335	1 226	-49 108	-47 708	1 838	-45 871
Riskimarginaal (diskonteeritud)	-2 791	62	-2 729	-2 824	69	-2 754
Muutus kahjukomponendis	-	-	-	212	-	212
	-150 204	1 333	-148 871	-138 013	1 935	-136 078
Varasemate aastate tegevusega seotud kahjunõuded						
Makstud kahjuhüvitised	-32 005	83	-31 922	-24 452	216	-24 236
Rahuldamata nõuete kohustise / vara muutus						
Tulevaste rahavoogude nüüdisväärtus	41 028	-401	40 627	36 883	-1 006	35 877
Riskimarginaal (diskonteeritud)	1 996	-	1 996	2 523	-42	2 480
	11 018	-318	10,701	14 954	-832	14 122
Esinenud kahjunõuded kokku	-139 185	1 015	-138 170	-123 059	1 103	-121 956

Lisa 6 – Tegevuskulud

Tuhandetes eurodes	2023	2022
Spetsifikatsioon kasumiaruande kirjele "Kulud kindlustustegevusest, Tegevuskulud"		
Sõlmimiskulud on edasi lükatud läbi tuleviku väljamaksete kohustise		
Välised ja sisemised sõlmimisega seotud rahavood	12 976	13 884
Edasilükatud sõlmimiskulu rahavoogude muutus	1 305	905
	14 281	14 789
Administratiivkulud ja muud müügifunktsiooniga seotud kulud	-65 805	-59 794
Kokku	-51 524	-45 006

Tuhandetes eurodes	2023	2022
Tegevuskulude kokkuvõte		
Palk ja muud tasud	-24 264	-21 921
Sotsiaalmaksukulu	-5 227	-4 748
Muud tööjõukulud	-1 260	-1 100
Tööjõukulud kokku	-30 751	-27 770
Kulud ruumidele	-1 041	-1 010
Amortisatsioon	-1 275	-1 099
Välised sõlmimisega seotud rahavood	-14 282	-11 956
Muud administratiivkulud	-11 527	-9 413
Kulud kokku	-58 876	-51 248
Edasilükatud välise ja sisemise sõlmimiskulu muutus	1 305	905
Kokku	-57 571	-50 344

Tuhandetes eurodes	2023	2022
Tegevuskulude jagunemine funktsioonidele		
Kulud kindlustustegevusest, tegevuskulud	-51,524	-45,006
Kahjukäsitluskulud kahjunõuetes	-6,047	-5,338
Kokku	-57,571	-50,344

Lisa 7 – Keskmise töötajate arv

		2023		2022
	Töötajate keskmine arv	naiste osakaal %	Töötajate keskmine arv	naiste osakaal %
Eesti	203	67	200	68
Läti	222	59	210	59
Leedu	166	77	156	77
Kokku	591	67	565	67

Naiste osakaal juhatuses	2023	2022
Juhatus	43 %	38 %

Lisa 8 – Palgad ja muud tasud juhatuseliikmetele

Tuhandetes eurodes	2023	2022
Fikseeritud töötasud ja muud tasud	1 094	1 012
Muutuvtasud ja motiveerimisskeemid	673	625
Kokku	1 767	1 637

Ülaltoodud summad sisaldavad sotsiaalmakse. Juhatuseliikmetele 2023. ja 2022. aastal lahkumishüvitisi ei makstud. Nõukogu liikmetele 2023. ja 2022. aastal tasu ei makstud.

Tippjuhtide töötasu määramise põhimõtted

Juhatusesimehe ja teiste juhatuseliikmete töötasu koosneb fikseeritud põhitasust, lühiajalisest tulemustasust ja muudest hüvitistest. Suurem osa juhatuses osaleb ka Sampo Grupi pikaajalises bonusprogrammis.

Juhatusesimehe iga-aastase tulemustasu maksimaalne suurus on 50% aasta fikseeritud töötasust. Teistele juhatuseliikmetele makstav tulemustasu suurus on 25% aastasesest püsipalgast. Iga-aastane tulemustasu põhineb If grupi majandustulemustel, äriüksuse tulemustel ja individuaalsetel tulemustel.

Märkimisväärne osa tulemustasu programmide maksetest lükatakse edasi vähemalt kolmeks aastaks. Seejärel nõukogu hindab ja vajadusel korrigeerib vastavalt riskile edasilükatud hüvitist enne mis tahes väljamakse tegemist.

Lahkumishüvitis

Vastavalt juhatuseliikmetega sõlmitud lepingute tingimustele võib lepingu lõppemisel maksta lahkumishüvitisi kuni 12 kuu eest.

Lisa 9 – Audiitori tasud

Tuhandetes eurodes	2023	2022
Deloitte		
Audititasud, sh kohustuslikud tasud	211	144
Muud konsultatsiooni teenused	7	10
Deloitte Audit AS-le tasutud kokku	218	154

Lisa 10 – Tulem investeerimistegevusest

Tuhandetes eurodes	2023	2022
Finantsvarad õiglasel väärtusel muutustega läbi kasumiaruande		
Intressikandvad väärtpaperid		
Interessitulu	6 859	-
Realiseeritud ja realiseerimata tulem	14 696	-
Valuutakursi muutused	-54	-
Finantsvarad õiglasel väärtusel muutusega läbi kasumiaruande kokku	21 501	-
Müügivalmis finantsvarad		
Interessitulu ¹⁾	-	3 976
Realiseeritud tulud ja kulud ¹⁾	-	-89
Valuutakursi muutused ¹⁾	-	-66
Finantsvarad õiglasel väärtusel kokku	-	3 821
Muud finantsvarad ¹⁾		
Interessitulu ¹⁾	1 018	22
Muud finantsvarad kokku	1 018	22
Muud varad		
Dividendid	1 050	-
Muud varad kokku	1 050	-
Tulu Investeerimistegevusest kokku	23 569	3 843
Investeeringutega seotud kulud		
Rendikohustuse intressikulu ¹⁾	-50	-16
Muu finantskulu ¹⁾	-293	-456
Tulem investeerimistegevusest	23 226	3 371

¹⁾ Võrdlusandmed ei ole korrigeeritud ja need on kajastatud IAS 39 järgi kui laenuid ja nõuded.

Tuhandetes eurodes		
Finantsvarade õiglase väärtuse reserv (2022: müügivalmis finantsvarad)	2023	2022
Algsaldo	-24 011	4 710
Arvestuspõhimõtete muudatuste mõju (IFRS 9)	24 011	-
Korrigeeritud algsaldo	-	4 710
Realiseerimata finantsvarade väärtuse muutus	-	-28 632
Kasumiaruandes kajastatud finantsvarade realiseeritud väärtuse muutus	-	-89
Lõppsaldo	-	-24 011
Finantsvarade väärtuse muutus kokku	-	-28 721

Lisa 11 – Maksud

Tuhandetes eurodes		
	2023	2022
Aruandeperioodi tulumaks	-7 422	-4 331
Edasilükkunud tulumaks	-45	-534
Tulumaksukulu kasumiaruandes kokku	-7 467	-4 865
Aruandeperioodi tulumaksukulu jaotus		
Eesti	-6 870	-3 258
Läti	-480	-127
Leedu	-117	-1 480
Aruandeperioodi tulumaks kokku	-7 467	-4 865

Teave edasilükkunud tulumaksu jaotuse kohta vt lisa 17 "Edasilükkunud tulumaks".

Tuhandetes eurodes		
	2023	2022
Läti ja Leedu filiaalide tulumaksukulu võrdlus		
Maksueelne filiaalide kasum	2 237	7 026
Maksumäär 15%/20%	-409	-1 054
Püsivad erinevused	-86	-35
Ajutised erinevused	-31	-26
Eelmise aasta maksu korrigeerimine	-4	2
Arvestuspõhimõtete muudatuste mõju (IFRS 17)	-66	-367
Tulumaksukulu kasumiaruandes	-597	-1 480

Aruandeperioodi ettevõtte tulumaksu kohustis (-)/ ettemaks		
€000	2023	2022
Saldo seisuga 1. jaanuar	-745	48
Arvestatud	-7 422	-4 331
Makstud	4 229	3 538
Saldo seisuga 31. detsember	-3 938	-745

Finantsseisundi aruande lisad

Lisa 12 – Finantsinvesteeringud

Finantsinvesteeringute liigitamine

Finantsvarade kajastamine sõltub nende klassifitseerimisest. Järgnevalt on esitatud varad IFRS 9 kohase liigituse järgi. Võrdlusandmeid ei ole korrigeeritud ja need järgivad IAS 39-I põhinevat klassifikatsiooni, kuna IFRS 9 standardi esmakordsel kasutuselevõtul otsustanud kasutada vabatahtlikku vabastust tagasiulatuvast kohaldamisest.

€000	Soetusmaksumus 31.12.2023	Õiglane väärtus 31.12.2023	Jääkväärtus 31.12.2023
Finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande			
Võlakirjad ja muud intressikandvad väärtpaberid	302 682	338 984	338 984
Finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	302 682	338 984	338 984

€000	Soetusmaksumus 31.12.2022	Õiglane väärtus 31.12.2022	Jääkväärtus 31.12.2022
Müügivalmis finantsvarad õiglases väärtuses (IAS 39)			
Võlakirjad ja muud intressikandvad väärtpaberid	321 255	300 170	300 170
Müügivalmis finantsvarad õiglases väärtuses kokku	321 255	300 170	300 170

Finantsinvesteeringute spetsifikatsioon

Võlakirjad ja muud intressikandvad väärtpaberid

Allpool on näidatud IFRS 9 võlakirjad ja muud intressikandvad väärtpaberid emitendi tüübi järgi seisuga 31. detsember 2023:

Tuhandetes eurodes Emitendi tüüp	Nominaalväärtus %	Õiglane väärtus %	Jääkväärtus%
Välisriigi valitsused	0,7	0,7	0,7
Välisriigi finantsinstitutsioonid	53,1	53,6	53,8
Muud välisriigi ettevõtted	46,2	45,7	45,5
Kokku	100	100	100

Aastaid aegumistähtajani ¹⁾	<1	1-2	2-3	3-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-9	9-30	Kokku
Õiglane väärtus %, 2023	17,7	13,5	20,8	17,4	16,0	6,8	5,4	1,0	0,2	1,3	100
Õiglane väärtus %, 2022	8,6	23,7	14,7	21,6	16,5	8,3	5,3	1,3	-	-	100

¹⁾ Tähtaega ei korrigeerita võlakirjade ennetähtaegse lunastamise võimalusega.

Õiglases väärtuses kajastatavad finantsinvesteeringud

Finantsvarade ja -kohustiste õige õiglase väärtuse tagamiseks järgitakse kindlat korda ja viiakse läbi kontrolliprotseduurid. Näiteks kontrollivad väärtust mitu erinevat ettevõttevälist isikut ning vajaduse korral hinnatakse ebaloomulikke hinnamuutusi. Õiglase väärtuse kindlakstegemiseks kasutatakse mitmesuguseid hindamismeetodeid sõltuvalt finantsinstrumentide liigist ning sellest, millises ulatuses nendega aktiivsetel turgudel kaubeldakse. Võlakirjade hindamine põhineb tavaliselt Bloombergi hindadel. Piiratud hulga varade korral määratakse väärtus teiste meetodite abil. Börsil noteerimata finantsvarade õiglane väärtus leitakse sarnaste turutehingute põhjal, või kui need puuduvad, siis väärtuse järgi, mis on leitud üldtunnustatud hindamistehnikaid kasutades.

Õiglasest väärtuses mõõdetud finantsinstrumendid on jagatud kolmele hierarhiatasemele sõltuvalt nende likviidsusest ja hindamismeetoditest. Hierarhiatasemeid kontrollitakse kord kvartalis ning kui asjaolud on muutunud, liigitatakse finantsinstrument ümber õigele hierarhiatasemele.

1. tase – finantsvarad ja -kohustised, mille hindamise aluseks on samaväärsete varade ja kohustiste börsinoteeringud aktiivsetel turgudel.

Börsinoteeringud aktiivsetel turgudel peetakse vara õiglase väärtuse hindamise parimaks aluseks. Aktiivset turgu iseloomustavad tavaliselt börsinoteeringud, mis on kergesti ja korrapäraselt kättesaadavad ning mis esindavad tegelikke ja korrapäraselt toimuvaid tehinguid sõltumatute osapoolte vahel. Turu aktiivsuse hindamiseks tehingute sageduse ja mahu alusel kasutab ettevõtte Bloombergi koostatud ja avaldatud teavet.

Siia kategooriasse kuuluvad intressikandvad varad (sealhulgas valitsuse tagatud võlakirjad), millel on hindamise ajal aktiivsel turul börsinoteering.

2. tase – finantsvarad ja -kohustised, mille hindamise aluseks on börsinoteering või muud otseselt või kaudselt jälgitavad turuandmed.

Teisel hierarhiatasemel on kõik olulised sisendid kas otseselt või kaudselt jälgitavad. Enamik teise taseme instrumentidest on sellised, millega kaubeldakse igapäevaste noteeritud hindadega ning millega turutehingud toimuvad tihti, kuid kus turgu ei peeta sageduse ja mahu poolest piisavalt aktiivseks. Väga piiratud hulga instrumentide väärtust hinnatakse mudeli abil, kasutades turuandmeid, mis on kaudselt jälgitavad, mis tähendab, et hinnad saab tuletada jälgitavatest turgudest, kus turu intressimäärasid ja alushindasid uuendatakse tavaliselt iga päev või erandjuhtudel vähemalt kord kuus.

Teisele tasemele liigitatud instrumentide hulka kuuluvad intressikandvad varad, mille turg pole piisavalt aktiivne.

3. tase – mittelikviidsetel turul kaubeldavad finantsvarad ja -kohustised, mille turuandmed ei ole jälgitavad või mis näitavad kauplemistaset ilma tegelike tehinguteta.

Kui kättesaadavad pole ei börsinoteeringud aktiivsetel turgudel ega jälgitavad turuandmed, määratakse finantsinstrumentide õiglane väärtus mittejälgitavatel turuandmetel põhinevate hindamismeetoditega.

Ettevõttel ei olnud seisuga 31. detsember 2023 ja 31. detsember 2022 kolmanda taseme instrumente.

Lisateavet finantsinstrumentide hindamise kohta vt lisa 1, „Olulised arvestuspõhimõtted“.

Finantsinvesteeringud õiglase väärtuse hierarhias			
		2023	Õiglase väärtus kokku
Tuhandetes eurodes	1. tase	2. tase	
Finantsvarad õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande			
Võlakirjad ja muud intressikandvad väärtpaberid	314 739	24 246	338 984
Finantsvarad õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kokku	314 739	24 246	338 984

Finantsinvesteeringud õiglase väärtuse hierarhias			
		2022	Õiglase väärtus kokku
Tuhandetes eurodes	1. tase	2. tase	
Müügivalmis finantsvarad õiglasest väärtuses (IAS 39)			
Võlakirjad ja muud intressikandvad väärtpaberid	282 747	17 423	300 170
Müügivalmis finantsvarad õiglasest väärtuses kokku	282 747	17 423	300 170

Liikumine 1. tasemelt 2. tasemele oli summas 9 671 (2022: 3 773) tuhat eurot, moodustades 2,9% (2022: 1,3%) investeerimisportfelli õiglasest väärtusest, liikumine 2. tasemelt 1. tasemele oli samal ajal aga 1 014 (2022: 0) tuhat eurot, moodustades 0,3% (2022: 0%) portfelli õiglasest väärtusest.

Lisa 13 – Nõuded

Tuhandetes eurodes	2023	2022
Kindlustusega ja edasikindlustusega seotud nõuded	258	185
Muud nõuded	2 617	3 071
Kokku	2 875	3 256

Lisa 14 – Materiaalne põhivara

Tuhandetes eurodes	2023			2022		
	Vara kasutusõigus: Ehitised	Muu materiaalne põhivara	Kokku	Vara kasutusõigus: Ehitised	Muu materiaalne põhivara	Kokku
Akumuleeritud soetusmaksumus	8 650	1 753	10 403	7 325	1 262	8 587
Jääkväärtus 01. jaanuaril	3 806	634	4 440	3 477	164	3 641
Soetamine	508	730	1 238	1 370	574	1 944
Reklassifitseerimine	-	-	-	-45	-	-45
Mahakandmine	-	-545	-545	-	-83	-83
Soetusmaksumus 31. detsembril	9 158	1 938	11 096	8 650	1 753	10 403
Akumuleeritud kulum						
Jääkväärtus 1. jaanuaril	-4 844	-1 119	-5 963	-3 848	-1 098	-4 946
Aruandeperioodi kulum	-1 030	-245	-1 275	-996	-102	-1 098
Müüdüd ja mahakantud põhivarade kulum	-	185	185	-	81	81
Akumuleeritud kulum 31. detsembril	-5 874	-1 179	-7 053	-4 844	-1 119	-5 963
Materiaalne põhivara, jääkväärtus	3 284	759	4 043	3 806	634	4 440

Rendilepingud, milles ettevõtte on rentnik, on seotud peamiselt ruumide, sõidukite ja kontoriseadmetega. Kasutusõiguse alusel kasutatavad varad on seotud suurte kontoripindade rendilepingutega. Ettevõtte rendib ruume ja sõidukeid enda tarbeks. Eeldatav rendiperiood on ruumidel 1 kuni 5 aastat. Üks leping sisaldab võimalust lõpetada leping ennetähtaegselt.

Muutuvad rendimaksud on seotud tarbijahinnaindeksitega. 2023. aasta kulum, mis olid seotud rendilepingutega, mida finantsseisundi aruandes ei kajastatud, moodustasid 424 tuhat eurot (2022. aastal 482 tuhat eurot). Rendilepingute eest on aruandeaastal tasutud 1 038 tuhat eurot (2022. aastal 1 002 tuhat eurot).

Lisateavet rentide kohta vt ka lisast 1 „Olulised arvestuspõhimõtted“, lisast 10 „Tulem investeerimistegevusest“ ja lisast 15 „Muud kohustised“.

Lisa 15 – Kohustised

Tuhandetes eurodes	2023	2022
Maksud		
Tasumisele kuuluv ettevõtte tulumaks	3 938	745
Töötajatelt kinnipeetud ja tasumisele kuuluvad maksud	455	388
Muud maksud	353	294
Maksud kokku	4 746	1 427
Muud kindlustusega ja edasikindlustusega seotud kohustised	3 907	3 415
Rendikohustised	3 330	3 811
Ettemakstud tulud	3 887	2 113
Hankijatele tasumata arved	14	255
Muud kohustised	1 225	1 016
Kokku	17 109	12 037

Lisa 16 – Kohustised kindlustuslepingutest ja edasikindlustuse varad

Kohustised kindlustuslepingutest, netona edasikindlustusest						
Tuhandetes eurodes	2023			2022		
	Bruto	Edasikindlustuse osa	Neto	Bruto	Edasikindlustuse osa	Neto
Kohustised / varad tuleviku väljamakseteks						
Kindlustusmaksed kogutud/ tasutud	53 368	-1 336	54 704	47 468	-931	48 399
Sõlmimisega seotud rahavood	-7 260	-	-7 260	-6 153	-	-6 153
	46 108	-1 336	47 444	41 315	-931	42 246
Rahuldamata nõuete kohustis/vara						
Tulevaste rahavoogude nüüdisväärtus						
Toimunud ja teatatud kahjud	94 395	6 522	87 873	89 099	5 394	83 705
Toimunud, kuid teatamata kahjud (IBNR)	44 564	162	44,402	35 962	260	35 702
Annuiteedid	10 286	143	10 143	10 556	145	10 411
Kahjukäsitluskulud	4 641	-	4 641	4 026	-	4 026
Edasikindlustusandja lepingu mittetäitmise risk	-	-36	36	-	-44	44
Riskimarginaal (diskonteeritud)	8 942	240	8 702	8 147	178	7 969
	162 828	7 031	155 797	147 790	5 933	141 857
Kokku	208 936	5 694	203 241	189 105	5 002	184 103

Kindlustuslepingutest tulenevate kohustiste hindamine

Kindlustuslepingutest tulenevad kohustised hõlmavad kohustisi, mida ettevõtte on võtnud seoses oma kindlustustegevusega, st sõlmitud kindlustuslepingutega. Kohustis koosneb kahest osast: tuleviku väljamaksete kohustisest ja kindlustuslepingute sõlmimisega seotud rahavoo varast ning rahuldamata nõuete kohustisest.

Tuleviku väljamaksete kohustis on seotud kohustusega uurida ja rahuldada kehtivaid nõudeid, mis on seotud kindlustusjuhtumitega, mis pole veel toimunud. Kohustis koosneb laekunud kindlustusmaksete sellest osast, mis on seotud pärast aruandekuupäeva osutatavate kindlustusteenustega (st kindlustuskaitse aegumata osaga), mida on korrigeeritud kindlustuslepingute sõlmimisega seotud rahavoogudega. Rahuldamata nõuete kohustis on seotud kohustusega uurida ja rahuldada kehtivaid nõudeid, mis on seotud juba toimunud kindlustusjuhtumitega. Kohustis moodustatakse kõigi esinenud kahjunõuete, sh esinenud, kuid ifile veel teatamata kahjunõuete, eeldatavate tulevaste maksete katteks.

Tuleviku väljamaksete kohustis ja kindlustuslepingute sõlmimisega seotud rahavood

Laekunud kindlustusmaksed, millest on maha arvatud kindlustuslepingute sõlmimisega seotud rahavood

Tuleviku väljamaksete kohustise mõõtmiseks kasutatakse kõikide kindlustuslepingute puhul kindlustusmaksete meetodit. Suure mitmeaastaste poliiside osakaaluga lepingugruppe hinnatakse veendumaks, et kohustise väärtus ei erine oluliselt üldise mõõtmismudeli abil saadud väärtusest.

Kindlustusmaksete meetodi rakendamisel mõõdetakse tuleviku väljamaksete kohustist esmasel kajastamisel summas, mis võrdub laekunud kindlustusmaksetega, millest on maha arvatud kindlustuslepingute sõlmimisega seotud rahavood. Saadud kindlustusmaksed määratakse kindlaks kaudmeetodiga, mille puhul ettemakstud kindlustusmaksete eraldis, mis võrdub kogutud kindlustusmaksete (brutosumma) selle osaga, mis on seotud kindlustuskaitse perioodi järelejäänud osaga, tasaarvestatakse kõigi aruandekuupäeva seisuga laekumata kindlustusmaksete nõuetega.

Kahjumikomponent

Iga kahjulike lepingute grupi kohta tuleb välja tuua kahjumikomponent. Kuna rakendatakse kindlustusmaksete meetodit, eeldatakse, et lepingugrupid ei ole kahjulikud, v.a juhul, kui faktid ja asjaolud sellele osutavad. Kahjulike lepingute gruppide kindlaksmääramiseks on kasutatud planeerimisprotsessi käigus saadud sisemist juhtimisteavet. Ettevõtte viib igal aastal läbi põhjaliku kontrolli, et selgitada välja kõik kahjulike lepingute grupid. Gruppe, mis on kahjulikud või millel on märkimisväärne oht muutuda kahjulikuks, jälgitakse aasta jooksul ja vajaduse korral kajastatakse kahjumikomponent osana tuleviku väljamaksete kohustisest. Kahjumikomponent on üldise mõõtmismudeli ja kindlustusmaksete meetodi alusel arvestatud kohustise vahe.

Kindlustuslepingute sõlmimisega seotud rahavood

Kõik kindlustuslepingute sõlmimisega seoses makstud rahavood, mis on seotud veel kajastamata kindlustuslepingute grupiga, esitatakse eraldiseisva kindlustuslepingute sõlmimisega seotud rahavoo varana, mis sisaldub sellega seotud portfelli raamatupidamislikus koguväärtuses.

Rahuldamata nõuete kohustis

Rahuldamata nõuete kohustis moodustatakse kõigi esinenud kahjunõuete, sh esinenud, kuid ifile veel teatamata kahjunõuete, eeldatavate tulevaste maksete ja kõigi kahjukäsitluskulude katteks. Hinnanguliste tulevaste rahavoogude (parima hinnangu) arvutamiseks kahjukindlustuse ning edasikindlustuse puhul kasutatakse nii nõuete individuaalset hindamist kui ka statistilisi meetodeid. Sageli kasutatakse nende kahe meetodi kombinatsiooni, mis tähendab, et suuri nõudeid hinnatakse individuaalselt, samal ajal kui väikesi, sagedamini esinevaid nõudeid (sagedusnõudeid) ja esinenud, kuid teatamata nõudeid arvutatakse statistiliste meetodite abil. Esinenud kahjunõuete parim hinnang jaguneb esinenud kahjunõueteks, millest on teatatud (kahjunõuete reservid ja annuiteetid), ja esinenud kahjunõueteks, millest ei ole teatatud, ning kahjukäsitluskulude kohustiseks.

Lisaks parimale hinnangule sisaldab rahuldamata nõuete kohustis selgelt määratletud mittefinantsriski marginaali (riskimarginaali), mis peegeldab rahavoogude suuruse ja ajastuse mittefinantsriskist tingitud ebakindlust. Nii parim hinnang kui ka riskimarginaal diskonteeritakse nüüdisväärtusesse.

Sõlmitud edasikindlustuslepingute mõõtmisel kohaldatakse samasuguseid meetodeid nagu väljastatud kindlustuslepingute mõõtmisel. Rahuldamata nõuete vara puhul võetakse arvesse ka edasikindlustusandja poolt lepingu täitmatajätmise riski mõju (krediidiriski marginaal).

Meetodite kirjeldus

Hinnangulised tulevased rahavood (parim hinnang)

If kasutab mitmeid statistilisi meetodeid, et määrata kindlaks kahjunõuetega seotud lõplikud kulud, mille ta on kohustatud tasuma. Sõltuvalt nõuete suurusest hinnatakse teatatud kahjunõudeid (kahjunõuete reserve) kas individuaalselt või need määratakse kindlaks statistiliste meetodite abil.

Esinenud, kuid teatamata kahjunõuete summade hindamiseks kasutatakse kõige sagedamini ahel-redel (Chain Ladder) ja Bornhuetteri-Fergussoni meetodeid. Ahel-redel meetod võib põhineda mitmesugustel andmetel, nagu väljaminevad maksed, kahjunõuetega seotud kulud või kahjunõuete arv. Analüüsitakse varasemate kahjunõuete suundumuste tegureid ja mõningaid tuleviku suundumusi mõjutavate arengutegurite prognoose. Seejärel rakendatakse neid arengutegureid selleks ajahetkeks teadaolevate kahjunõuete kulude suhtes iga hindamisele kuuluva kahju tekkimise aasta kohta (mille kahjude kujunemine ei ole veel täielikult selgunud).

Selle põhjal kujuneb hinnang kahjunõuete kulude eeldatava suuruse kohta igal kahju tekkimise aastal. Ahel-redel meetod sobib kõige paremini nende kindlustusportfellide puhul, mille areng on suhteliselt stabiilne. Seda ei saa aga hästi rakendada juhtudel, kus puudub piisav hulk varasemaid andmeid, näiteks uute kindlustustoodete puhul või nende portfelli puhul, kus nõuetest teatakse pika viivitusega. Selliste portfelli puhul kasutatakse kõige sagedamini Bornhuetteri-Fergussoni meetodit. See põhineb osaliselt varasematel kahjunõuetel ja osaliselt kahjuriski andmetel, nagu kindlustatud isikute arv või kogutud kindlustusmaksed. Varasemate kahju tekkimise aastate puhul, mille kahjude kujunemine on selgunud, omistatakse suurem kaal tegelike kahjunõuetega seotud andmetele. Hilisemate aastate puhul omistatakse aga suurem kaal sarnaste portfelli ja tootevaldkondade vastavatele andmetele.

Kahjukäsitluskulude katteks kajastatud kohustist hinnatakse kahjukäsitluskulude alusel, mis jaotatakse portfelli esinenud kahjunõuete parima hinnangu (kahjunõuete reservid, annuiteetid ja esinenud, kuid teatamata kahjunõuded) alusel.

Annuiteetide parim hinnang leitakse elukindlustusmeetodite abil, kasutades Lee-Milleri suremusmudelit, mis põhineb pikaajalisuse suundumuste täpsemaks modelleerimiseks konkreetsete riikide rahvastikuandmetel.

Kohustiste (v.a annuiteetid) summade puhul tuletatakse hinnangulised tulevased rahavood esinenud kahjunõuete diskonteerimata parima hinnangu alusel, kasutades kindlustusmatemaatilisi standardmeetodeid, st rakendades reservide modelleerimisel saadud arengumustreid. Annuiteetidega seotud rahavood leitakse elukindlustusmeetodite abil.

Mittefinantsriski marginaal

Mittefinantsriski marginaal peegeldab rahavoogude suuruse ja ajastuse mittefinantsriskist tingitud ebakindlust. Riskimarginaali leidmiseks kasutatakse usaldatavustaseme tehnikat, mille puhul juhtkond määrab sobiva kvantiili, mis peegeldab nii mittefinantsriski võtmise eest nõutavat tasu kui ka soovimatust võtta riski. Riskimarginaali arvutamisel kasutatavaks usaldatavustasemeks on määratud majandusüksuse tasandil 85%.

Riskimarginaali määramisel arvesse võetavad riskid on rahuldamata nõuete kohustiste risk, annuiteetide puhul pikaealisuse risk ja inflatsioonirisk. Rahuldamata nõuete kohustiste risk määratakse kindlaks kolmnurkmeetodite abil ja annuiteetide pikaealisuse risk Lee-Milleri mudeli alusel. Inflatsiooniriski kindlaksmääramiseks kasutatakse inflatsioonistsenaariume. Kuna annuiteetide indekseerimise muutuste mõju loetakse finantsriskiks, ei võeta seda inflatsiooniriski marginaali mõõtmisel arvesse.

Diskonteerimine

Diskontomäärad on turupõhised tulukõverad, mis leitakse vahetuslepingute (swap) määradest tuletatud riskivaba määra ja sellele lisatud mittelikviidsuspreemia alusel. Diskontomäärad konstrueeritakse iga peamise valuuta jaoks eraldi.

Diskonteerimise mõju muutus kajastatakse kasumiaruandes kindlustustegevuse tulemis ja kindlustuse finantstuludes või -kuludes. Diskonteerimise mõju muutus, mis tuleneb selle aluseks oleva parima hinnangu või maksemustrite muutustest, kajastatakse kindlustustegevuse tulemis. Diskonteerimise mõju muutus, mis tuleneb intressimäärade ja intressikulu/-tulu (diskonteerimise tühistamine) muutustest, kajastatakse kindlustuse finantstuludes või kuludes. Diskonteerimise mõju muutuse eri komponendid arvutatakse aasta alguse algsaldo ja intressimäärade suhtes.

Edasikindlustusandja lepingu mittetäitmise risk

Lepingu mittetäitmise risk on rahuldamata nõuete varale lisatav krediidiriski marginaal, mis põhineb makseviivitusest tingitud kahjumääral, millest sõltub ka iga edasikindlustusandja reiting. Arvestades lfi edasikindlustuse struktuuri ja valitud edasikindlustusandjaid, on see marginaal väike.

Eeldused ja tundlikkus

Rahuldamata nõuete kohustise mõõtmisel kasutatavaid eeldusi ja näitajaid korrigeeritakse igas kvartalis, välja arvatud diskontomäärad, mis määratakse igakuiselt. lfi mõjutavad peamiselt kohustuslikust liikluskindlustusest tulenevad eraisikute kahjunõuded. Peaaegu 58% (56%) rahuldamata nõuete kohustisest on seotud kohustusliku liikluskindlustusega. lfi sõlmib kohustusliku liikluskindlustuse lepinguid kõigis Balti riikides.

Kohustisi ja nende ebakindlust mõjutavad mitmed tegurid. Kõige olulisemad eeldused portfelli puhul, kus valdava osa moodustavad eraisikute kahjunõuded, on järgmised:

- inflatsioon;
- diskontomäär;
- suremus ja
- seadusemuudatuste ja kohtupraktika mõju.

Inflatsioon

Eeldatavat inflatsioonitrendi jälgitakse kõigis hinnangulistes tulevastes rahavoogudes, kuid see on eelkõige oluline kahjunõuete puhul, mida lahendatakse pika aja jooksul. Pika kahjuhüvitamise perioodiga äriilinde, nagu kohustusliku liikluskindlustuse ja üldise vastutuskindlustuse puhul tehakse hinnangud tulevaste kulutrendide kohta ettevõttesiseselt. Need tuginevad erinevate valdkondade tulevaste inflatsioonitrendide kohta tehtud välistele hinnangutele, mis kajastuvad näiteks tarbijahinnaindeksis ja palgaindeksis, ja neid kombineeritakse lfi enda hinnanguga eri liiki hüvitistega seotud kulude kasvu kohta.

Kahjuhüvitistega seotud kulud võivad kasvada näiteks uute või muudetud õigusaktide või -praktika tõttu. Kuna riikide regulatsioonid on erinevad, on ka riikide inflatsiooninäitajate aluseelduste tundlikkuses küllaltki suured erinevused.

Suur osa kohustusliku kindlustuse kahjunõuete kuludest koosneb saamata jäänud tulu hüvitistest, mis on tavaliselt seotud seadusega eelnevalt kindlaksmääratud indeksiga, mida kasutatakse hüvitise väärtuse korrigeerimiseks.

Diskontomäär

Turupõhised tulukõverad konstrueeritakse riskivaba määra ja mittelikviidsuspreemia alusel iga peamise valuuta jaoks eraldi. Riskivaba määra aluseks on vahetuslepingute (swap) määrad, mida on korrigeeritud krediidiriski marginaaliga. Praegu on see kooskõlas Solventsus II aruandluses kohaldatavate EIOPA riskivabade intressimäärade leidmise meetodiga.

See hõlmab ka riskivaba intressimäära piiri, ekstrapoleerimise ja eelduste, sh lõpliku forvardkursi kasutamist. Riskivaba intressimäära korrigeeritakse mittelikviidsuspreemiaga, mis leitakse krediidiriskipreemiaga korrigeeritud võlakirjade tootluse ja riskivabade intressimäärade vahe alusel. Mittelikviidsuspreemia lisatakse kuni riskivaba intressimäära piirini ja seejärel ekstrapoleeritakse, kasutades samu eeldusi, mida kasutatakse riskivaba määra puhul.

Järgnevas tabelis on esitatud hinnanguliste tulevaste rahavoogude nüüdisväärtus ja kaalutud keskmised diskontomäärad.

Tuhandetes eurodes	2023	2022
Rahuldamata nõuete kohustis neto, tulevaste rahavoogude nüüdisväärtus	155 798	141 857
Diskontomäär (kaalutud keskmine) %	2,8%	3,1%

Diskontomäära tundlikkusanalüüs on esitatud lisan 4 „Riskid ja riskijuhtimine“.

Suremus

Suremuse rahuldamata nõuete kohustiste risk on seotud annuiteetidega, kuna tegelik suremus võib olla madalam kui kohustise hindamisel kasutatud suremuse eeldused. If rakendab Lee-Milleri suremusmudelit, milles kasutatavad näitajad põhinevad konkreetse riigi rahvastikuandmetel. See kuulub kaasaegsemate suremusmudelite hulka, mille peamine eelis on see, et need ei ole staatilised, vaid võimaldavad modelleerida rahvastiku suremuse trende. Suremuse eeldusi eristatakse üldiselt vanuse, soo ja sünniaasta järgi. Suremuse tundlikkusanalüüs on esitatud lisan 4 „Riskid ja riskijuhtimine“.

Seadusemuudatuste ja kohtupraktika mõju

Kohustise kindlaksmääramisel on praktiliselt võimatu arvesse võtta muudatusi õigusaktides ja -praktikas, mis mõjutavad tulevasi kulusid. Selle ebakindluse juhtimiseks on siiski olemas meetodid. Esiteks, nagu eespool kirjeldatud, korrigeeritakse mõnevõrra inflatsiooniootusi, võttes arvesse varasemaid kogemusi eri kindlustusliikidega. Juhul kui konkreetse nõude puhul tuleb läbi viia õiguslik analüüs ja on oht, et otsus võib kahjustada teisi nõudeid, korrigeeritakse sarnaste nõuete eraldi.

2023. aastal toimunud muutused

2023. aastal suurenes rahuldamata nõuete netokohustis 13 941 tuhande euro võrra peamiselt kohustuslikus liikluskindlustuses (11 451 tuhat eurot) ja sõidukikindlustuses (1 792 tuhat eurot).

Rahuldamata nõuete netokohustis vähenes Eestis 303 tuhande euro võrra, kuid suurenes nii Lätis kui ka Leedus vastavalt 1 266 tuhande ja 12 978 tuhande euro võrra.

Olulised sündmused

Olulisi sündmuseid ei esinenud.

Liikumised kindlustusega seotud kohustistes ja edasikindlustusega seotud varades

Järgnev alg- ja lõppsaldode võrdlus näitab, kuidas kasumiaruandes ja rahavoogude aruandes kajastatud summade tulemusena muutus aasta jooksul tuleviku väljamaksete kohustise ja rahuldamata nõuete kohustise raamatupidamisväärtus.

Muutused kindlustusega seotud kohustistes	2023					2022				
	Tuleviku väljamaksete kohustis		Rahuldamata nõuete kohustis		Kokku	Tuleviku väljamaksete kohustis		Rahuldamata nõuete kohustis		Kokku
	Välja arvatud kahjumikomponent (if any)	Kahjumikomponent	Tuleviku väljamaksete nüüdisväärtus	Riski-marginaal		Välja arvatud kahjumikomponent	Kahjumikomponent	Tuleviku väljamaksete nüüdisväärtus	Riski-marginaal	
Tuhandetes eurodes										
Algsaldo	41 315	-	139 643	8 147	189 105	34 288	212	133 976	7 846	176 322
					-					-
Muutused kasumiaruandes					-					-
Tulu kindlustustegevusest	-223 024	-	-	-	-223 024	-188 769	-	-	-	-188 769
Kulud kindlustustegevusest										
Esinenud kahjunõuded	-	-	147 412	2 791	150 203	-	-	135 401	2 824	138 225
Muutus kindlustuslepingu sõlmimisega seotud rahavoogudes	12 976	-	-	-	12 976	13 884	-	-	-	13 884
Muutus rahuldamata nõuete kohustises, eelnevad aastad	-	-	-9 022	-1 996	-11 018	-	-	-12 431	-2 523	-14 954
Muutus kahjumikomponendis (tulevikus)	-	-	-	-	-	-	-212	-	-	-212
Kindlustuse finantstulu või -kulu, Kindlustuslepingud	-	-	4 936	-	4 936	-	-	-5 158	-	-5 158
Muutused kasumiaruandes kokku	-210 048	-	143 326	795	-65 927	-174 885	-212	117 812	301	-56 984
Rahavood perioodi jooksul										
Laekunud kindlustusmaksed	228 925	-	-	-	228 925	196 784	-	-	-	196,784
Makstud kahjud	-	-	-129 083	-	-129 083	-	-	-112 145	-	-112 145
Tasutud kindlustuslepingu sõlmimisega seotud summad	-14 084	-	-	-	-14 084	-14 872	-	-	-	-14 872
Rahavood perioodi jooksul kokku	214 841	-	-129 083	-	85 758	181 912	-	-112 145	-	69 767
					-					-
Lõppsaldo	46 108	-	153 886	8 942	208 936	41 315	-	139 643	8 147	189 105

Järgnev alg- ja lõppsaldode võrdlus näitab, kuidas kasumiaruandes ja rahavoogude aruandes kajastatud summade tulemusena muutus aasta jooksul tuleviku väljamaksete vara ja rahuldamata nõuete vara raamatupidamisväärtus.

Muutused edasikindlustuse varades								
	2023				2022			
	Tuleviku väljamaksete vara	Rahuldamata nõuete vara		Kokku	Tuleviku väljamaksete vara	Rahuldamata nõuete vara		Kokku
		Tuleviku väljamaksete nüüdisväärtus	Riski-marginaal			Tuleviku väljamaksete nüüdisväärtus	Riski-marginaal	
Tuhandetes eurodes								
Algsaldo	-931	5 755	178	5 002	-7	5 161	151	5 305
Muutused kasumiaruandes								
Edasikindlustusmaksete kulu	-5 264	-	-	-5 264	-4 153	-	-	-4 153
Esinenud kahjunõuded, edasikindlustuse osa								
Esinenud kahjunõuded, jooksev aasta	-	1 271	62	1 333	-	1 869	69	1 938
Muutus rahuldamata nõuete varas, eelnevad aastad	-	-326	-	-326	-	-749	-42	-791
Muutus edasikindlustaja lepingu mittetäitmise riskis	-	8	-	8	-	-44	-	-44
Kindlustuse finantstulu või -kulu, edasikindlustuslepingud	-	153	-	153	-	-237	-	-237
Valuutakursi erinevused	-5	58	-	53	-2	-	-	-2
Muutused kasumiaruandes kokku	-5 269	1 164	62	-4 043	-4 155	839	27	-3 289
Rahavood perioodi jooksul								
Tasutud kindlustusmaksed	4 864	-	-	4 864	3 231	-	-	3 231
Laekunud edasikindlustuse kahjud	-	-128	-	-128	-	-245	-	-245
Rahavood perioodi jooksul kokku	4 864	-128	-	4 736	3 231	-245	-	2 986
Lõppsaldo	-1 336	6 791	240	5 694	-931	5 755	178	5 002

Kahjunõuete kujunemine

Lisaks tundlikkusanalüüsile väljendab lfi suutlikkust prognoosida kahjunõuetega seotud lõplikke kulusid ka eelneva aasta hinnang iga kahjunõude aasta kahjunõuete kulu eeldatava suuruse kohta. Alljärgnevates tabelites on esitatud kulude kujunemine kahju tekkimise aastatel 2014–2023 enne ja pärast edasikindlustust. 2013. ja sellele eelnenud kahju tekkimise aastate andmed on koondatud ühele reale.

Tabeli ülemises osas on esitatud kahjunõuete kogukulu hinnangud kahju tekkimise aastate lõikes. Kahjunõuete kogukulu on esitatud kindlustuslepingute diskonteerimata rahavoogude summas (st koosneb parimast hinnangust ja riskimarginaalist). Tabeli alumises osas on näidatud, kui suur osa sellest on esitatud finantsseisundi aruandes.

Tuhandetes eurodes Kahjunõuete kulu, bruto Kahjujuhtumi aasta	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Kokku
Kahjunõuded kokku											
31.detsember	69 939	76 854	87 509	81 855	90 838	86 653	93 409	107 946	135 523	147 714	
üks aasta hiljem	70 454	77 877	90 711	82 043	93 094	85 412	93 344	108 972	135 358		
kaks aastat hiljem	71 439	78 583	87 113	81 175	93 582	85 105	92 356	108 508			
kolm aastat hiljem	71 998	78 723	86 536	80 140	91 612	83 228	90 939				
neli aastat hiljem	71 079	78 658	85 362	78 300	89 920	81 862					
viis aastat hiljem	69 322	77 250	83 847	75 891	87 691						
kuus aastat hiljem	70 240	75 474	83 401	75 182							
seitse aastat hiljem	69 345	75 307	81 560								
kaheksa aastat hiljem	68 993	74 807									
üheksa aastat hiljem	68 617										
Oodatav kahjunõuete kulu kokku	68 617	74 807	81 560	75 182	87 691	81 862	90 939	108 508	135 358	147 714	
Makstud kahjud kokku	62 103	68 723	78 204	70 109	71 570	72 959	76 234	91 449	108 722	91 031	
Kohustis (bruto), kajastatud finantsseisundi aruandes	6 514	6 083	3 355	5 074	16 121	8 904	14 705	17 059	26 636	56 684	161 135
<i>sh annuiteetid</i>	2 794	1 003	190	140	914	1 320	375	799	279	-	7 814
Kohustis (bruto) 2013 ja varasemad aastad											14 041
<i>sh annuiteetid</i>											6 557
Kahjukäsitluskulude kohustis											4 880
Diskonteerimise mõju, bruto											-17 228
Rahuldamata nõuete kohustis kokku											162 828

Tuhandetes eurodes Kahjunõuete kulu, netona edasikindlustusest Kahjujuhtumi aasta	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Kokku
Kahjunõuded kokku											
31.detsember	69,499	76 795	87 361	80 841	88 367	85 879	92 958	107 337	133 533	146 348	
üks aasta hiljem	69,958	77 827	88 544	81 031	90 386	84 603	92 986	108 479	133 424		
kaks aastat hiljem	70,943	78 535	86 917	80 640	90 873	84 276	92 007	107 975			
kolm aastat hiljem	71,603	78 684	86 340	79 605	88 903	82 502	90 596				
neli aastat hiljem	70,686	78 627	85 166	77 753	87 211	81 137					
viis aastat hiljem	68,929	77 220	83 651	75 513	84 994						
kuus aastat hiljem	69 847	75 430	83 246	74 817							
seitse aastat hiljem	68 954	75 262	81 440								
kaheksa aastat hiljem	68 629	74 792									
üheksa aastat hiljem	68 259										
Oodatav kahjunõuete kulu kokku	68 259	74 792	81 440	74 817	84 994	81 137	90 596	107 975	133 424	146 348	
Makstud kahjud kokku	61 745	68 709	78 085	69 789	71 574	72 865	76 131	91 126	108 665	91 050	
Kohustis (neto), kajastatud finants- seisundi aruandes	6 514	6 083	3 355	5 027	13 420	8 272	14 465	16 848	24 759	55 297	154 042
<i>sh annuiteetid</i>	2 794	1 003	190	140	914	1 320	375	799	279	-	7 814
Kohustis (neto) 2013 ja varasemad aastad											13 725
<i>sh annuiteetid</i>											6 557
Kahjukäsitluskulude kohustis											4 880
Edasikindlustusandja lepingu mittetäitmise risk											39
Diskonteerimise mõju, neto											-16 889
Rahuldamata nõuete vara kokku											155 797

Lisa 17 – Edasilükkunud tulumaks

Tuhandetes eurodes		Kajastatud kasumi-aruandes	Arvestus-põhimõtete muudatuse mõju IFRS 17	Lõppsaldo
Leedu edasilükkunud tulumaksu muutused 2023. aastal	Algsaldo			
Edasilükkunud tulumaksuvara				
Rahuldamata nõuete kohustis	213	-213	-	-
Rahuldamata nõuete vara	26	-3	-23	-
Edasilükkunud tulumaksu vara kokku	239	-216	-23	-
neto edasilükkunud tulumaksuvara/kohustis (-)	-99	-	-	-
Edasilükkunud tulumaksuvara finantsseisundi aruande järgi	140	-	-	-
Edasilükkunud tulumaksu kohustis				
Kohustised tuleviku väljamakseteks ja sõlmimisega seotud rahavood	148	-76	-72	-
Rahuldamata nõuete kohustis	24	-	-24	-
Puhkusetasu reserv ja muud viitvõlad	-24	-17	-	-41
Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded	-5	2	-	-3
Varade amortisatsioon	16	-27	-	-11
Renditud varad	-2	-5	-	-7
Muud ajutised erinevused (muude varade amortisatsioon)	-	-8	-	-8
Regressidest tagasisaadavate summade eraldis	131	-40	-	91
Edasilükkunud tulumaksu kohustis kokku	288	-171	-96	21
neto edasilükkunud tulumaksukohustis/vara	-99	-	-	-
Edasilükkunud tulumaksukohustis finantsseisundi aruande järgi	189	-	-	21
Edasilükkunud tulumaksukulu kasumiaruande järgi	-	45	-	-

Tuhandetes eurodes		Korrigeeritud algsaldo 2022. aasta alguses	Kajastatud kasumi-aruandes	Lõppsaldo
Edasilükkunud tulumaksu muutused 2022. aastal	Algsaldo			
Edasilükkunud tulumaksu vara				
Rahuldamata nõuete kohustis	-	650	-437	213
Rahuldamata nõuete vara	-	-	26	26
Edasilükkunud tulumaksu vara kokku	-	650	-411	239
neto edasilükkunud tulumaksuvara/kohustis (-)	-	-125	-	-99
Edasilükkunud tulumaksuvara finantsseisundi aruande järgi	-	-	-	140
Edasilükkunud tulumaksu kohustis				
Kohustised tuleviku väljamakseteks ja sõlmimisega seotud rahavood	-	103	45	148
Rahuldamata nõuete kohustis	-	-	24	24
Rahuldamata nõuete vara	-	22	-22	-
Puhkusetasu reserv ja muud viitvõlad	-60	-	36	-24
Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded	-3	-	-2	-5
Varade amortisatsioon	-	-	16	16
Renditud varad	-	-	-2	-2
Regressidest tagasisaadavate summade eraldis	103	-	28	131
Edasilükkunud tulumaksu kohustis kokku	40	125	123	288
neto edasilükkunud tulumaksukohustis/vara	-	-125	-	-99
Edasilükkunud tulumaksukohustis finantsseisundi aruande järgi	40	-	-	189
Edasilükkunud tulumaksukulu kasumiaruande järgi	-	-	534	-

Lisa 18 – Viitvõlad ja ettemakstud tulud

Tuhandetes eurodes	31.12.2023	31.12.2022
Muud viitvõlad	6 607	6 085
Ettemakstud tulud	1 575	1 249
Kokku	8 182	7 334

Muud viitvõlad koosnevad peamiselt töötajatega seotud provisjonidest nagu puhkusetasu ja tulemustasu reserv ning nendega seotud sotsiaalmaksureserv, samuti arvestuslikest saabumata hankijate arvetest.

Lisa 19 – Omakapital

Aktsiakapital

Seisuga 31. detsember 2023 oli emiteeritud 6 391 165 aktsiat nimiväärtusega 1 euro (31.detsember 2022: 6 391 165).

Ülekurss

Ülekurss on aktsia nimiväärtuse ja väljalaskehinna vahe. Ülekurssi võib kasutada kogunenud kahjumi katmiseks, kui seda ei ole võimalik katta eelmiste perioodide jaotamata kasumi, kohustusliku reservkapitali või muude põhikirjajärgsete reservide arvelt, ja aktsiakapitali suurendamiseks fondi emissiooni teel.

Seisuga 31. detsember 2023 oli ülekurss 3 679 tuhat eurot (31. detsember 2022: 3 679 tuhat eurot).

Kohustuslik reservkapital

Reservkapital on moodustatud vastavalt Eesti äriseadustiku nõuetele. Kohustuslik reservkapital ei või olla väiksem kui 1/10 aktsiakapitalist. Seisuga 31.detsember 2023 oli kohustuslik reservkapital 2 362 tuhat eurot (31. detsember 2022: 2 362 tuhat eurot).

Eelmiste perioodide jaotamata kasum

Aruandeaastal otsustas ainuaktsionär maksta dividendidena välja 39 100 tuhat eurot ja jätta eelmiste perioodide jaotamata kasumist pärast dividendi väljamaksmist 135 460 tuhat eurot.

Tuhandetes eurodes	2023	2022
Välja kuulutatud ja makstud dividendid aasta jooksul	39 100	18 100
Lõplik dividend lihtaktsia kohta eurodes	6,1178	2,8320

Tingimuslik ettevõtte tulumaksu kohustis

Ettevõtte eelmiste perioodide jaotamata kasum oli 2023. aasta 31.detsembri seisuga 135 460 tuhat eurot (2022. aastal 159 452 tuhat eurot). Eestis toimuva tegevusega seotud eelmiste perioodide jaotamata kasum moodustas 137 212 tuhat eurot (2022. aastal 153 085 tuhat eurot).

Maksimaalne võimalik tulumaksukohustise summa, mis võib kaasneda Eestis ettevõtte eelmiste perioodide jaotamata kasumi väljamaksmisel dividendidena on 31 209 tuhat eurot (2022. aastal 36 173 tuhat eurot). Ettevõtte saaks seega netodividendidena välja maksta 109 298 tuhat eurot (2022. aastal 123 279 tuhat eurot), sealhulgas Leedu ja Läti filiaalide kasum summas 2 246 tuhat eurot (2022. aastal 6 368 tuhat eurot), millest on maha arvatud Leedu ja Läti filiaalide tulumaks.

Maksimaalse võimaliku tulumaksukohustise arvestamisel on lähtutud eeldusest, et jaotatavate netodividendide ja 2023. aasta kasumiaruandes kajastatava dividendide tulumaksukulu summa ei või ületada jaotamata kasumit seisuga 31. detsember 2023.

Jaotamata kasumi jaotamist võivad täiendavalt piirata regulatiivsed kapitalinõuded. Alates 2025.aastast ettevõtte tulumaksukohustus dividendide jaotamisel muutub kuna hakkab kehtima uus maksumäär vastavalt Eesti tulumaksuseadusele.

Muud lisad

Lisa 20 – 2023. aastast rakendatavate muudetud arvestuspõhimõtete mõjud seoses üleminekuga (IFRS 17 and IFRS 9)

IFRS 17 „Kindlustuslepingud“ ja IFRS 9 „Finantsinstrumendid“ on uued raamatupidamisstandardid, mis hakkasid kehtima 1. jaanuaril 2023. IFRS 17 „Kindlustuslepingud“ asendab standardi IFRS 4 „Kindlustuslepingud“ ning sisaldab kindlustuslepingute mõõtmise ja kajastamise täielikku raamistikku. IFRS 9 „Finantsinstrumendid“ asendab standardi IAS 39 „Finantsinstrumendid: kajastamine ja mõõtmine“, muutes finantsvarade liigitamise ja mõõtmise põhimõtteid ja võttes kasutusele uue väärtuse languse mudeli, mis põhineb eeldataval, mitte kantud krediitkahjul. Lisateave uute arvestuspõhimõtete kohta lisas 1.

Üleminek standardile IFRS 9 "Finantsinstrumendid"

IFRS 9 rakendamisega seoses võrdlusaastat 2022 ei korrigeerita. Finantsvarad, mis IAS 39 järgi liigitati õiglasel väärtuses müügivalmis finantsvaradeks, on IFRS 9-le üleminekul liigitatud finantsvaradeks õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande, kusjuures 31.12.2022 seisuga muus koondkasumis kajastatud õiglase väärtuse reserv on 01. jaanuaril 2023 kajastatud jaotamata kasumis. Allpool on toodud ülemineku efekt 1. jaanuaril 2023.

Tuhandetes eurodes	Liigitamine IAS 39 järgi	Liigitamine IFRS 9 järgi	Jääk-väärtus 31.12.2022	Ümber-liigitamine	Ümber-hindamine ¹⁾	Jääk-väärtus 01.01.2023
Võlakirjad ja muud intressikandvad väärtpaberid	Müügivalmis finantsvarad	Finantsvarad õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	300 170	-	-	300 170
Võlakirjad ja muud intressikandvad väärtpaberid			300 170	-	-	300 170
Jaotamata kasum			159 452	-	-24 011	135 441
Õiglase väärtuse reserv ¹⁾			24 011	-	-24 011	-

¹⁾ Ümberhindamine on seotud eeldatava krediitkahjuga. 1. jaanuaril 2023 kajastati omakapitalis 24 011 tuhat eurot õiglase väärtuse reserv.

Üleminek standardile IFRS 17 "Kindlustuslepingud"

Standardi IFRS 17 puhul on kasutatud uuele standardile üleminekul täielikult tagasiulatuvat lähenemist korrigeeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisega võrdlusaasta 2022 kohta. Ülemineku mõju seisuga 1. jaanuar 2022 on esitatud allpool.

Tuhandetes eurodes Finantsseisundi aruanne IFRS 4 järgi	IFRS 4 31.12.2021	Ümber- liigitamine	Ümber- hindamine	IFRS 17 01.01.2022	Finantsseisundi aruanne IFRS 17 järgi
Raha ja raha ekvivalendid	78 327	-	-	78 327	Raha ja pangasaldod
Finantsinvesteeringud	276 198	-	-	276 198	Investeeringimisvarad
Nõuded kindlustustegevusest	36 267	-33 389	-	2 878	Nõuded
Viitlaekumised ja ettemakstud kulud	4 551	-3 886	-	665	Ettemakstud kulud ja viitlaekumised
Edasikindlustuse varad	6 260	-1 108	152	5 304	Edasikindlustuse varad
Investeering tütarettevõttesse	88	-	-	88	Investeering tütarettevõttesse
Materiaalne põhivara	3 641	-	-	3 641	Muud varad
Edasilükkunud tulumaksu vara	-	-	525	525	Edasilükkunud tulumaksu vara
Varad kokku	405 332	-38 383	677	367 626	Varad kokku
Kohustised kindlustustegevusest	7 705	243	-	7 948	Muud kohustised
Rendikohustised	3 471	-	-	3 471	Rendikohustised
Viitvõlad ja ettemakstud tulud	7 847	-1 539	-	6 308	Viitvõlad ja ettemakstud tulud
Edasilükkunud tulumaksu kohustis	40	-	-	40	Edasilükkunud tulumaksu kohustis
Kohustised kindlustuslepingutest	208 616	-37 087	4 793	176 322	Kindlustustegevuse kohustised
Aktsiakapital	6 391	-	-	6 391	Aktsiakapital
Aažio	3 679	-	-	3 679	Aažio
Kohustuslik reservkapital	2 362	-	-	2 362	Kohustuslik reservkapital
Õiglase väärtuse reserv	4 710	-	-	4 710	Õiglase väärtuse reserv
Jaotamata kasum	142 341	-	-4 116	138 225	Jaotamata kasum
Aruandeaasta kasum	18 170	-	-	18 170	Aruandeaasta kasum
Kohustised ja omakapital kokku	405 332	-38 383	677	367 626	Kohustised ja omakapital kokku

Korrigeeritud võrdlusperioodi muutused on esitatud allpool, finantsseisundi aruande puhul seisuga 31. detsember 2022 ja kasumiaruande puhul 2022. aasta kohta.

Tuhandetes eurodes Kasumiaruanne IFRS 4 järgi	IFRS 4 2022	Muutus	IFRS 17 2022	Kasumiaruanne IFRS 17 järgi
Tulu kindlustusmaksetest, bruto	188 769	-	188 769	Tulu kindlustustegevusest
	-	259	259	Komisjonitasud ja kasumiosalus edasikindlustuses
Edasikindlustuse osa tulus kindlustusmaksetest	-4 412	259	-4 153	Edasikindlustusmaksete kulu
Tulu kindlustusmaksetest netona edasikindlustusest kokku	184 357	-	-	
Esinenud kahjunõuded, bruto	-123 843	784	-123 059	Kulud kindlustustegevusest, esinenud kahjunõuded
Edasikindlustuse osa esinenud kahjunõuetes	1 190	-87	1 103	Esinenud kahjunõuded, edasikindlustuse osa
Esinenud kahjunõuded, netona edasikindlustusest kokku	-122 653	-	-	
Kindlustuslepingute sõlmimis- ja administratiivkulud	-45 098	92	-45 006	Kulud kindlustustegevusest, tegevuskulud
	16 606	1 048	17 654	Kindlustustegevuse tulemus
Edasikindlustuse komisjonitasud ja muud tulud	354	-277	77	Muu tulu
	-	-	77	Muud teenused kokku
Investeeringute tulu, neto	3 371	-	3 371	Tulem investeerimistegevusest
	-	4 921	4 921	Kindlustuse finantstulud või kulud, netona
Maksueelne kasum	20 331	5 692	26 023	Maksueelne kasum
Tulumaks	-4 407	-458	-4 865	Tulumaks
Aruandeaasta puhaskasum	15 924	5 234	21 158	Aruandeaasta puhaskasum

Tuhandetes eurodes Finantsseisundi aruanne IFRS 4 järgi	IFRS 4 31.12.2022	Ümber- liigitamine	Ümber- hindamine	IFRS 17 31.12.2022	Finantsseisundi aruanne IFRS 17 järgi
Raha ja raha ekvivalendid	42 425	-	-	42 425	Raha ja pangasaldod
Finantsinvesteeringud	300 170	-	-	300 170	Investeeringumisvarad
Nõuded kindlustustegevusest	45 515	-42 259	-	3 256	Nõuded
Viitlaekumised ja ettemakstud kulud	5 669	-6 237	1,585	1 017	Ettemakstud kulud ja viitlaekumised
Edasikindlustuse varad	7 320	-2 146	-172	5 002	Edasikindlustuse varad
Investeering tütarettevõttesse	88	-	-	88	Investeering tütarettevõttesse
Materiaalne põhivara	4 440	-	-	4 440	Muud varad
Edasilükkunud tulumaksu vara	-	-	140	140	Edasilükkunud tulumaksu vara
Varad kokku	405 627	-50 642	1 553	356 538	Varad kokku
Kohustised kindlustustegevusest	8 112	114	-	8 226	Muud kohustised
Rendikohustised	3 811	-	-	3 811	Rendikohustised
Viitvõlad ja ettemakstud tulud	9 578	-2 244	-	7 334	Viitvõlad ja ettemakstud tulud
Edasilükkunud tulumaksu kohustis	116	-	73	189	Edasilükkunud tulumaksu kohustis
Kohustised kindlustuslepingutest	237 254	-48 512	363	189 105	Kindlustustegevuse kohustised
Aktsiakapital	6 391	-	-	6 391	Aktsiakapital
Aažio	3 679	-	-	3 679	Aažio
Kohustuslik reservkapital	2 362	-	-	2 362	Kohustuslik reservkapital
Õiglase väärtuse reserv	-24 011	-	-	-24 011	Õiglase väärtuse reserv
Jaotamata kasum	142 411	-	-4 117	138 294	Jaotamata kasum
Aruandeaasta kasum	15 924	-	5 234	21 158	Aruandeaasta kasum
Kohustised ja omakapital kokku	405 627	-50 642	1 553	356 538	Kohustised ja omakapital kokku

Lisa 21 – Aruandekuupäevajärgsed sündmused

Raamatupidamise aastaaruanne kajastab kõiki olulisi varade ja kohustuste hindamist mõjutavaid sündmusi, mis toimusid aruandekuupäeva (31. detsember 2023) ja raamatupidamise aastaaruande avaldamiseks heakskiitmise kuupäeva (11. märts 2024) vahelisel ajal, kuid on seotud tehingutega, mis toimusid aruandeperioodil või varasemal perioodil. Pärast aruandekuupäeva ei ole toimunud olulisi sündmusi.

Allkirjad 2023. aasta majandusaasta aruandele

If P&C Insurance AS-i juhatus on koostanud 2023. aasta tegevusaruande ja raamatupidamise aastaaruande.

Allkirjad:

Heinar Olak	juhatuse liige	/ allkirjastatud digitaalselt /	11.03.2024
Tiit Kolde	juhatuse liige	/ allkirjastatud digitaalselt /	11.03. 2024

SÖLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

If P&C Insurance AS aktsionäridele

Aruanne raamatupidamise aastaaruande kohta

Arvamus

Oleme auditeerinud If P&C Insurance AS (edaspidi ka „ettevõtte“) raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab finantsseisundi aruannet seisuga 31. detsember 2023 ning kasumiaruannet, koondkasumiaruannet, rahavoogude aruannet ja omakapitali muutuste aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta ja raamatupidamise aastaaruande lisasid, sealhulgas olulist informatsiooni arvestuspõhimõtete kohta.

Meie arvates kajastab kaasnev raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistest osades õiglaselt ettevõtte finantsseisundit seisuga 31. detsember 2023 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta finantstulemust ja rahavoogusid kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandlusstandarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Komisjoni poolt.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti) (ISAs (EE)). Meie kohustusi vastavalt nendele standarditele kirjeldatakse täiendavalt meie aruande osas „Vandeauditori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga“. Me oleme ettevõttest sõltumatud kooskõlas kutseliste arvestusekspertide eetikakoodeksiga (Eesti) (sh sõltumatuse standardid), ja oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt nendele nõuetele. Me usume, et auditi tõendusmaterjal, mille oleme hankinud, on piisav ja asjakohane aluse andmiseks meie arvamusel.

Peamised auditi asjaolud

Peamised auditi asjaolud on asjaolud, mis olid meie kutsealase otsustuse kohaselt meie käesoleva perioodi raamatupidamise aastaaruande auditis kõige märkimisväärsamad. Neid asjaolusid käsitleti raamatupidamise aastaaruande kui terviku auditi kontekstis ja meie asjaomase arvamuse kujundamisel ning me ei esita nende asjaolude kohta eraldi arvamust.

Peamine auditi asjaolu	Kuidas me tegelesime peamise auditi asjaoluga oma auditis
Rahuldamata nõuete kohustise väärtus (IFRS 17)	
Ettevõtte on seisuga 31. detsember 2023 kajastanud rahuldamata nõuete kohustist summas 162 828 tuhat eurot. Raamatupidamise aastaaruande lisas 1 „Olulised arvestuspõhimõtted“ ja lisas 2 „Raamatupidamise aruannet mõjutavad olulised hinnangud ja otsused“ kirjeldatakse rakendatud arvestuspõhimõtteid ning märkimisväärsed hinnanguid ja otsustusi, mis mõjutavad ettevõtte rahuldamata nõuete kohustise hindamist, ning lisas 4 „Riskid ja riskijuhtimine“ käsitletakse ettevõtte avatust rahuldamata nõuete kohustisega seotud kindlustus-riskidele ja nende riskide juhtimist. Lisa 16 „Kohustised kindlustuslepingutest ja edasikindlustuse varad“ kirjeldab täpsemalt meetodeid, mida ettevõtte rakendab	Oleme kaasanud meie ettevõttesisesid aktuaaridest spetsialiste ja IT-spetsialiste koos IFRS-i 17 valdkonna ekspertidega. Oma auditiprotseduuride käigus tegime muu hulgas järgmist: <ul style="list-style-type: none"> hindasime, kas aktuaarsed hindamismeetodid ja rahuldamata nõuete kohustise arvutamise mudelid vastavad üldtunnustatud standarditele ja tavadele; hindasime juhatuse märkimisväärsed hinnanguid ja otsustusi ning peamisi aktuaarseid eeldusi, sealhulgas arengutegureid ja eeldatava kahju suhtarve;

Deloitte osutab ühele või mitmele äriühingu Deloitte Touche Tohmatsu Limited (edaspidi „DTTL“) ettevõttele, selle ülemaailmsele liikmesettevõtete võrgustikule ja nendega seotud üksustele (edaspidi ühiselt „Deloitte“i organisatsioon). DTTL (edaspidi ka „Deloitte Global“) ja iga selle liikmesettevõtte ning sellega seotud üksused on õiguslikult eraldiseisvad ja sõltumatud üksused, mis ei saa üksteist kolmandate isikute suhtes kohustada ega siduda. DTTL ja iga DTTL-i liikmesettevõtte ning nendega seotud üksused vastutavad üksnes oma tegevuse ja tegevusetuse eest, mitte üksteise tegevuse ja tegevusetuse eest. DTTL ei osuta klientidele teenuseid. Vt lisaks www.deloitte.com/about.

<p>rahuldamata nõuete kohustise väärtuse hindamisel ja avalikustab rahuldamata nõuete kohustise väärtuse kujunemise aja jooksul.</p> <p>Rahuldamata nõuete kohustis põhineb keerukatel aktuaarsetel arvutustel ja eeldustel tulevaste tulemuste kohta, mis on eelkõige seotud esinenud kahjunõuete ajastuse ja summaga. Juhatuse hinnangute tulemus rahuldamata nõuete kohustise arvutamise kohta sõltub sisenditest, aktuaarsete meetodite valikust ja juhatuse otsustuse täpsusest aktuaarsete eelduste kindlaksmääramisel. Peamised valdkonnad, millel on suurim mõju kajastatud eraldise väärtusele, on kahjunõuete sageduse ja suuruse mõju hindamine, mida omakorda mõjutavad kahjunõude rahuldamisele kuluv aeg, inflatsioon ja diskontomäär.</p> <p>Oleme pidanud rahuldamata nõuete kohustise väärtuse hindamist peamiseks auditi asjaoluks tulenevalt summa märkimisväärsusest raamatupidamise aastaaruandele tervikuna, koosmõjus selle väärtuse hindamisega seotud keerukate aktuaarsete mudelite rakendamisega ja eelduste kasutamisega, mis nõuavad märkimisväärsuse otsustuste tegemist.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • hindasime kahjukäsitlusprotsessis kõige asjakohasemaks peetavate peamiste kontrollimehhanismide ülesehitust ja rakendamist, ning analüüsisime varasemate kahjunõuete arengut; • hindasime valitud üldiste IT-kontrollimehhanismide ülesehitust ja rakendamist, mis on seotud asjakohaste süsteemide ja rakendustega, mida hindasime kriitiliseks andmete suhtes, mis on rahuldamata nõuete kohustise arvutamise aluseks; • testisime valimipõhiselt rahuldamata nõuete kohustise arvutamisel kasutatud sisendandmete täpsust ja täielikkust; • arvutasime iseseisvalt üle valitud märkimisväärsuse tegevusvaldkondade puhul aktuaarsetel meetoditel põhineva olulise osa rahuldamata nõuete kohustisest; • hindasime rahuldamata nõuete kohustisega seotud avalikustatava teabe täpsust ja täielikkust vastavalt kohaldatavale finantsaruandluse raamistikule.
---	--

Standardite IFRS 17 ja IFRS 9 esmarakendamise mõju

<p>Ettevõtte rakendas 1. jaanuaril 2023 kahte uut finantsaruandluse standardit: IFRS 17 „Kindlustuslepingud“ ja IFRS 9 „Finantsinstrumendid“.</p> <p>1. jaanuaril 2022 läks ettevõtte üle IFRS-ile 17 „Kindlustuslepingud“, millega asendati olemasolev kindlustuslepingute standard IFRS 4 „Kindlustuslepingud“. Ülemineku mõju on avalikustatud raamatupidamise aastaaruande lisas 20 „2023. aastast rakendatavate muudetud arvestuspõhimõtete mõjud seoses üleminekuga (IFRS 17 ja IFRS 9)“.</p> <p>IFRS 17 rakendamine on kaasa toonud mitmeid märkimisväärsed muudatusi, sealhulgas uued nõuded kindlustuslepingute ning nendega seotud kontosaldode ja tehinguklasside mõõtmisele ja esitusviisile. Ettevõtte on avalikustanud, et rakendas IFRS-ile 17 üleminekuks täielikult tagasiulatuvat lähenemist ja kohaldas kindlustusmaksete meetodit („PAA“) üleminekukuupäeval väljastatud kindlustuslepingute gruppide ja olemasolevate edasikindlustuslepingute gruppide mõõtmisel. Uue standardi nõuete täitmiseks on alates 1. jaanuarist 2023 sisse viidud märkimisväärsed muudatusi ka süsteemides, protsessides ja kontrollimehhanismides.</p> <p>Oleme pidanud IFRS-i 17 rakendamise mõju peamiseks auditi asjaoluks, kuna tegemist on uue ja keeruka finantsaruandluse standardiga, mille rakendamine on nõudnud märkimisväärsuse otsustuste tegemist.</p> <p>Lisaks läks ettevõtte 1. jaanuaril 2023 üle IFRS-ile 9 „Finantsinstrumendid“, millega asendati olemasolev finantsinstrumentide standard IAS 39 „Finantsinstrumendid: kajastamine ja mõõtmine“. Ettevõtte on rakendanud ajutist vabastust IFRS-ist 9 aruandeaasta</p>	<p>Oleme kaasanud aktuaaridest spetsialiste ning IFRS-i 17 ja IFRS-i 9 valdkonna eksperte. Oma auditiprotseduuride käigus tegime muu hulgas järgmist:</p> <ul style="list-style-type: none"> • hindasime juhatuse tõlgendust uuest finantsaruandluse standardist IFRS 17 ja selle rakendamist asjakohaste kindlustuslepingute ja ärisündmuste suhtes; • omandasime üksikasjaliku arusaama ülemineku korrigeerimise mõju hindamise protsessist ning asjakohastest kontrollidest; • hindasime juhatuse poolt tehtud peamiste raamatupidamislike valikute, otsustuste ja eelduste asjakohasust, mida nad kasutasid hinnangute tegemisel ja hindasime seda finantsaruandluse raamistiku vastavate nõuete vastu; • teostasime protseduure, et hinnata ettevõtte IFRS-i 17 arvutusmudelite asjakohasust, sealhulgas seda, mis on seotud kindlustusmaksete meetodi sobivuse testimisega, rahavoogude hindamisega, mittefinantsriski riski korrigeerimisega ja diskonteerimisega; • omandasime juhatuse arusaama ettevõtte ärimudeli eesmärgist finantsinvesteeringute valitsemisel ning hindasime valitud ärimudeli põhjendatust; • hindasime nii IFRS-i 17 kui ka IFRS-i 9 ülemineku korrigeerimise mõju jaotamata kasumi algsaldole vastavalt seisuga 1. jaanuar 2022 ja 1. jaanuar 2023; • hindasime raamatupidamise aastaaruannetes avalikustatud IFRS-iga 17 ja IFRS-iga 9 seotud ülemineku mõju ja arvestuspõhimõtete asjakohasust.
---	---

perioodidele enne 1. jaanuari 2023. IFRS-ile 9 üleminekuks on ettevõtte otsustanud eelnevaid perioode mitte korrigeerida. Ülemineku mõju on avalikustatud lisas 20 „2023. aastast rakendatavate muudetud arvestuspõhimõtete mõjud seoses üleminekuga (IFRS 17 ja IFRS 9)“, mille kohaselt finantsvarad (s.o finantsinvesteeringud), mille ettevõtte liigitas IAS-i 39 kohaselt õiglasest väärtusest müügivalmis finantsvaradeks summas 300 170 tuhat eurot, on IFRS-ile 9 üleminekul liigitatud finantsvaradeks õiglasest väärtusest muutustega läbi kasumiaruande („muud ärimudelid“) ülemineku mõjuga 24 011 tuhat eurot jaotamata kasumi korrigeerimisena.

Oleme pidanud IFRS-i 9 rakendamise mõju peamiseks auditi asjaoluks tulenevalt finantsinvesteeringute summa märkimisväärsusest raamatupidamise aastaaruande tervikuna, koosmõjus ärimudeli kindlaksmääramise ning finantsinvesteeringute vastava liigitamise ja mõõtmisega, mis nõuavad märkimisväärsuse otsustuste tegemist.

Muu informatsioon

Juhtkond vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon hõlmab tegevusaruannet, kuid ei hõlma raamatupidamise aastaaruannet ega meie vandeaudiitori aruannet.

Meie arvamus raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei tee selle kohta mingis vormis kindlustandvat järeldust.

Seoses meie raamatupidamise aastaaruande auditiga on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon lahknab oluliselt raamatupidamise aastaaruandest või meie poolt auditi käigus saadud teadmistest või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud. Lisaks on meie kohustus avaldada, kas tegevusaruandes esitatud informatsioon on vastavuses kohalduvate seaduses sätestatud nõuetega.

Kui me teeme tehtud töö põhjal järelduse, et muu informatsioon on eespool toodu osas oluliselt väärkajastatud, oleme kohustatud sellest faktist aru andma. Meil ei ole sellega seoses millegi kohta aru anda ning avaldame, et tegevusaruandes esitatud informatsioon on olulises osas kooskõlas raamatupidamise aastaaruandega ning kohalduvate seaduses sätestatud nõuetega.

Juhatus ja nende, kelle ülesandeks on valitsemine, kohustused seoses raamatupidamise aastaaruandega

Juhatus vastutab raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandlusstandarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt, ja sellise sisekontrolli eest nagu juhatus peab vajalikuks, et võimaldada kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhatus kohustatud hindama ettevõtte suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana, esitama infot, kui see on asjakohane, tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsiipi, välja arvatud juhul, kui juhatus kavatseb kas ettevõtte likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub sellele realistlik alternatiiv.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad ettevõtte raamatupidamise aruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

Vandeaudiitori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja vandeaudiitori aruanne, mis sisaldab meie arvamust. Põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, kuid see ei taga, et olulise väärkajastamise eksisteerimisel see kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti) läbiviidud auditi käigus alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad üksikult või koos mõjutada majanduslikke otsuseid, mida kasutajad raamatupidamise aastaaruande alusel teevad.

Kasutame auditeerides vastavalt rahvusvaheliste auditeerimise standarditele (Eesti) kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi kogu auditi käigus. Me teeme ka järgmist:

- teeme kindlaks ja hindame raamatupidamise aastaaruande kas pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamise riskid, kavandame ja teostame auditiprotseduurid vastuseks nendele riskidele ning hangime piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali, mis on aluseks meie arvamusele. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada salakokkulepet, võltsimist, info esitamata jätmist, vääresitiste tegemist või sisekontrolli eiramist;
- omandame arusaamise auditi puhul asjaspepuutuvast sisekontrollist, et kavandada nendes tingimustes asjakohaseid auditiprotseduure, kuid mitte arvamuse avaldamiseks ettevõtte sisekontrolli tulemuslikkuse kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhatuse arvestushinnangute ja nendega seoses avalikustatud info põhjendatust;
- teeme järelduse juhatuse poolt tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi kasutamise asjakohasuse kohta ja saadud auditi tõendusmaterjali põhjal selle kohta, kas esineb olulist ebakindlust sündmuste või tingimuste suhtes, mis võivad tekitada märkimisväärset kahtlust ettevõtte suutlikkuses jätkata jätkuvalt tegutsevana. Kui me teeme järelduse, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud juhtima vandeaudiitori aruandes tähelepanu raamatupidamise aastaaruandes selle kohta avalikustatud infole või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused põhinevad vandeaudiitori aruande kuupäevani saadud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski kahjustada ettevõtte suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana;
- hindame raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas raamatupidamise aastaaruanne esitab aluseks olevaid tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis.

Me vahetame nendega, kelle ülesandeks on valitsemine, infot muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning märkimisväärsete auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas mistahes sisekontrolli märkimisväärsete puuduste kohta, mille oleme tuvastanud auditi käigus.

Me esitame nendele, kelle ülesandeks on valitsemine, ka avalduse, milles kinnitame, et oleme järginud sõltumatust puudutavaid eetikanõudeid, ning edastame neile info kõikide suhete ja muude asjaolude kohta, mille puhul võib põhjendatult arvata, et need kahjustavad meie sõltumatust, ja seotud kaitsemehhanismide kohta, kui see on rakendatav.

Me määrame nendele, kelle ülesandeks on valitsemine, esitatud asjaolude seast kindlaks asjaolud, mis olid käesoleva perioodi raamatupidamise aastaaruande auditis kõige märkimisväärsemad ja on seega peamised auditi asjaolud. Me kirjeldame neid asjaolusid vandeaudiitori aruandes, välja arvatud juhul, kui seaduse või regulatsiooni kohaselt on keelatud avalikustada asjaolu kohta infot või kui me äärmisel erandlikel juhtudel otsustame, et asjaolu kohta ei tohiks meie aruandes infot esitada, sest põhjendatult võib eeldada, et selle kahjulikud tagajärjed kaaluvad üles sellise info esitamise kasu avalikes huvides.

Aruanne muude seadusest tulenevate ja regulatiivsete nõuete kohta

Muu aruandlus vastavalt 16. aprillil 2014 Euroopa Parlamendi ja nõukogu poolt vastu võetud määruse (EL) nr 537/2014 erinõuetele avaliku huvi üksuse auditi osas

Audiitori määramine

Oleme ettevõtte audiitoriks määratud aktsionäride üldkoosoleku poolt 29. märtsil 2023 üheks aastaks. Meie töövõtu katkestamatu pikkus, mis hõlmab ka varasemaid pikendamisi ning taas määramisi, on kolm aastat.

Vastavus aruandega auditi komiteele

Meie käesolevas aruandes esitatud auditi arvamus on kooskõlas auditi komiteele 12. märts 2024 koostatud lisanduva aruandega.

Sõltumatus

Kinnitame, et oleme auditi läbiviimise jooksul säilitanud sõltumatuse ettevõtte suhtes vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 537/2014 nõuetele ning audiitortegevuse seaduses kehtestatud eetikanormidele.

Kinnitame, et meie parima teadmise ja arusaama alusel, et keelatud mitte-auditi teenuseid, nagu need on erinõuetena avaliku huvi üksuse auditi kohta loetletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 537/2014 artiklis 5, me osutanud ei ole. Me ei ole ettevõttele osutanud muid teenuseid kui raamatupidamise aastaaruande audit ning neid, mis on tegevusaruandes või raamatupidamise aastaaruandes avalikustatud.

12. märts 2024

/allkirjastatud digitaalselt/

Mariel Akkermann
Vandeaudiitor nr 574
Aktsiaselts Deloitte Audit Eesti
Tegevusluba nr 27

Kasumi jaotumise ettepanek

Jaotuskõlblik kasum vastavalt finantsseisundi aruandele:

Eelmiste perioodide jaotamata kasum	96 341 185 eurot
2023. aasta puhaskasum	39 118 512 eurot
Jaotuskõlblik kasum seisuga 31. detsember 2023 kokku:	135 459 697 eurot

Juhatuse ettepanek:

Jaotada dividendina ainuaktsionärile	20 300 000 eurot
Jätta jaotamata kasumiks	115 159 697 eurot

Heinar Olak
juhatuse liige

Tiit Kolde
juhatuse liige

/ Allkirjastatud digitaalselt /

/ Allkirjastatud digitaalselt /